

Praznik jadriranja pred Barkovljami

©Barcolana2016

Vodnik preživetja Po ljubljanskih študentskih poteh

Dragi bruci in brucke! Da, prav vi! Zdaj, ko ste "dali skozi" vso zapleteno papirologijo in nostrifikacije, ko imate vsaj pet novih gesel za štiri različne portale, nov naslov, novo telefonsko številko, ki je še ne znate na pamet, in vsaj tri nove kartice v denarnici.

Zdaj ko še niste podlegli shizofreniji, da menjujete kartice v telefonu kot nogavice in dvomite, v katerem jeziku nagovoriti natakarja. Zdaj je pravi čas za kratek vodnik preživetja *Po študentskih poteh*.
/str. 2
Lucija Tavčar

Več kot 1700 jadrnic! Barkovljanka letos zelo slovenska

Za nami je 48. Barkovljanka, ki je še enkrat postavila Trst v središče vsedržavne in mednarodne pozornosti. Letos je celotno prireditev, ki jo je že teden dni pred jadrnim Jesenskim pokalom uvedel koncert na Velikem trgu priljubljenega Alvara Solerja, spremljalo izjemno ugodno, sicer hladno vreme. Program največjega dogodka za mesto ni bil morda še nikoli tako pester kot tokrat, kar je menda tudi zasluga podjetnega Mitje Gialuza, predsednika društva SVBG, ki prireja najbolj množično regato v

Sredozemlju. Turistov in obiskovalcev je na tržaškem nabrežju ves teden dobesedno mrgolelo. Najprej pa športni vidik, z dvobojem Alfa Romeo Shockwave - Maxi Jena Tempus fugit, ki je povsem zasenčil ostalih 1750 jadrnic na regatnem polju. Proti Miljam je vodila Maxi Jena Mitje Kosmina, ob vrnitvi - proti burji - pa je svoje najlepše lice za zasluzeno končno zmago pokazala Alfa Romeo prekaljenega tržaškega pomorščaka Furia Benussija.
/str. 2
HC

Delegacija manjšincev v Strasbourg V skupnosti iščimo moč!

V organizaciji Slovenske manjšinske koordinacije SLOMAK je prejšnji teden okrog 25 predstavnikov slovenskih manjšinskih skupnosti iz Italije, Avstrije in Madžarske

v Strasbourg obiskalo Evropski parlament in Svet Evrope. Koordinacija je z novim zagonom - in novim vodstvom - stopila novim izzivom naproti.

/str. 3

**POTREBUJEŠ
PROFESIONALNI
SUŠILEC ZA LASE?
SEDAJ JE PRAVI ČAS!***

**MI TI PODARIMO
20 €**

pri nakupu sušilca za lase
"VIP Coiffeur"

Prinesi nam stari sušilec za lase, tudi če ne deluje več, in

PARRUCHE
Lanza

• KOZMETIKA ZA LASE
• PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

* Posebna ponudba za menjavo sušilca za lase: obe ponudbi sta veljavni do 30. oktobra 2016

**POTREBUJEŠ
PROFESIONALNI
SUŠILEC ZA LASE?
SEDAJ JE PRAVI ČAS!***

Prinesi nam stari sušilec za lase, tudi če ne deluje več, in

**MI TI PODARIMO
30 €**

pri nakupu sušilca za lase
"ETC Light"

S 1. strani

Barkovljanka letos ...

Zvetrom do 30 vozlov je bil spektakel v zalivu vrhunski, prvo uvrščeno plovilo je do cilja jadrano sekundo manj kot eno uro. Poslastico letošnje regate je predstavljal tudi revijalni nastop dobitnika štirih olimpijskih odličij, Britanca Sira Bena Ainslieja. Peta na cilju je bila koprška Adriatic Europa s krmarjem Dušanom Puhom, na kateri sta tekmovali tudi olimpijki iz Ria

Slovenski utrip je bil v letošnji izvedbi sploh kar se da živahen tudi v dneh pred samo regato, številni dogodki so bili tudi v uradnem sporedu prireditve. Povezovalno vlogo sta prevzela Generalni konzulat republike Slovenije v Trstu in Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, ki je imelo prvič tudi svoj samostojni razstavniki prostor v naselju Barcolana na Nabrežju. Tržaški pomorski klub Sirena je

zulke v Trstu Ingrid Sergaš in ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazda Žmavca, ki se je ob tej priložnosti tudi srečal s tržaškim županom Robertom Dipiazzo.

Slovensko stalno gledališče je sodelovalo pri modri noči tržaških teatrov, novoustanovljeni oktet Trst je nastopil v slikovitem okolju starega pristanišča pod mogočnim žerjavom Ursus (v organizaciji Zveze slovenskih kulturnih društev), morda največji podvig pa je bila postavitev razstave – v obliki videoprojekcije – fotografij Marija Magajne na temo morja v

TKS. Posnetke, ki jih je uredil odsek za zgodovino Narodne in študijske knjižnice, so medtem pokazali tudi pri Ursusu in v naselju Barcolana. Dogodkov je bilo sicer še več, Smučarski klub Brdina je na primer upravljal stojnico za gledalce Barkovljan-

ke na Obelisku, stend so imele tretjič turistične kmetije brez meja s Kmečko zvezo na čelu, svoja vina so ob stojnici deželnega zavoda za razvoj podeželja ERSRA razstavljali slovenski vinarji s Tržaškega in Goriškega, predstavile pa so se tudi druge podjetniške stvarnosti.

@Barcolana2016

Tina Mrak in Veronika Macarol, pa tudi Sirenina člana Andrej Gregori in Matija Ugrin. Zanimivo, v dvajseterici je bilo pet slovenskih bark, dnevnik Delo je na primer v ponedeljek namenil prireditvi pol strani in naslov ter uvodnik na naslovnici.

drugič režiral regato iz niza Go to Barcolana from Slovenia, v soboto, od Izole do Milj, dogodek sta sklenila sprejem jadrnic na Nabrežju in uradni slovenski pozdrav Barkovljanki z nagrajevanjem plovnega podviga v Tržaškem knjižnem središču ob prisotnosti generalne kon-

Zadovoljstvo deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca

V kratkem razpis za financiranje del na stavbah slovenske manjšine

Na predlog odbornika Torrentija je deželni odbor na nedavni seji sprejel odločbo o razpisu, ki bo financiral vzdrževalna dela na stavbah, v katerih potekajo kulturne, rekreativne, športne in socialne dejavnosti organizacij slovenske narodne manjšine. Novico z zadovoljstvom najavlja deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec, ki si je s kolegom Ukmarjem med

obravnavo letošnjega finančnega rebalansa posebej prizadeval za to postavko. Na razpis, ki bo objavljen v kratkem, se bodo lahko s prošnjami za vzdrževalna dela prijavili lastniki oz. uporabniki prostorov, kjer se odvija delovanje organizacij, ki so vpisane v deželni seznam slovenske manjšine. Z razpisom bo dodeljenih skupno 300.000 evrov prispevkov, vsaka odobrena

prošnja pa bo podprta z najmanj 10.000 in največ 40.000 evrov pomoči na podlagi kriterijev, ki bodo upoštevali tipologijo in nujnost predvidenih del ter dejansko uporabnost prostorov.

Rok za predložitev prošenj bo potekel 31. oktobra, vzdrževalna dela, na katera se bodo nanašale prošnje, pa se bodo morala končati do 30. septembra 2017.

modrost namenjena, prav tako. Zdi se, da pisec tega ni upošteval. Morda je zato nihal citate brez repa in glave, kot bi košaro napolnil z jabolki, krompirjem in zeljem ..., da je v njej vsega. S prebiranjem pa bo še nekaj dela.

To sem napisal dobronamerno, saj mi kot bralcu in naročniku Primorskega dnevnika ni vseeno, kaj v njem piše.

Še to! Nekako v istem času mi je slovenski novinar z one strani potarnal: "Tvoj Primorski dnevnik berem z vedno večjo muko, a ga moram spremljati poklicno. Boli me, ko spoznavam, kako uničuje zamejsko javno mnenje, saj spominja na enoumje, kate-rega del ste tudi katoličani (tudi duhovniki), ki ne znate več samostojno razmišljati..." To je seveda večja in globlja težava, pred katero si ne smemo zatiskati oči.

Ambrož Kodelja

Prejeli smo

Pogovarjamo se

Kot zvest bralec in naročnik Primorskega dnevnika bi se rad obregnil ob dva zapisa.

V petek, 26. avgusta 2016, nas je presenetil masten naslov "So razgaljeni joški res tako nevarni"? Nisem pristaš hipijev in me tovrstno življenje in mišljenje ne zanima, se pa čudim avtorjevi lahkotnosti, da ne rečem pleh-kosti, s katero dela iz resne tematike nekaj vsakdanjega in površnega. (Ne nazadnje moramo upoštevati, da živimo v multikulturni Evropi z naraščajočo islamizacijo, kjer postaja izzivanje z goloto in cenanim pisanjem o njej škodljivo in zastarelo.) Drugo, na kar sem postal pozoro-

ren, je bilo pismo bralca z naslovom "Kdo naj vrže prvi kamen"? , ki ga je časopis objavil 27. avgusta 2016. V njem je cela vrsta navedb iz Stare in Nove zaveze. Pravilno zapisanih seveda, a tako pomešanih, kakor bi šlo za pisanje kakšne Jehove priče, ki iz konteksta večše, ali pa tudi ne, trga posamezne stavke. Pri Svetem pismu, naj ga bemo ali z njim molimo, pa moramo vendarle upoštevati kontekst in do neke mere razlago (eksegezo), saj je ob skrbnem proučevanju bibličnih besedil zorela skozi dolga stoletja. Le tako bomo bolje vedeli, zakaj piše, kar piše. Tudi časi in okoliščine, v katerih so zapisi nastali (ja) li, so pomembni. In komu je bila

S 1. strani

Po ljubljanskih ...

Prvo: kmalu boš odkril, da smo vsi Primorci - tisti, ki vohamo morje še malo bolj - metereopati. Ja, pogrešal boš morje, tudi če spadaš med tiste, ki ga prej niso jemali v poštev. Sprizajni se z dejstvom, da meseca novembra sonca med tednom ne boš videl, vremenska depresija je skoraj del našega genetskega zapisa. Izkoristi vikende za sončni sprehod.

Drugo: dobro vzdušje v stanovanju je pol uspeha. Kljub temu da morda svoje "cimre" poznaš, boš ugotovil, da jih še ne. Čez čas ti bodo na živce šle tudi najmanjše stvari, ki se ne skladajo s tvojim načinom življenja. Zato: čim prej določite pravila-tur-nuse, kdo bo kdaj kaj čistil. Katera bo politika za nakup skupnih potrebščin. Verjemite!

Sicer boste čez kak teden dni pokopani z neodnesenimi smetmi, toaletni papir pa postane najbolj cenjena dobrina, ko ga nihče ni šel kupiti, je nedelja zvečer in si doma pozabil tudi papirnate robce. V seznam obveznih potrebščin v zamejsko obarvanem stanovanju spada še: "kafetjera/kogoma", italijanska kava in pašta. Pa seveda tuna! Pomni: tuna rešuje življenje. Pa smo pri hrani. Ja, boni so čudovita reč, a pazi, zelo redijo! Nikoli ne naročaj pašte ali rižote v restoracijah, verjemi, razočarajo. Meso in krompir na sto in en način se po navadi izkažeta kot najboljša izbira.

Tretjič, živiš v evropski prestolnici, živahni, študentski, zeleni. Izkoristi vse, kar ti ponuja. Koncerti, gledališča, športi za vse okuse pa seveda pestra študentska ponudba. Vključi se v kako društvo, klub ali krožek. To pa ne zato, ker ti za-

mejsko udejstvovanje ne zadostuje, marveč zato, da odkriješ novo okolje še z drugega vidika. Spoznal boš nove ljudi in stvari. Zbori so v Sloveniji med najboljšimi v Evropi, kot je dobro razvita vsa kulturna dejavnost. Študentski klubi imajo po navadi res pestro delovanje. Nikakor pa ne moremo mimo Kluba zamejskih štu-

Pa še to. Sprizajni se z usodo. Vsem boš moral razlagati, da ja, govoriš tako dobro slovensko, tudi če prihajaš iz Italije. Pripravi si čim bolj sintetično definicijo besede zamejec in zamejstvo, da čim hitreje obdelaj poglavje "ja, tudi tam so Slovenci", prav tako "narodnost ni enako državljanstvo in zakaj nimam tudi slovenskega državljanstva ali ga pač imam". Najbližjim zaupaj, da znaš na pamet tudi slovensko himno in si ob "Slovenija, od kod lepote tvoje" daš roko na srce samo, ker

dentov v Ljubljani! Skratka: ozri se naokoli, izberi in loti se česa novega.

Pozor: časovna razlika med prestolnico in domačo zamejsko republiko znaša vsaj akademskih 15 minut. Ne zamujaj torej, sicer boš naletel na zaklenjena vrata predavalnic. Na faksu ne podcenjuj pomena kolokvijev in prvih rokov. Priznajmo si, sprotno delo brez vzpodbud je vsakoleten novoletni sklep. Pa ne skrbi, tudi če se ti zdi, da imajo tvoji kolegi pri kakem predmetu bistveno boljše predznanje od tebe, vztrajaj. Vse bo dobro.

Žuraj. In to zdaj, ko si bruc. Ker ne boš verjel, a naslednje leto se ti ne bo več tako dalo. Ne prenašaj dela na december. V Ljubljani se temu mesecu pravi veseli december, in to ne zato, ker pride Božiček - ups Dedek mraz! PS: Če se ti kdaj porodi dvom: pust je lepši pri nas!

uživaš v petju. Večinoma te bodo sogovorniki še vedno buljili kot posebno živalsko vrsto, ki ji preti izumrtje, ali v najboljšem primeru kot zadnjega predstavnika indijanskega plemena. Učinek lahko še povečaš, če omeniš naše Prešernove nagrajence, zadeva pa se bo na žal najpogosteje končala pri "saj Trst je naš"! ali pa "ljubim vaš naglas, čeprav nič ne razumem" (redke razsvetljene izjeme naj mi ne zamerijo). Le kako naj jaz razumem vas, me zanima! Trole in bajki so zaradi potrebe po premikanju že po prvem tednu vsem znani. Ko smo "furanje" že skoraj preboleli, postane problem sporazumevanje na faksu, ko se meniš, kdo bo kaj "počekiral", kam se moraš "pofočkat" in, če si "cahnil" svoje ime na listu prisotnosti. Če je izpit bil "džabe", je po navadi "ful kul" in lahko greš "čist nahajpan na žur". Pa saj, ljubljanski "lajf res ni bed"!

Povejmo na glas

Huda Jama - bridkost in svetloba

Nedavna slovesnost ob prenosu trupel iz Barbarinega rova v mariborski spominski park Dobrava nas je tako ali drugače pretresla, globoko pretresla. Rudnik Huda Jama, naziv se zdi pravi in kot da zanika vsakršno sočutje, je to pot obrnil nase pozornost povsem drugače, kot se je to dogajalo zadnjih osem let, ko se je pričelo o njem vse glasneje govoriti. Zaživel je v obred več kot sedem desetletij zapoznele pogrebne svečanosti in čutili je bilo, kot da so žrtve umrle oziroma bile pobite včeraj. To malo prizorišče nedaleč od Laškega je pritegnilo nase notranji pogled vse Slovenije in še daleč preko njenih meja, saj ni nobenega dvoma: nihče ne more ostati ob takšnem spominskem dogodku ravnodušen. Dogodek se tiče celotnega naroda, prav vsakega med nami in upati je, da nam bo s svojim enkratno pretresljivim sporočilom pomagal zmanjšati naše razdalje, nas medsebojno zblížal in nas povezal bolj, kot smo povezani danes. In to kljub temu da je Huda Jama velika bridkost, kot je bridek prekop prvih okrog osemsto žrtev, da niti ne razmišljamo o drugih dva tisoč pobitih, ki se v rovu sv. Barbare po sedanjih ocenah še vedno nahajajo. Bridko je, da so morali toliko let zamolčani umreti, in to ob koncu vojne, bridko je, da je tedaj vladal duh revolucije, ki je kot toliko drugih idej v zgodovini dal pravico dobesedno pobiti drugače misleče - po posebnih zakonih, ki ujetemu ne dajo nobene možnosti obrambe. Bridko je, da od časa do časa v človeku in v ljudeh za-

gospodari nasilje brez milosti in zanj potem nihče ne odgovarja in ni mogoče klicati na odgovor nikogar. Ne nazadnje je v primeru Hude Jame nad vse, ampak nad vse bridko, da je molk o njej trajal tako dolgo, leta in desetletja. To priča o tem, da so storilci in njihovi zaščitniki dobro vedeli, da gre za nekaj nečloveškega in so zato žrtve v rudnik zakopali in jih skrbno zazidali. Bridko je, da je bilo zaradi pobitih žrtev prizadetih toliko njihovih bližnjih in svojcev in je težko zahtevati, da bi se sedaj v sebi pomirili ali storilcem odpustili. Zahtevati kaj takega ne bi bilo primerno, lahko pa se nanje obrnemo z vso možno občutenostjo. Bolje rečeno s prošnjo, naj stopijo bliže sonarodnjakom zaradi naše prihodnosti, da ne bomo narod, ki je razpolovljen in zato s pol moči in takšen v vihr novih časov nemara ali verjetno prešibak za željeni razvoj in čvrsto samostojnost. In prav ta večja bližina je svetloba, ki nam jo lahko Huda Jama da. Res, ta večja bližina, h kateri pa morajo seveda pristopiti tudi tisti, ki so verjeli v neusmiljena načela in bili o njih preveč prepričani, da bi vedeli, kako brez naše zopet najdene skupnosti pravzaprav nimamo prave prihodnosti. In zakaj ne bi te bližine uresničili, zakaj ne bi tej svetlobi sledili, tej svetlobi, ki jo tako zelo potrebujemo? Edino na ta način bodo žrtve osmišljene, da nas bodo namreč končno strnile. To jim dolgujemo. Sicer so umrle zaman in naša razklanost nas bo zagotovo še naprej spodkopavala.

Janez Povše

SLOMAK Manjšinci iz Italije, Avstrije in Madžarske v Strasbourgju

V skupnosti iščimo moč!

Vodstvo SLOMAK-a v dvorani Sveta Evrope: B. Lenart, S. Weitlaner, A. Brumnik, J. Hirnök, R. Pavšič, N. Olip, I. Corva, B. Sadovnik

Delegacija predstavnikov slovenskih manjšinskih skupnosti iz Italije, avstrijske Koroške in Štajerske ter Madžarske je v organizaciji Slovenske manjšinske koordinacije SLOMAK prejšnji teden obiskala Strasbourg v srcu Evropske unije. V ponedeljek, 3. oktobra, so se v Evropskem parlamentu srečali s slovenskimi evropskimi poslanci Patricijo Šulin, Tanjo Fajon, Romano Tomc, Milanom Zverom, Francem Bogovičem in Lojzeto Peterleto ter z italijansko evropsko poslanko Isabello De Monte. Vsakdo izmed njih je na krajših srečanjih spregovoril o svojem delu v tej pomembni mednarodni in večjezični politični instituciji. Pod vodstvom Roberta Velikonje, vodje pisarne Patricije Šulin, so si manjšinci nato ogledali sejno dvorano, kjer potekajo plenarna zasedanja, ki pomenijo sam vrhunec dejavnosti Evropskega parlamenta.

V torek, 4. oktobra, je bil na programu obisk Sveta Evrope: kot je zbranim povedal Helmut Hartman, pravni svetovalec na stalnem predstavništvu Slovenije pri Svetu Evrope, je bila mednarodna organizacija ustanovljena maja 1949 in šteje 47 držav članic, ki so se zavezale spoštovanju človekovih pravic, demokracije in pravne države. Svet Evrope skrbi v prvi vrsti za varstvo le-teh, pa tudi za različne probleme, s katerimi se

srečuje evropska družba; med njimi je tudi diskriminacija manjšin.

Srečanje vodstva SLOMAK-a

Zaradi tega je bila dvorana v palači Sveta Evrope najprimernejše prizorišče za sicer kratko, a pomenljivo srečanje SLOMAK-a, na katerem je Rudi Pavšič predal štafeto novemu predsedniku koordinacije, Nantiju Olipu, predstavniku Narodnega sveta koroških Slovencev iz Koroške. Koordinacija, ki šteje 8 članic (2 v Italiji, 4 v Avstriji, 1 na Madžarskem in 1 na Hrvaškem), bo tako z novim zagonom stopila v novo obdobje. Pavšič je potegnili črto pod desetletnim delom koordinacije in ugotovil, da je SLOMAK na splošno odigral pomembno vlogo v povezovanju med različnimi manjšinskimi skupnostmi in hkrati v spoznavanju stvarnosti drugih. Na človeški ravni so se spletla prava prijateljstva, prežeta z vzajemno solidarnostjo. Pavšič je bil zelo jassen, ko je podčrtal, da pomeni ošibitev SLOMAK-a hkrati ošibitev posamezne krovne organizacije. Koordinacija je izraz vseh osmih krovnih organizacij štirih manjšin v sosednjih državah. Zato "imamo avtoriteto, da zastopamo interese naših skupnosti povsod tam, kjer menimo, da je to prav. Zato se nam zdi včasih neumestno, da drugi ocenjujejo, ali je SLOMAK primeren sistem povezovanja ali ne". Zahvalil se je vsem kolegom, predstavniki

kom krovnih organizacij, in vsem, s katerimi so gradili skupni dialog, saj ga je izkušnja osebno obogatila "z znanjem, sodelovanjem in človeškim pristopom... Mislim, da bodo ta prijateljstva trajala veliko časa".

Dialog, zблиžanje in človeški odnosi v koordinaciji gotovo pomenijo "velik kvaliteten premik", je dejal novi predsednik Nanti Olip. "Da smo si prišli bližje ne samo po vsebinah, temveč tudi človeško, da smo spoznali, da pravzaprav zastopamo skupne interese, namreč narodnih skupnosti v državah, kjer živimo; da smo prišli do principa rotacije med organizacijami, je zdaj za Narodni svet koroških Slovencev (NSKS), ki ga tu zastopam, prav gotovo izziv, kako SLOMAK v odnosu predvsem do organov matične države, Republike Slovenije, pozicionirati tako, da bo imel zadostno težo, da nam uspejo pozitivni premiki na področjih, ki so za nas bistveni". Drug izziv je za Olipa skupni obisk evropskih metropol, ki nas spodbuja k temu, "da gledamo čez meje lastnih nacionalnih držav, da smo solidarni drug do drugega, kjer nastopajo problemi v državah, četudi niso naši, da jih vidimo tudi pri naših kolegih v Italiji, na Hrvaškem, na Madžarskem. Mislim, da je to ena poglavitnih nalog SLOMAK-a: da iščemo v skupnosti moč. In ker bomo skupno nastopali v odnosu do lastnih nacionalnih držav in v solidarnosti do držav sosedov, mislim, da bomo dosegli optimum". Zato: "Hvala za doslejšnje sodelovanje in vabljeni k sodelovanju v prihodnje".

Predstavniki Sveta slovenskih organizacij v SLOMAK-u Ivo Corva je za bralce Novega glasa ocenil dva dneva v Strasbourgju kot zelo zanimiva, saj so imeli predstavniki manjšinskih skupnosti možnost od blizu videti, kako delujejo evropske institucije. "Zaveš se, da vsi pojmi, o katerih slišiš, dejansko imajo prostor in ljudi, ki so za tem 'strojem'. Mogoče bi se morali malo bolj navaditi izkoristiti tudi te institucije, posebno ko gre za ovrednotenje naših manjšinskih vprašanj in ko se moramo boriti za naše manjšinske pravice. Morda bi lahko kaj dosegli tudi v tem kontekstu". Kaj pa misli delegat SSO-ja o predaji krmila koordinacije? "Prišlo je do

spremembe: predsednik Pavšič je po uspešnem obdobju sklenil predsedovanje, sprejel ga je Nanti Olip. Gre za rotacijo, ki jo pozdravljamo. Z oziroma na to, da je SLOMAK konfederacija krovnih organizacij, s tem da je zdaj nastopila Avstrija, bodo prišle v ospredje problematike, ki se morda bolj občutijo na slovensko-avstrijski meji, obenem pa tudi nove energije, ki bodo dale zagon organizaciji in njenemu delovanju. Zahvaljujemo se Pavšiču, za kar je naredil, in pozdravljamo novo imenovanje Nantija Olipa, s katerim se bo za koordinacijo gotovo začelo novo pozitivno obdobje".

Danijel Devetak

Evropski parlament

Pavšič je predal krmilo SLOMAK-a Olipu

Le nekaj minut po trenutku, ko je Pavšič predal vodenje koordinacije predsedniku NSKS-ja Nantiju Olipu, smo novega predsednika vprašali, s kakšnimi občutki je prejel krmilo SLOMAK-a. Za bralce Novega glasa je povedal: "Mislim, da sta bila ta dva dneva v Strasbourgju načelno zelo koristna, da smo kot skupina SLOMAK-a spoznali evropske institucije in njihovo delovanje. Včasih se morda preveč zakopljemo v

Rudi Pavšič in Nanti Olip

naše probleme na nacionalni ravni. Tu smo zdaj pogledali vsi skupaj, morda z drugega zornega kota, z drugega vidika, evropsko politiko, tudi morali vzeti na znanje, da narodne skupnosti v Evropi v rankingu trenutno niso najvišje; da Evropo bremenijo problemi, medtem ko mi kot pripadniki narodne skupnosti stojimo dejansko bolj ob robu, ker so problemi težji in večji, vojne, nemiri, migracije, azilanti, narastek desnega populizma, sploh populistične politike. Tudi to je specifičen vidik, ki smo ga morali vzeti na znanje, kot nam je bilo to v Strasbourgju tudi rečeno. Kar se tiče prihodnjega delovanja v SLOMAK-u, mislim, da je prevzem funkcije predsednika te koordinacije, ki združuje narodne skupnosti iz različnih držav, velik izziv. V prvi vrsti izziv v smer, da skupno iščemo boljše rešitve, učinkovitejše pristope v matični Republiki Sloveniji, po drugi strani pa vsak tudi v svoji nacionalni državi. Upam, da bo solidarnost med člani SLOMAK-a, med posameznimi organizacijami, privedla do boljših rezultatov v tej ali drugi državi".

Ob koncu dveh strasbourgških dni in hkrati ob koncu mandata na čelu SLOMAK-a smo povprašali tudi Rudija Pavšiča, kakšne vtise ima. "Obisk se mi je zdel dober, v kolikor smo se seznanili s stvarnostjo evropskih institucij in na neki način ugotovili, da je skrb za manjšinska vprašanja v Evropskem parlamentu izredno nizka. Na neki način, kot predstavnika manjšine, me to zaskrblja, ker vem, da je to politično najpomembnejši organizem. Obenem smo na srečanju z evropskimi po-

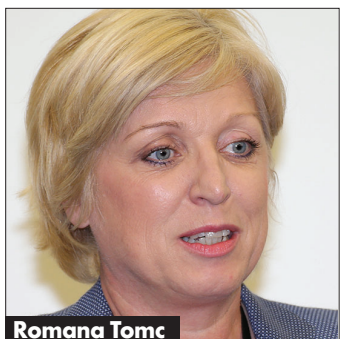
slanci Slovenije in nekaterimi iz Italije opozorili na naša vprašanja. Mislim, da je to dobro, ker je pač tako v agendi prisoten tudi naš problem. Kar zadeva obisk Sveta Evrope, organa, ki je zadolžen za človekove pravice in tudi za manjšinska vprašanja, je dobro, da so tudi tu naše problematike prisotne skozi delovanje podkomisij, ki obiskujejo države, v katerih manjšine živimo... Podpiram predlog, ki je nastal v pogovoru, da bi ustvarili lestvico držav, ki bolj skrbijo za manjšinska vprašanja, in tistih, ki to počenjajo malo manj. Dejstvo, da smo tudi kot SLOMAK imeli sestanek v Svetu Evrope, se mi zdi tudi s simboličnega vidika pomembno, ker smo na neki način bili prisotni tudi v teh organizacijah". Kako pa Pavšič ocenjuje opravljeno delo pri SLOMAK-u, ki ga je vodil prvih sedem let in v zadnjem obdobju? "Moram priznati, da sem danes veliko bolj zadovoljen, ker smo ponovno dali SLOMAK-u neko energijo. Priznam, da sem bil pred nekaj leti zaskrbljen, ker se je zaradi nekaterih notranjih 'fiskalnih' zadev SLOMAK v bistvu ustavil tri leta. To je bila velika nevarnost, kajti alternative tej povezavi osmih krovnih organizacij nismo imeli... Zato sem zadovoljen, da smo ponovno 'vzgli naše motorje', in dejstvo, da smo danes sredi Evrope, je znak naše vitalnosti. Nantiju Olipu želim veliko uspeha v nadaljevanju tega dela, ki ga ima sedaj kot predsedujoči. Prepričan sem, da je SLOMAK vedno deloval kot ekipa in da je predsednik bil samo neki izraz te ekipe. Zato mislim, da je to dobro, in ponavljam: sem zadovoljen z delom v tej koordinaciji".

Patricija Šulin

Franc Bogovič

Romana Tomc

Tanja Fajon

Milan Zver

Lojze Peterle

Isabella De Monte

Razmišljanje

Kaj manjka v debatah o migrantih

Ali je prav, da begunce zavračamo predvsem zato, ker se bojimo za lastno udobje in utečeni način življenja?

Ali smo lahko ravnodušni ob agresivni retoriki politikov, mnenjskih voditeljev in medijev, ki pavšalno in precej poenostavljeno govorijo o muslimanih in njihovi zgodovini, veri, kulturi, navadah in tendencah?

Zakaj je razprava o temah, ki zadevajo migrante, tako heterogena, nestrpna, razvnetna, in to celo v cerkvenih krogih?

Ali še huje – politika skuša iz teh pojavov populistično pridobiti glasove zase.

Resničnih strokovnjakov za zgodovino verstev, teologov in poznavalcev medverskega dialoga je zelo malo. Brez njihovega glasu pa je tovrstna razprava lahko tudi nekoristna, neplodna.

Poznamo strahove, ki izhajajo iz verske, nazorske, narodnostne in celo državljanjske pripadnosti. Naši

kraji imajo s tem zelo boleče izkušnje celo v bližnji preteklosti. Vse skupaj se začne neopazno. Najprej se širijo dvomljivi glasovi, da so nekatere skupine ljudi nekam čudne in tuje, zato morda nevarne.

problemom, ki jo zmede in ko najprej ne ve, kako prav ravnati. Vendar je takrat že prepozno. Plaz se je že sprožil. Lahko se sprevrže v organizirano, sistematično uničevanje celih narodov, ne le na-

zorskih skupin ali posameznikov. Seveda je res, da radikalni islamisti v imenu Alaha počnejo nepopisne zločine. Za civilizirani svet so resnična nevarnost. Vendar nam to ne preprečuje, da bi se iskreno vprašali, česa se zares bojimo.

Naravno je, da nas je strah nasilja in da se bojimo za življenje. Toda, kaj če bi nas zaskrbelo tudi za večno življenje človeka, ki zaradi svojega zmotnega razumevanja vere povzroča trpljenje drugim ljudem? Mar ni bil tudi on ustvarjen po božji podobi? Nobena človeška vrednota s tuzemskim življenjem vred ni primerljiva z večnim življenjem posameznika, odrešenega po božji milosti.

Nihče drug razen Cerkve nam ne more o tej tematiki postavljati primernejših vprašanj. Naloga Cerkve je, da sebe in nas o tem sprašuje, četudi bi se komu zdelo, da so njena tovrstna vprašanja naivna in da Cerkev sploh ne sodi v javno razpravo v sekularnem svetu.

Tako se v precej obsežnejšem članku, nedavno objavljenem v češkem verskem časopisu *Katolický týdeník*, sprašuje pater Benedikt T. Mohelník, predstojnik dominikanske province v Češki republiki in predavatelj na Katoliški teološki fakulteti Karlove univerze v Pragi.

Priredil P. K.

Vir: www.katyd.cz - Katolický týdeník

Vincencijeva zveza

Prostovoljci že deset let nudijo pomoč brezdomcem

Društvo prostovoljcev Vincencijevе zveze dobrote in Dnevni center za brezdomce, ki delujeta pod geslom Skupaj gradimo dom, letos praznujeta deseto obletnico delovanja, ob kateri so izpostavili predvsem povezanost med brezdomci in prostovoljci ter zaposlenimi v centru, je za STA dejala Ana Nuša Zavašnik iz društva prostovoljcev.

Dnevni center v Ljubljani je odprt vsak delovnik, dnevno jih obišče 60 brezdomcev na večerji, na zajtrk pa jih pride okoli 20, je dejala Zavašnikova. Čez leto se jih po njeni oceni zvrsti okoli 800. V zavetišču je sedem postelj, ki so večinoma vedno zasedene, obstaja pa tudi stanovanje v Ljubljani, kjer poteka ponovna nastanitev. V tem so nastanjeni štiri brezdomci.

Na Mirenskem Gradu imajo tudi družinski center, kjer prav tako delajo z brezdomci in tudi tam poteka ponovna nastanitev. Organizirajo učno pomoč za otroke, delavnice za starše, individualne pogovore in družinske aktivnosti. Zavašnikova je poudarila, da ves čas iščejo možnosti za pomoč in da se je v desetih letih struktura njihovih programov izboljšala in zrasla.

Društvo prostovoljcev Vincencijevе zveze dobrote in Dnevni center za brezdomce stremita k temu, da brezdomci najdejo svoj dom. Na ta način spoznavajo potrebe ljudi in jim pod geslom Skupaj gradimo dom omogočajo, da ta dom tudi najdejo. Po besedah Zavašnikove so njihovi programi pomoč, da pridejo brezdomcu bližje. Poudarila je, da se poleg vsega dela, ki so ga opravili v desetih letih, najbolj veselijo povezanosti, ki so jo dosegli z brezdomci.

Na nedavni prireditvi so predstavili preteklo delo, krajši program pa je popestril pevski zbor prostovoljcev. Dogodka so se udeležili tudi sodelavci in podporniki dela društva in dnevnega centra s področja socialnega dela in brezdomstva.

Izgon islamistov Tujci in evropska kultura

Televizijsko poročilo v nedeljo, 2. oktobra 2016, nas je obvestilo, da so iz Ronk izgnali pet makedonskih zidarjev. Izgon je italijansko notranje ministrstvo odredilo že 26. septembra, potem ko so jim dokazali povečevanja terorističnih napadov prek svetovnega spleta. Ob prihodu v Skopje pa so jih tamkajšnje oblasti spustile na prostost, češ da niso zakrivali nobenega kaznivega dejanja. Novica o takšnih islamističnih skrajnostih preko spleta ni nova. To poznamo že veliko let. Dejstvo pa je, da je v Trzinu že približno ena tretjina prebivalcev tujcev. Ob letni občinski statistiki zapažamo, da glavnino sestavljajo muslimani, zato je prav, da se ob tem dogodku zamislimo. Pred časom so v Trzinu pripravili predavanje z naslovom "Dialog, medsebojno spoštovanje in sožitje". Po uvodnem pozdravu pred-

stavnikov občinske uprave sta glavno besedo imela katoliški duhovnik in imam Kinnani Abbel Majid, ki vodi molitve na sedežu tržiškega muslimanskega združenja Darius Salam. Glavno besedo je imel imam. On je na duhovnikovo vprašanje tudi odgovoril glede žensk v islamu takole: "Na prvem mestu je v islamu družina, ki se ji mora žena posvetiti. Kdo naj skrbi za otroke, če delajo možje in nimamo starih staršev, ki nam bi bili v pomoč? Res je, naše ženske ne poznajo vašega jezika, niso pa zastopljene, če nosijo naglavne rute. Naše ženske lahko primerjate z vašimi redovnicami, imajo pokrito glavo, kot to določa islam". Seveda se ni nihče dotaknil burk – pokritih obrazov. Celotna razprava je potekala ob problemih s področja sociale, izobrazbe, niso pa se dotaknili problema inkulturacije ali

vračanja v okolje, v katerem živijo. Veliko so poudarjali, da se muslimani zelo radi družijo med seboj, do drugih pa so velikokrat nezaupljivi. Tokratno celotno predavanje je potekalo bolj obrobno vprašanih, niso se pa

Spomin mi je tokrat poromal v Zagreb. Tam je bilo 15. januarja 2015 v Hrvaškem narodnem gledališču srečanje s Slavojem Žižkom – za marsikoga spornim slovenskim filozofom. Večer je mojstrsko vodil Srečko Horvat.

Fincantieri v Trzinu

ob tej priložnosti dotaknili nestrpnosti, pa tudi ne, kako poteka verska vzgoja v muslimanskem centru. Katoliški duhovnik, ki je bil prisoten in je večkrat vstopal v debato, je žal na koncu pustil klavrn vtis in dokazal, da o islamu ve bore malo.

Dvorana je bila nabito polna in morali so postaviti sedeže celo na oder, za predavateljev in voditeljev hrbet. Ker pa je bilo med publiko okrog dvajset katoliških teologov, med njimi večina z doktoratom, bi o srečanju rad nekaj povedal, čeprav sem med tistimi,

ki ne simpatiziram z Žižkom in njegovimi interpretacijami. Povzel bom nekaj misli s tega večera o islamu. Pogovor je trajal kar dve uri in pol. V njem se je Žižek večkrat vračal k pariškemu dogodku. Jasno je izrazil, da on brez problema kritizira islam... Dvoлично pa je, po njegovem mnenju, reči, da to, kar se je dogodilo v Parizu, ni povezano z islamom. Če sta se terorista sklicevala na pre-roka, ko sta po streljanju prišla iz redakcije tednika Charlie Hebdo, je to dovolj dokazljivo povezano z islamom. Tu je pomembno locirati ta problem in spregovoriti o globalizaciji. Za muslimane so karikature Mohameda nekaj neznesnega. "Popolnoma pravilno"! (Naša pripomba: "Ko so umetniki v Sloveniji v naročje Brezjanske Marije naslikali podgano namesto Jezusa, smo slišali razlago, da to spada k svobodi umetniškega ustvarjanja! Ko so v Strunjanu zažgali križ, so se zopet našli nekateri, ki so rekli, da Cerkev ne dopušča svobode v umetnosti.") Žižek pa nadaljuje: "Priznati pa je treba, da so tudi za nas zahodnjake nekatere stvari neznesne... Pogledajte, veliko mojih francoskih

prijateljev je reklo, da ne prenesajo pokritih ženskih obrazov muslimank (burke). Ker človek ne vidi obraza... Tu ne gre za različne načine življenja, vsak način življenja je totaliteta, problem je, da je za nas neznesen način življenja drugih in obratno. Za nas na Zahodu ni samo problem življenja, ampak ga dajemo kot nekaj arbitrarnega. Globalizacija prinaša številne probleme, zato je treba na vsak način braniti evropsko dediščino..." Med predavanjem se je velikokrat skliceval na krščanstvo in Sv. pismo.

Tu pa smo zadeli v evropsko bistvo. K evropski kulturi spada tudi krščanstvo, saj ima Evropa krščanske korenine in je že skrajni čas, da se tega zavedamo vsi. Islam pa v evropsko kulturo prinaša nekaj, kar ni naše. Ko o tem govorimo, vse preveč poslušamo stare zguljene fraze, da smo do tujcev nestrpni. To ni res. Če oni želijo živeti v Evropi, si bodo morali prisvojiti našo kulturo in ne mi njihove. To ni noben razisem, ampak dejstvo, od katerega ne bi smeli Evropejci odstopati.

Ambrož Kodolja

Druga številka otroške revije Pastirček

Oktober vabi k molitvi rožnega venca

Kako čas grozno beži! Že en mesec naši učenci "trgajo hlače" v šolskih klopih! Da jim bo pri šolskem delu prijetnejše, jim je zvesti prijatelj Pastirček že prinesel svojo drugo, oktobrsko številko revije. V njej urednik Marjan Markežič opozarja, kako bogat je ta mesec, ne samo zaradi darov narave, ampak tudi zato, ker je v njem kar nekaj pomembnih dni: sv. Terezija Deteta Jezusa (1. oktobra), rožnovenska nedelja in obenem god angelov varuhov (2.), h katerim se tako radi zatekamo, god sv. Frančiška Asiškega, velikega ljubitelja živali in njihovega zavetnika (4.), misijonska nedelja (16.). Vsaj na ta dan pomislimo na otroke v misijonih in na naše misijonarje, ki si zelo prizadevajo zanje, da bi lahko tudi oni hodili v šolo in imeli lepše življenje. Preden se oktober poslovi, vabi vse k varčevanju, "zrno na zrno pogača..."

Zora Saksida v pesmi *Drevo*, ob ilustraciji

Danila Komjanc, predstavlja to čudo narave, ki spomladi zacveti in ponudi svojo krošnjo ptičkom, da lahko gnezdi v njej, v jeseni pa bogato obrodi, in preden se pogrezne v zimsko spanje, obarva svoje liste v zlate odtinke. V jesensko pisano odet gozd je zvalil pujska Bineta (zamisli si ga je Danila Komjanc za najmlajše Pastirčkove bralce), da je s njem kar nekaj pomembnih dni: sv. Terezija Deteta Jezusa (1. oktobra), rožnovenska nedelja in obenem god angelov varuhov (2.), h katerim se tako radi zatekamo, god sv. Frančiška Asiškega, velikega ljubitelja živali in njihovega zavetnika (4.), misijonska nedelja (16.). Vsaj na ta dan pomislimo na otroke v misijonih in na naše misijonarje, ki si zelo prizadevajo zanje, da bi lahko tudi oni hodili v šolo in imeli lepše življenje. Preden se oktober poslovi, vabi vse k varčevanju, "zrno na zrno pogača..."

večkrat bolj skrito življenje v gozdu se navezuje Barbara Rustja v svoji rubriki *Naravoslovni kotiček za najmlajše*. Njeno pozornost je pritegnila velika rdeča mravlja. Iz njenega zapisa bodo bralci izvedeli marsikaj o tej marljivi delavki in znanje pridno unovčili med šolskimi urami naravoslovja. Tudi Vojan T. Arhar je navdih za pesmico *Regica in Naravoslovje* črpal v naravi in naravnih pojavih. Privlačno regico in lonček, v katerem izhlapeva voda, da se kot hlapi dviguje v nebo, je ilustrirala Danila Komjanc. Bralci pa bodo vse čim

pisana za dan varčevanja. Mihec, ki je rad razmetaval prejeti denar, je končno spoznal, da je treba tudi kaj shraniti v hranilnik!

Berta Golob, ob hudomušnih ilustracijah Marjana Mančka, predstavlja ločila, in sicer piko, ki "ne čepi na sredi // pravljicne povedi" in tri pike, ki pravijo, da "zgodbica še ni končana"... Na otrokovo vest trkajo misli o tem, kako naj se deček - protagonist stripa - obnaša s sošolko, katere starši se ločujejo. Z besedami je to lepo izrazil Walter Grudina, z zelo povednimi ilustracijami pa Paola Bertolini Grudina. Ona tudi na svojevrstno prikupen način predstavlja *Zgodbe iz Sv. pisma*. V središču je tokrat dvajsetletni Jezus, ki sta ga Marija in Jožef v skrbeh iskala in ga končno našla v templju v pogovoru med starešinami. Bertolinijeva poklanja dve strani tudi najmlajšim. Njen začetak Timi jih bo vodil od sličice do sličice, da bodo poimenovali in pobarvali vse, kar je narisano, in tako dobili ime za molitev, ki jo je Marija De-

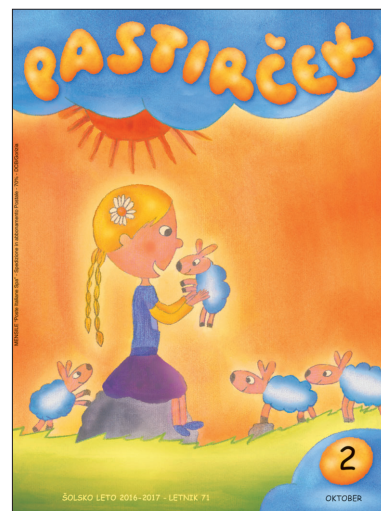
lepše pobarvali. Zgodba Marize Perat *Hranilnik* je kot nalašč na košarico šel brat go-be in kostanje. Na večkrat bolj skrito življenje v gozdu se navezuje Barbara Rustja

vica priporočala malim fatimskim vidcem. O času poje pesmica Berte Golob; njeno besedilo je uglasbil Patrick Quaggiato, pevci ga bodo pa zapeli. Morda pesmico že znata Peter in Veronika, ki sta z mamicom odšla na prvo vajo v glasbeno šolo. Zgodbico *V glasbeni šoli* sta podpisala Damijana Čevdek Jug in Andrej Jussa. "Učeni" Pacek (po zamisli Walterja Grudine), v svoji makaronščini filozofira, da se je šola že začela in da je "treba primit šerjamente situacjon šoto kontrolo, da nam ne sfrli iz rok"! Pastirček slaščičar se zelo veseli jeseni, ker je jabolk na pretek. Zato bo lahko pripravil sladki jabolčni štrudel. Katerina in Graziella Zavadlav sta štiriročno napisali recept zanj in pridali še ilustracijo

(simpatičen ježek čaka pod mizo, da bo tudi njemu kaj padlo!). Kako lahko iz sadeža divjega kostanja nastanejo prave figurice, pa razlaga Tatjana Ban. Kdor bi se rad naučil šah, bo osnovna pravila našel na 26. strani 2. številke, na 27. pa se bo že lahko spoprijel z igro. Korajžno, kar začnite!

Zadnje štiri strani oktobrske številke je Pastirček namenil 20-letnici Goriškega vrtiljaka, abonmajskega niza gledaliških predstav za otroke, ki ga prireja Kulturni center Lojze Bratuž. Ob tem jubileju je KCLB razpisal likovni natečaj za naslovnico, ki bo krasila programski zbirki abonmajev Mali in Veliki polček. Krasne risbe in imena sodelujočih otrok boste našli od 28. do 31. strani Pastirčka. Čestitke naj gredo vsem risarjem in njihovim potrpežljivim učiteljicam in učiteljem.

JK

Papež Frančišek naznanil imena novih kardinalov 13 kardinalov bo lahko volilo, štirje pa so zaslužni

Papež Frančišek je v nedeljo, 9. oktobra 2016, po molitvi Angelovega češčenja naznanil imena novih kardinalov.

Dejal je: "Z veseljem naznanjam, da bom v soboto, 19. novembra 2016, na dan pred zaprtjem svetih vrat usmiljenja, imel konzistorij za imenovanje 13 novih kardinalov s petih celin. Njihova pripadnost 11 narodom predstavlja vesoljnost Cerkev, ki oznanja in pričuje blagovest Božjega usmiljenja na vsakem kotičku zemlje. Vključitev novih kardinalov v rimsko škofijo pa poleg tega izraža neločljivo vez med Petrovim sedežem in delnimi Cerkvami po vsem svetu. V nedeljo, 20. novembra 2016, na slovesni praznik Kristusa Kralja, ob koncu izrednega svetega leta usmiljenja, bom somaševal z novimi kardinali, s kardinalskim zborom, z nadškofi, s škofi in duhovniki.

Imena novih kardinalov so:

1. Msgr. Mario Zenari (Italija), ki ostane apostolski nuncij v ljubljani in mučeniški Siriji
2. Msgr. Dieudonne Nzapalainga, C. S. Sp., nadškof Banguija (Srednjeafriška republika)
3. Msgr. Carlos Osoro Sierra, nadškof Madrida (Španija)
4. Msgr. Sergio da Rocha, nadškof Brazilije (Brazilija)
5. Msgr. Blase J. Cupich, nadškof Chicaga (ZDA)
6. Msgr. Patrick D'Rozario, C. S. C., nadškof Dhake (Bangladeš)
7. Msgr. Baltazar Enrique Porras Cardozo, nadškof Meride (Venezuela)
8. Msgr. Jozef De Kesel, nadškof Malinesa-Bruslja (Belgija)
9. Msgr. Maurice Piat, nadškof Port-Louis (Otok Mavricij)
10. Msgr. Kevin Joseph Farrell, prefekt dikaste-

rija za laike, družino in življenje (ZDA)
11. Msgr. Carlos Aguiar Retes, nadškof Tlalampantla (Mehika)
12. Msgr. John Ribat, M. S. C., nadškof Port Moresby (Papuanska Nova Gvineja)
13. Msgr. Joseph William Tobin, C. SS. R., nadškof Indianopolisa (ZDA)

K članom kardinalskega zbora bom pridružil še dva upokojena nadškofa in enega upokojenega škofa, ki so se odlikovali v svoji pastoralni službi, ter duhovnika, ki se je izkazal v krščanskem pričevanju. Ti so:

1. Msgr. Anthony Soter Fernandez, upokojeni nadškof Kuala Lumpurja (Malezija)
 2. Msgr. Renato Corti, upokojeni nadškof Novare (Italija)
 3. Msgr. Sebastian Koto Khoarai, O. M. I., upokojeni škof Mohale's Hoek (Lesoto)
 4. Castiljvi Ernest Simoni, duhovnik nadškofije Skadar-Pult (Skadar - Albanija)
- Molimo za nove kardinale, da s tem, ko potrdijo svojo pripadnost Kristusu, zvestemu in usmiljenemu Velikemu Duhovniku, mi pomagajo pri moji službi rimskega škofa kot počela in trajnega ter vidnega temelja enosti v veri in občestvu".
Ta zelo skopa informacija, ki jo prinesle sve-

točne agencije, nam ponovno potrjuje, da se sveti oče Frančišek ne drži več nenapisanih pravil, ki so veljala v Cerkvi do njegovega prihoda, pa čeprav se tudi prejšnji papež Benedikt XVI. ni več držal tega, da bi imenoval za kardinale škofo in nadškofe iz določenih mest, kjer so bili krajevni vodje tamkajšnje Cerkve že dolga stoletja po tradiciji kar-

dinali.

Papež Frančišek s svojimi odločitvami vse bolj pripravlja sodoben, svetovni kardinalski zbor, ki bo predstavljal zares Cerkev v svetu, in se zato ne ozira več toliko na tradicionalno Cerkev, ampak gradi in izbira za Cerkev prihodnosti predvsem tiste ljudi, ki so dejanski odraz stanja Cerkve v svetu in ne v določenih predelih Cerkve.

Med tiste kardinale, ki na morebitnih konklavah ne bodo imeli volilne pravice, zaradi dosežene starosti, je imenoval nekdanjega tesnega sodelavca slovitega milanskega kardinala Martinija msgr. Renata Cortija, ki zaradi svojih stališč še danes včasih buri duhove, pa čeprav ga je že poljski papež - svetnik Janez Pavel II. imenoval za škofa v Novari. Opozorilni menijo, da gre za nagrado človeku, ki je vez z življenjem in delom kardinala Martinija, na katerega je bil tudi sam sveti oče Frančišek zelo navezan. Prav tako je s častnim kardinalskim nazivom nagradil albanskega duhovnika Ernesta Simonija, žrtev komunističnega režima, ki je po padcu le-tega leta 1990 naredil ogromno za spravo med tamkajšnjimi ljudmi in je živa priča zgledega krščanskega življenja.

Zato naj ne preseneča, če med novimi kardinali ni škofov iz Benetk, Turina ali pa kakih drugih cerkvenih organizacij, ki so doslej imele na čelu kardinale. Papež se je že tretjič zapored izognil ustaljenemu "avtomatizmu", po katerem bi cerkveni dostojanstveniki, ki zasedajo pomembna mesta, postali kardinali. Šest ameriških, med njimi so trije iz ZDA, trije Evropejci, dva Afričana, en Azijec in eden iz Oceanije, že to govori samo po sebi o papeževih izbirah.

Od letošnjega 31. decembra bo kardinalski zbor štel 211 članov, 107 jih bo imelo volilno pravico, 104 pa ne.

JUP

Romanje od Škofje Loke do Gorice Po poteh p. Romualda

V dneih od 1. do 4. oktobra 2016 je skupina romarjev peš poromala iz Škofje Loke do Gorice po življenjski poti p. Romualda. Prosvetno društvo Sotočje Škofja Loka se že pripravlja na tristoletnico Škofjeloškega pasijona, ki bo leta 2021. Že v prejšnjih letih so šli po

leta 1676, bil je nato v noviciatu v Celju, nato pa je živel v kapucinskem samostanu v Škofji Loki, kjer je napisal znani Pasijon. Iz Škofje Loke se je nato vrnil v Gorico, kjer je umrl leta 1748.

V Gorici je romarje pozdravil odgovorni pri goriških kapucinskih pater Lorenzo in jim

Foto DP

življenjski poti p. Romualda iz Gorice do Celja, nato iz Celja do Škofje Loke. Z namenom vzdrževanja pasijonske kondicije so pripravili romanje po Romualdovi poti, od kapucinov v Škofji Loki do kapucinov v Gorici. Prehodili so pot, ki jo je naredil kapucin pater Romuald (Lorenec Marušič), avtor pasijona. Rojen je bil v Štandrežu

nekaj povedal o goriškem samostanu in o času, ko je živel pater Romuald. Damjan Paulin iz Štandreža pa je dodal nekaj novic o patru, o njegovi rodbini in o življenju v tej vasi pred 300 leti. Povedal je, da se v Štandrežu še danes del vasi imenuje Marušiči in tudi da je priimek v vasi še prisoten.

B. S.

Molitev za jutri

Gospod, usmili se me!

Ko si hodil, Gospod, po Galileji in Samariji, si se srečal s skupino gobavcev, ki so ti kričali: Jezus, Učenik, usmili se nas! To je bil klic iz globin bolečine in razočaranja, klic iz počasne smrti, ki je bil namenjen tvojemu usmiljenju. Tudi sam si izkusil bolečino in zavrnjenost, zlasti, ko si na križu zakričal k Očetu: Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil! Tvoja molitev je prišla iz globine tvojega bitja, zato tudi poslušaj klice vseh trpinov.

Ti gobavci so te v stiski poklicali po imenu in pokazali, da so imeli s teboj neki odnos. Priznali so tvojo osebo in poslanstvo, da si Gospod, ki rešuje, zatekli so se k tebi in ti si jih ozdravil. Teško pa je v današnjem svetu, ker trpini ne poznajo več tvojega imena in te ne kličejo na pomoč, ker iščejo sami in ostajajo prazni v svoji nemoči.

Deset gobavcev si ozdravil od telesne bolezni, toda niso bili še povsem ozdravljeni, to je spoznal samo eden, tujec, Samarijan, ki se je prišel zahvaliti in sprejel tvoj dar odrešenja. V življenju ni dovolj telesno zdravje, ampak celovito ozdravljenje vsega v človeku, ki prihaja po tvoji milosti in ljubezni. Odrešenje je ozdravljenje za odprt odnos do sebe, do drugih in do Boga, da morem tako kot hvaležni gobavec slaviti Boga in se mu zahvaljevati za njegov dar ozdravljenja.

Gospod, usmili se okolja, v katerem živim, ki je tako prežeto z egoizmom in ravnodušnostjo, da ne pozna več hvaležnosti in se ne zateka k tebi. Gospod, vse je tvoj dar, odvrni od mene greh nehvaležnosti, ki me zapira v nemoč in črnogledost, ovira me, da ne morem sprejeti novih darov tvoje dobrote. Gospod, daj, da se bom čudil daru svetlobe, ki me obdaja v vsakem jutru in mi prinaša sporočilo, da me imaš rad in želiš z mano graditi ta svet.

Ko sem v tvojem svetišču, daj, da ne bom le prosil, ampak se ti tudi zahvaljeval in te slavil za tvojo dobrotu, za toliko čudežev, ki jih vsak dan narediš v mojem življenju, za roko, ki mi jo ponujaš, in za pot, ki mi jo kažeš. Daj, da bom stopil iz tvojega svetišča z nasmehom na ustih, ker si me ozdravil od notranje samote in odpravil težo mojega greha. Daj, da bom vesel hvalil tvoje ime, ker si moj Gospod in jaz tvoja stvaritev.

Primož Krečič

Cerkveni in družbeni antislovar (25c) Ž kot ŽUPNIJA (3)

S tem zapisom zaokrožamo naše razmišljanje o župniji, istočasno pa tudi sklepamo prvi krog rubrike po malo več kot enem letu. Nadaljujemo z Andreo Brugno-lijem iz Verone, ki se po eni strani prav tako zgleduje pri dobrih praksah, tudi protestantskih skupnosti, skuša pa v praksi obdržati določeno kontinuiteto, spomin in istovetnost ter izročilo, vse značilno za katoliško Cerkev in župnijo kot njeno ozemeljsko osnovno enoto, ker je sicer njena osnovna enota, isto kot za družbo družina. Vsekakor je njegovo mnenje, s katerim se, poučeni iz prakse, močno strinjamo, da je treba ohraniti, zlasti v bogoslužju, moč simbolne govornice. Vzhodni krščanski bratje nam upravičeno očitajo prevelik racionalizem, ki lahko nazadnje vodi v utilitarizem, zlasti na liturgičnem področju, a ne samo tam. Simbol namreč ne predstavlja le neko resničnost, ampak je njen nosilec, je sredstvo oz. pot do neke globlje resničnosti. Lahko imamo seveda samo in zgolj tisto, kar je neobhodno potrebno za veljavno obhajanje zakramentov, a s tem prej zgubljam, kot pridobivamo. Čeprav se bo zdelo banalno, recimo, poudarjanje števila oltarnih sveč, da bi povedali, ali gre za obvezni god, praznik ali slovesen praznik (dve sveči, štiri sveče, šest sveč), pa je to za udeležence takojšnje vizualno sporočilo. Če se ne gremo pauperizma v liturgičnih oblačilih, ampak imamo lepa in dostojna ter kakovostna, kakor naj velja tudi za vse ostalo, kar zadeva bogoslužje, od svetega posodja naprej pa do zadnje reči, ki jo uporabljamo v cerkvi, se bo še kako poznalo na dolgi rok. Nihče ne pravi, da je treba biti čez mero razsipni, a niti skopi, ker gre vendarle za Božjo čast in skupno dobro župljanov. Lahko seveda imamo namesto dostojnih plaščev "šumeče trenirke" iz poliestra za nekaj evrov, lahko

mašujemo s posodjem, ki že vsaj dve desetletji kliče po novi pozlati, pa je ne dočaka, lahko to in lahko ono, a kaj na ta način sporočamo? Kot vidim,

si namreč vsi kupujemo vsakdanja oblačila iz umetnih mas, mar ne? Za Gospoda se velja potruditi v vseh ozirih, tudi v teh, ki se zdijo banalni. V isti smeri gre prikrajanje mašnih besedil in neuporaba določenih oblačil, obredov, simbolov, pripomočkov. Zakaj ne bi, recimo, uporabljali, kot pravi Brugno-lij tudi dela, veluma v liturgičnih barvah na kelihu, ki ga potem snamemo pri prinašanju darov? Saj to vendar pomeni, kako so Jezusa slekli, preden so ga pribili na križ. Še mnogo je podobnega, pa smo se vsega precej v naglici, ihti in še čem znebili, podrli, razrezali, skurili, pa v koncilskih odlokih ali kasnejših dokumentih ne piše, da je bilo treba tako storiti, marsikdo pa pridno nadaljuje v tej smeri, ki bi jo na neki način lahko celo označili kot ikonoklastično. Katoliška mentaliteta nikdar ni bila mentaliteta preloma. Podobno se je treba potruditi za tiste župnijske prostore, in sicer tiste, v katerih se zadržujejo župljani, ne pa toliko za tiste, kjer bivamo duhovniki. Na prvem mestu cerkev, potem pa tudi ostali župnijski prostori. Minimalizem, pauperizem in podobno

naj velja zlasti za duhovnikove bivalne prostore. Ti naj bodo vabljeni in gostoljubni, topli, obenem pa naj sporočajo tisto, kar želimo uresničiti in povedati, kar je naša vizija. Le-ta je tudi osrednjega pomena, kar pa že pomeni, da je veliko pomembnejše delati z ljudmi kot pa z zidovi. Graditi je treba Gospodove učence pred stavbami. Pri uresničevanju si postavljajmo kratkoročne cilje in delajmo po etapah. Za eno leto si, recimo, izberimo samo nekaj stvari, ki pa naj bodo realne in uresničljive. Seveda naj se naši sodelavci, ki se jih trudimo pridobivati čim več, z vizijo in cilji strinjajo, obenem pa naj bodo pripravljene v tej smeri delati, če ne si z njimi nimamo kaj pomagati. Tako velja delati v smeri oblikovanja ekipe in se truditi čim več delati skupaj, pa seveda subsidiarno - o tem zadnjem smo že tudi pisali. Pri aktivnostih se je treba vselej vprašati, kaj je potrebno za oblikovanje učencev in kaj ne. Tudi tu pa velja, da ne bomo vsega spremenili kar na lepem, zato ne smemo biti budnožerski. Brugno-lij pravi tudi, da je treba napraviti naše versko poučevanje bolj katekizemsko, saj ljudje ne poznajo več vsebin vere. Metodologija cerkvenih očetov je še vedno nadvse primerna. Končujemo s tem, ker bomo o bogoslužju še gotovo imeli priložnost kaj reči.

Andrej Vončina

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV

KONCERTNA SEZONA 2016-2017

12. decembra 2016, ob 20.30

“MARIU IN SREČKU V POKLON”

Kogojeva ekspresivnost v iskanju resnice in
Kosovel v zvenu slovenskih skladateljev
Zbor in godalni orkester Slovenske filharmonije
Stojan Kuret, dirigent

Na sporedu: Skladbe Marija Kogoja
Nova dela slovenskih skladateljev na besedila Srečka Kosovela
V sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Nova Gorica
v okviru Goriških zborovskih srečanj
in Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti

18. decembra 2016, ob 17. uri

“TIHA NOČ IN BLAŽEN MIR” - BOŽIČNI KONCERT

Združeni mladinski pevski zbor Goriške s solisti
Kvartet harmonik
Mirko Ferlan, dirigent

Na sporedu: Božične skladbe iz svetovne zakladnice
v priredbi Patrica Quaggiata

19. decembra 2016, ob 20. uri

“TIHA NOČ IN BLAŽEN MIR” - BOŽIČNI KONCERT ponovitev

22. januarja 2017, ob 17. uri

“INVOKACIJE” - NAJLEPŠA SAKRALNA GLASBA RAZLIČNIH RELIGIJ

Koncertni zbor Carmina Slovenica
Karmina Šilec, dirigentka

16. februarja 2017, ob 20.30

LOJZE BRATUŽ – VINKO VODOPIVEC Bogastvo glasbene govornice na Goriškem

Sodelujejo Mešani pevski zbor Lojze Bratuž
Primorski Akademski zbor Vinko Vodopivec
V sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete
in Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel

17. marca 2017, ob 20.30

“SLOVENSKE NOTE ZA EVROPO”

Orkester NOVA Filharmonija s solisti

Na sporedu novitete Adija Daneva, Corrada Rojaca,
Marjana Mozeticha in Andreja Missona

Informacije in nakup vstopnic:

Kulturni center Lojze Bratuž,
ponedeljek - petek med 8.30 in 12.30.

Tel. +39 0481 531445, e-mail: info@centerbratuž.org

SREČANJE POD LIPAMI Alenka Puhar, Irene Mislej in Željko Oset

Izidor Cankar, genialna in očarljiva osebnost

Kulturni center Lojze Bratuž in krožek Anton Gregorčič sta na Srečanju pod lipami 6. oktobra v sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici predstavila zbornik *Izidor Cankar - Mojster dobro zasukanih stavkov, Življenje in delo Izidorja Cankarja (1886-1958)*, ki je izšla letos spomladi pri Mladinski knjigi. Pogovorni večer so sooblikovali avtorica in novinarica Alenka Puhar, umetnostna zgodovinarica dr. Irene Mislej in zgodovinar dr. Željko Oset, ki je večer povezoval. Med drugim je povedal, da Alenka Puhar kot pisateljica in raziskovalka kljub upokojitvi še vedno vneto brska po arhivih, ima polno energije in načrtov. Zasnovala je ta poklon Izidorju Cankarju, zbrala ogromno gradiva in poiskala avtorje različnih prispevkov. Pri ustvarjanju takih knjig je zelo pomembno, da se z avtorjem ukvarjajo ljudje, ki imajo do njega neki odnos, “mešanico občudovanja, spoštovanja, zanimanja in drugih skritih afinitet”, je poudarila Puharjeva. Cankar ljudi ni puščal ravnodušnih: zato je urednica zbrala “pričevanja tistih, ki so ga zelo sovražili, in tistih, ki so ga

imeli zelo radi”. Izidor Cankar je imel zanimivo in nenavadno usodo. Rodil se je v Šidu v Srbiji Andreju Cankarju in Mariji Huber. Mati je bila sicer premožna, a oče je baje v treh dneh zakockal oz. zakvartal vse premoženje. Odtod silna revščina in hude zamere. “Red je naredila” Andrejeva tašča, ki zeta ni hotela več videti; na tihem je družini pomagala, k sebi je vzela najstarejšega otroka, sedemletnega Izidorja, ki je bil že takrat “v svoji izredni inteligenci očitno očarljiv fantič”, in ga vzgajala v svoji hiši. To je močno “vplivalo na njegovo celotno doživetje sveta”. Mlajši

bratje so nanj gledali kot napol tuja, ki se mu ne godi krivica kot njim, ki so ostali v revščini. Čutil je, da so ga izgnali in se mu odrekli. Vse življenje je iskal svoj pravi dom. Nenavadna je bila tudi njegova profesionalna usoda. Končal je teološko fakulteto, po 15 letih pa izstopil iz duhovniškega stanu. Želel si je biti pisatelj; objavil je “nenavaden esejistično obarvan roman S poti, ki še danes uživa sloves enega najboljših prozaičnih tekstov v slovenskem 20. stoletju”. Bil je zelo dober esejist in literarni kritik, šele kasneje se je uveljavil tudi kot umetnostni zgodovinar. Studiral je v Louvainu v Belgiji, nato v Gradcu in na Dunaju, mimogrede se je naučil še pet drugih jezikov in začel se zelo zgodaj prevajati. Po prvi vojni je na ljubljanski univerzi dolgo bil edini profesor umetnostne zgodovine. Bil je tudi izvrsten organizator, ustanovil in prenovil je celo vrsto društev in združenj. Sodeloval je v celi vrsti kulturniško-političnih akcij. Nase je prevzel tudi urednikovanje spisov bratranca Ivana, ki je po smrti leta 1918 zapustil za sabo “ogromno delo, zelo veliko zmede, težav in sitnosti, ker je vse življenje živel v groznih dolgovih”. Zavihal si je rokave in v 10 letih ustvaril 20 knjig zbranih del Ivana Cankarja: “To je nepojmljivo garaško delo”. Leta 1926 se je zaljubil, izstopil iz Cerkve, se razglasil za človeka brez konfesije in se civilno poročil. Ker se je hotel umakniti, je postal di-

plomat in odšel v Argentino. Po vojni je bil v kratki misiji v Atenah, nato se je upokojil in bil veliko šikaniran. Zajadral je v hude depresije, živel zagrenjen in osamljen, “kot človek izrazito demodiranega sveta”. Ločil se je od žene in leta 1954 umrl. Bil je “izjemen, pomemben, težaven, ampak očarljiv mož!” je sklenila Alenka Puhar.

O Izidorju Cankarju kot jugoslovanskem diplomatu pred drugo vojno in po njej, ki je veliko naredil zlasti za rojake v Argentini, je spregovorila Irene Mislej, tudi sama rojena v Buenos Airesu, kar je ponosno poudarila. Za argentinske Slovence, Primorce, generacijo njenih staršev, je bil prihod Izidorja Can-

karja novembra 1936 “velik dogodek, ampak ne neposredno povezan z obstojem tiste skupnosti”; bil je namreč poslanik kraljevine Jugoslavije, večina tam živečih Slovencev pa je bila italijanskih državljanov. Kljub vsemu je bila njegova povezava s Slovenci v Argentini izjemno močna, saj je “urejal stvari tudi zunaj svojega uradnega področja”. Že v prvih mesecih je postavil temelje za dva pomembna projekta. Združil je dva tednika - Slovenski tednik in Novi list, ki sta si prej “bila v la- seh”, - v Slovenski list. Posegel je tudi na področje šolstva. Že leta 1933 je v Buenos Airesu dvakrat tedensko delovala zasebna slovenska osnovna šola; učitelj je bil Vlado Krmac iz Vipolže v Brdih. Ker je bila majhna in je vključevala malo slovenskih otrok, si je dr. Cankar leta 1936 zamislil internat in tako dal možnost obiskovanja tudi otrokom od daleč. K projektu je povabil slovenske šolske sestre. Leta 1937 je tako začelo delovati Jugoslovansko centralno šolsko združenje. Svoje diplomatske funkcije je v Argentini opravljal do leta 1942.

Cankar je pomemben tudi za razvoj slovenske kulture na Slovenskem, je dopolnil Oset. Kot izjemen izobraženec in genialen organizator je na kulturnem področju veliko pripomogel, da bi se Slovenci izpostavili kot narod v polnem pomenu. Ni silil v ospredje, “veliko pa je vplival izza zakulisja”. / DD

Alenka Puhar, Željko Oset in Irene Mislej

M +

GESAMTKUNSTMIX

MLADINSKA SKUPINA
DRAMSKE DRUŽINE
SKPD F. B. SEDEJ

Pod pokroviteljstvom ZSKP - Gorica

Predstavitve mentorjev in prvo srečanje
v soboto 15. oktobra ob 16.30
v mali dvorani Župnijskega doma SKPD F. B. Sedej
ms.dramske.druzine@sedej.org +39 345 8547803

V KCLB / Dve ponovitvi glasbene predstave Obuti maček Igralci skupine O'Klapa so popolnoma osvojili mlado publiko

Začetek novega šolskega leta je bil za nekatere slovenske dijake prav prijeten. V petek, 23. septembra 2016, so veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž zasedli nižješolci iz Doberdoba in dvojezične srednje šole iz Špetra, v soboto, 24. septembra, pa dijaki nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice in prvih dve razredov goriškega licejskega pola. V lepi goriški kulturni hram jih je zvalila glasbena predstava *Obuti maček* v izvedbi mladinske gledališke skupine O'Klapa, ki deluje pod okriljem Skupnosti družin Sončnica. Režijo tega “družinskega mjauzikla”, kot ga je hudo-

mušno poimenoval njegov avtor, slovenski pesnik, pisatelj, dramatik, igralec in prevajalec Andrej Rozman Roza (1955), je podpisala mlada Sanja Vogrič, ki jo v letošnjem šolskem letu čaka matura. Gledališče jo privlači že od mladih nog in v lanske sezoni je pogumno in odločno prišla v roke režijske vaje. Pri tem zahtevnem podvigu sta njej in igralcem O'Klapa z dragocenimi nasveti zanesljivo stala ob strani temperamentna mentorica Katerina Ferletič (ki je nagovorila mlade gledalce) in režiser Franko Žerjal, ki spremlja skupino od njene ustanovitve. Rozman je slovito pravljico priredil za gledališki oder in jo prelil v verze

ter besedilo songov prepredel z ostrimi bodicami na račun človeških slabosti in napak družbe ter ga obogatil z modrimi mislimi. Nastopajočim pravljicnim likom je poudaril značajske poteze in celoti dal sodobnejši nadih. Zaradi vsega tega pravljica vsebinsko ni privlačna le za otroke, ampak tudi za odrasle in za zelo kritično odraščajočo mladino. Da so mladi zagnani igralci, ki so v predstavo vložili veliko truda - in z njimi

seveda tudi vsi zakulisni sodelavci -, dosegli, kar so želeli, so pričali pazljivo spremljanje odrskega

dogajanja, skandirano ploskanje in navdušeno, odobravajoče vzkljanje mladih gledalcev ob koncu predstave, pa tudi njihovo ritmično ploskanje med samo predstavo ob ponavljanjem se refrenu (nad predstavo so bili zelo navdušeni tudi profesorji). To “goriško” različico Rozmanovega muzikala, ki je doživel premierno uprizoritev v letošnjem maju in že kar nekaj zelo uspešnih ponovitev, je z mavricami različnih, živahnih ritmov odel talentirani glasbenik Patrick Quaggiato. Zelo spевна glasba kar sama “steče” poslušalcu v uho in se v njem še dolgo prijetno oglašja. Na-

stopajoči, iskriva Kea Vogrič kot premeteni, iznajdljivi obuti maček, ki živahno vodi celoten potek igre, Ema Terpin - kraljica Marjetica, Manuel Persoglija - kralj, Sanja Vogrič - kraljica, Patrik Cingerli - mlinarjev sin Matija, Simon Čavdek - grof Brdavssek, Lenart Vogrič - sodnik in dvorni paž, Iris Gulini - dvorna dama in sodnikova pomočnica, so kot vselej blesteče odigrali in odplešali glasbeno predstavo, ki vselej očara tudi zaradi razkošnih kostumov (SNG Opera in balet Ljubljana ter zlate roke šivilje, gospe Marije Ferletič) in nadrobne obdelave scenjskih elementov. Vsaka ponovitev prinaša nastopajočim več sročšenosti in samozavesti, tako da prizori prehajajo tekoče drug v drugega in za blestijo na skoraj akrobatskem koncu. Predstavi se gotovo obetajo še druge, uspeha polne ponovitve.

Kea Vogrič - Obuti maček (foto dpd)

“Težka izguba naj lajša tegobe” v Lokandi Devetak

Radodarnost in pomoč

Na vsakoletnem zgodnjejskem dobrodelnem srečanju v Lokandi Devetak na Vrhu je bil tudi letos v središču pozornosti boj proti večkrat neizprosni bolezni, ki pa s primernim oza-veščanjem in ustreznim zgodnjim zdravljenjem je danes lahko vse bolj pod nadzorom in ozdravljiva. To je bilo ključno sporočilo letošnjega večera, ki

ga je z naslovom “Težka izguba naj lajša tegobe” priredila družina Devetak v spomin na babico, mamo in ženo Helko, ki je odšla pred 18 leti. Z letošnjo prireditvijo, ki je bila v ponedeljek, 3. oktobra, so se v družini Devetak hoteli vsekar spomniti tudi nedavno preminulega vinogradnika Stanka Radikona. Družina Devetak je tokrat dobredeln večer orga-

nizirala sedemnajstič, dalj časa ta posebna prireditev poteka v sodelovanju s sovodenjsko sekcijo krvodajalcev. Njen predsednik Štefan Tomsič je prisotne pozdravil ob začetku večera in poudaril, da jim je sodelovanje v veliko čast. Veseli ga tudi spoznanje, da se že sedemnajst let vseskozi ohranja rdeča nit srečanj in da ljudje še vedno radi pomagajo, in to tudi v ti-

stih primerih, ko ne poznajo tistih, ki jim je pomoč namenjena. Prisotne je pozdravila tudi sovodenjska županja Alenka Florenin, ki se je spomnila dolgoletne duše sovodenjskih krvodajalcev, Marinke Batič. Ob tem je predstavila tudi združenje “Settembre in vita”, dobrodelno organizacijo, ki ji je družina Devetak namenila izkupiček letošnjega večera. Sovodenjska občina je bila v tem primeru vezni člen med omenjenim združenjem in družino Devetak.

/ str. 15
kil

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE – GORICA
SLOVENSKA PROSVETA – TRST
KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA – CELOVEC
v sodelovanju s SVETOM SLOVENSkih ORGANIZACIJ

KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

OD 16. DO 26. OKTOBRA 2016

Prireditve na Goriškem

Nedelja, 16. 10. 2016, ob 17. uri

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič

komedija

ZASPITE, ČE VAM REČEM

Nastopa Gledališka skupina KPD Planina Sele

Soprireditelj PD Štandrež

Četrtek, 20. 10. 2016, ob 17. uri

Gorica, komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž

SREČANJE GLASBENIH ŠOL

Sodelujejo: SCGV Emil Komel, Slovenska glasbena šola dežele Koroške, Glasbena matica

Soprireditelj Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

Četrtek, 20. 10. 2016, ob 20. uri

Gorica, komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž

SREČANJE POD LIPAMI

O Koroškem utripu bodo spregovorili:

dr. Valentin Inzko, dr. Janko Zerzer, Nužej Tolmajer

Soprireditelj Kulturni center Lojze Bratuž

in Krožek Anton Gregorčič

Sreda, 26. 10. 2016, ob 10.30

Gorica, Otroški vrtec SONČEK, ul. Max Fabiani, 1

Lutkovna predstava VILA MALINA

Nastopa Skupina Lutke Suha KPD Drava Žvabek

Tradicionalno srečanje s koroškimi rojaki

17. Koroški kulturni dnevi na Primorskem

Organizaciji Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Slovenske prosvete iz Trsta in Krščanske kulturne zveze iz Celovca bodo v oktobru na raznih prizoriščih na Primorskem potekali 17. Koroški kulturni dnevi. Kulturne skupine in predstavniki iz Koroške se bodo predstavili z vrsto srečanj in prireditev. Letošnje kulturno srečanje se bo pričelo v nedeljo, 16. oktobra, v štandreški župnijski dvorani Anton Gregorčič. Nastopila bo gledališka skupina KPD Planina iz Sel s komedijo *Zaspite, če vam rečem*. Soprireditelj je PD Štandrež. Predstava spada v gledališki abonma PD Štandrež 2016. V četrtek, 20. oktobra, ob 17. uri bo v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž *Srečanje glasbenih šol*. Sodelujejo učenci SCGV Emil

Komel, Slovenske glasbene šole dežele Koroške in Glasbene matice. Soprireditelj je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Istega dne ob 20. uri bodo v komorni dvorani KCLB, v okviru Srečanj pod lipami, o Koroškem utripu spregovorili vidni predstavniki slovenske manjšine na Koroškem, in sicer dr. Valentin Inzko, dr. Janko Zerzer ter Nužej Tolmajer. Soprireditelj srečanja sta Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič. V sredo, 26. oktobra, bodo prišli na vrsto malčki iz otroškega vrta Sonček iz Gorice. Ogleдали si bodo lutkovno predstavo *Vila Malina* v izvedbi skupine Lutke Suha KPD Drava Žvabek. Koroški kulturniki bodo z drugimi predstavami in srečanji nastopili tudi na Tržaškem. Predvidena je tudi lutkovna predstava v osnovni šoli v Ukvah.

Solkan / Gledališka predstava: Iskrena spoved

Drobec iz Ene žlahtne štorije v živo

Delček zelo gledane televizijske nadaljevanke *Ene žlahtne štorije*, ki je nastala v produkcijski hiši Mangart in jo oddajajo na Planet TV od 11. marca 2015, se je preselil na gledališke deske. Dramska igralca Milan Vodopivec, do pred nedavnim član Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, in Maja Blagovič, članica Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, sta svoja dva lika iz *Ene žlahtne štorije*, ki je bila posneta v glavnem v slikovitih briških vaseh Ceglo,

Maja Blagovič in Milan Vodopivec

Kozana in Biljana, pa tudi v Studiu Mangart v BTC v Ljubljani, s televizijskega ekrana prenesla na gledališki oder. Tako je nastala predstava *Iskrena spoved*, s katero gostujeta po primorskih odrih. V nedeljo, 25. septembra, sta z nastopom na pokritem kotalkališču Karavla Solkan razveselila kar precejšnje število svojih “oboževalcev”, ki so se ob njih zelo zabavali, saj se je smeh večkrat prešerno oglašal. V nadaljevanju, romantični komediji o zapletih pri dedovanju posestva Špacapano-

vih, katere avtorji so Vojko Anzeljc, Tomaž Grubar in Sašo Kolarič, režiserji pa Aleš Zemlja, Boris Petkovič Jaka Šuligoj in Marko Cafnik, Milan Vodopivec in Maja Blagovič poosebljata župnika Bonifacija Sveteta in Marijo Rebula, gospodinjo pri Špacapanu. Vaški župnik ni ravno najbolj svetniška duša, saj ima z Marijo sina, Avguština Rebulo, ki ga igra Primož Forte, član SSG. Vsi smo pač krivi pod kožo ... Naj prvi vrže kamen tisti, ki je brez greha ...

Obvestila

KD Sabotin vabi v nedeljo, 16. oktobra, na 27. Pohod na Sabotin. Zbiranje ob 8.30 nad sabotinsko cesto z odhodom ob 9.00. Sv. maša pri razvalinah cerkvice sv. Valentina ob 10.30. V sklopu prireditve bo v soboto, 15. oktobra, ob 20. uri v društvenih prostorih v nekdanji štmavrski šoli kulturni večer, na katerem bo spregovoril zgodovinar Renato Podbersič o liku domačina, učitelja Andreja Vendramina z naslovom Neznani pravičnik iz Solkana.

SKD Hrast iz Doberdoba organizira v četrtek, 20. oktobra, predavanje naturopatije Erike Brajnik na temo o imunskem sistemu. Večer bo v župnijski dvorani v Doberdolu ob 20.30.

V petek, 7. oktobra, so v hotelu Europalace v Trzinu odprli razstavo “Percorsi” Marie Grazie Persolja in Armanda Pizzignacha. Likovna umetnika razstavljata dela, ki sta jih ustvarila v zadnjih petih letih; navdih sta našla v naših krajih. Razstava bo odprta do 31. oktobra.

Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica obveščata, da je urad odprt po naslednjem urniku: ob ponedeljkih in sredah: od 8. do 18. ure nepretrgoma, torek, četrtek in petek: od 8. do 14. ure.

V središču mesta dajamo v najem prenovljeno stanovanje, primerno tudi za pisarno. Info tel. 340 9248297.

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnateljico prof. Silvana Kerševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225 SWIFT CREDIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Z veseljem vam zašijem in popravim oblačila, izdelam zavese in druge šivane izdelke. Lahko pridem tudi na dom. Vida, telefon 00386 31 721 243

Potrebujem delo in bi z veseljem pomagala v gospodinjstvu ali pri skrbi za ostarele ali bolnega človeka. Čakam vaš klic na 00386 41 936 652 – Darja.

40-letna mati nudi dnevno nego starejšim na domu. Ne 24 ur. Lahko tudi kuha in pospravlja stanovanje. 3-letne izkušnje. Tel. 00386 41 390 244.

Gospa s triindvajsetletno izkušnjo nudi dnevno varstvo otrok ali oskrbo starejših oseb, potrebnih pomoči. Tel. 00386 41 548537.

Profesorica slovenščine išče delo (tudi inštrukcije, učna pomoč in varstvo otrok). Tel. št. 00386 41 256240.

Zanesljiva in izkušena gospa pomaga pri likanju in čiščenju stanovanj. Tel. št. 00386 40153213.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine,

nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 00386 31 478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31 449311.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 484339.

40-letna mati z večletnimi izkušnjami in znanjem italijanščine nudi dnevno nego starejšim na domu (ne 24 ur dnevno) ali pomoč pri gospodinjstvih delih in kuhanju. Tel. 00386 41 729548.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Varujem starejše, pomoči potrebne osebe, in sicer 24 ur ali pa samo čez dan ali varstvo ponoči. Sem človek dobrega srca in imam nekajletne izkušnje! Sem upokojenka, vse ostalo (vrednotnice) in vprašanja na št. 040 621 424 (v poštev pride celotno primorsko in goriško območje).

Gospa z večletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam za 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 432304.

Cestičke

Dne 8. oktobra sta v Sovodnjah slavila zlato poroko **Jožica in Evgen Černic**. Še na mnoga leta in veliko Božjega blagoslova jima kličejo vsi, ki ju imajo radi. Ana, Klara, Edith in Samuel jima pošiljajo koš zlatih poljubčkov.

Darovi

Za Novi glas: John Ravnik, ZDA 76,00 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 14. 10. 2016 do 20. 10. 2016)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 14. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Nedelja, 16. oktobra, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchigi): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 17. oktobra (v studiu Stefania Beretta): Le spomin...

Torek, 18. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 19. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Oljka, simbol Sredozemlja - 1. del - Izbor melodij.

Četrtek, 20. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Četrtrkov večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

ZDruženje cerkvenih devskih zborov - GORICA
vključno vabi na zaključni koncert projekta

OPUS EMILA KOMELA

SKLADATELJA IN PEDAGOGA

SOBOTA, 22. OKTOBRA, OB 20.30
STOLNA CERKEV V GORICI

Sodelujejo:
mag. prof. Ivan Florjanc,
Univerza Ljubljana - Akademija za glasbo
Združeni pevski zbor ZCPZ - Gorica
zborovodja Mirko Ferlan in Tiziana Zavadlav
Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel - Gorica
zborovodja David Bandelj
Inštrumentalna skupina SCGV Emil Komel - Gorica
Federico Mirko Butkovič in Silvan Zavadlav
Orgle

Projekt je sofinancirala Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina

Kulturni center Lojze Bratuž
Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI
v sodelovanju z
ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Koroški dnevi na Primorskem 2016
SODOBNI KOROŠKI UTRIP

Dr. Valentin Inzko
Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev
in visoki predstavnik ZN v BiH.
Dr. Janko Zerzer
Pedagog, jezikoslovec in zgodovinar.
Nužej Tolmajer
Predsednik Inštituta Urban Jarnik in kulturni delavec.

V ČETRTEK, 20. OKTOBRA 2016, OB 20. URI.
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

KCLB / Razstava fotografskih del dr. Evgena Bavčarja Pronicljiv Ranjeni pogled

Objavljamo predstavljene besede, ki jih je dr. Verena Koršič Zorn izrekla ob odprtju razstave umetniških fotografskih posnetkov dr. Evgena Bavčarja, *Ranjeni pogled*, v sredo, 28. septembra 2016, v galerijskih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Spoštovani ljubitelji umetnosti, spoštovani gostje!

Glasbeni festival Kogojevi dnevi, ki ga že vrsto let z žarom ustvarjalne vneme pripravlja neutrudno prosvetno društvo Soča v Kanalu in ki s svojim obsegom fizično in duhovno povezuje matično domovino in Slovence za državno mejo na Goriškem, Tržaškem in v Beneški Sloveniji, se navadno prične z likovno razstavo; ta se kasneje iz Galerije Rika Debenjaka preseli v Kulturni center Lojze Bratuža. Letos so prireditelji izbrali nekoliko drugačno umetnostno zvrst, fotografijo, in izjemno osebnost. Zelo smo počaščeni, da lahko nocoj v našem kulturnem hramu tudi osebno pozdravimo avtorja Evgena Bavčarja, rojaka iz Lokavca v Vipavski dolini, velikega Slovenca in kulturnika svetovljanskih razsežnosti, trikratnega doktorja znanosti, dobitnika visokih mednarodnih odlikovanj, med drugim Reda za zasluge Republike Slovenije, Državljan Evrope in Viteza francoske legije časti. Pred časom je bil sicer naš gost Srečan pod lipami, danes pa se nam bo razkril vpogled v njegov fotografski opus.

Na posebno željo Evgena Bavčarja in ob pomembni obletnici padca Gorice v prvi svetovni vojni je razstava *Ranjeni pogled* posvečena vsem civilnim vojnim

žrtvam, za katere, kot sam pravi, se vojna ni nikoli končala, saj morajo živeti z njenimi trajnimi, neizbrisnimi posledicami. Ko je Evgen Bavčar, živahni, vedoželjni enajstletni fantič izgubil vid zaradi ostankov ubijalskega vojnega orožja, ni vedel, da ga bo prav ta usodna nesreča pripeljala v sam vrh svetovne fotografske umetnosti, da bo v tujini prej kot doma doživel visoka priznanja za svoje delo in da bo po njegovi zaslugi ustanovljen mednarodni inštitut za raziskovanje odnosov med fotografijo in slepoto. Po končani gimnaziji v Novi Gorici se je kljub vsem nesmiselnim omejitvam in zahtevam takratnega šolskega sistema vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani in diplomiral iz zgodovine in filozofije. Svojo študijsko pot je nadaljeval na pariški Sorboni, dosegel doktorat iz estetike in se zaposlil na Državnem znanstvenoraziskovalnem centru. Živi in dela razpet med Parizom in Lokavcem, seveda, ko ne predava na univerzah in visokošolskih zavodih drugod po svetu. S svojo odprtostjo in miselno širino bi lahko bil zgled marsikateremu slovenskemu krogu, zazrtemu vase in prepričanemu v lastno nenadkriljivost in samozadostnost. Izguba vida, ki Bavčarju pomeni tudi izgubo svobode in padec v odvisnost, ga je prisilila, da je vse spomine na zunanji svet ohranil kot bogato fizično in čustveno dediščino, iz katere živi in deluje. V svoji optimistični naravnosti, trmasti vztrajnosti in izredni delavnosti si zaradi svoje drugačnosti ni

postavjal omejitve. Želel je delati vse kot ostali, od tod tudi njegovo zanimanje za fotografijo že iz mladostniških let. Ob osnovni izobrazbi zgodovinarja, filozofa in esteta je Bavčar tudi poliglot z znanjem sedmih jezikov, pisatelj, glasbenik, prodoren politični in kulturni analitik, posredovalec slovenske ustvarjalnosti v svetu in seveda fotograf, ki mu

Dr. Evgen Bavčar je pred kratkim dopolnil 70 let (foto dpd)

fotografija pomeni vidni izraz idej, sadov lastnih razmišljanj, podoživljanj, odsevov filozofsko zgodovinskih prepletov v evropski antični, judovski in krščanski tradiciji, proučevanje in umevanje neevropskih kultur in še marsikaj. Naš kulturni hram, tudi fizično postavljen v samo središče vojnega dogajanja med Kalvarijo, Oslavje, Sabotin, Sveto Goro, Škabrijel in kraško planoto, je posebno primeren kraj za tematiko nocojšnje razstave. Dela, ki nas obkrožajo v tem

prostoru, nas simbolično vodijo v Bavčarjev svet teme, iz katerega ni izhoda: stara hiša, trdno zapahnjena vrata, košata drevesa: čeprav so to vidni spomini iz otroštva, jih lahko razbiramo tudi v simboličnem ključu in si jih predstavljamo kot vodnike k izviru avtorjeve ustvarjalnosti. Mladostno iskanje potešitve v glasbi v obrisih harmonike, negotovo iskanje in potrjevanje resničnosti s trepetajočim drsenjem pomnoženega obrisa avtorjeve roke po leseni nožni protezi so pretresljiv izraz avtorjeve nemoči v drugačnosti. Bavčarjeva fotografija je vznemirljiva in izzivalna, rojeva se v nam vidnim nedostopni, dokončni in brezmejni deželi teme, v kateri se kopičijo, prekrivajo in drobijo spomini na vidni svet in ustvarjajo ideje o nečem daljnem, o že zdavnaj izginuli resničnosti. Pot, po kateri nas umetnik vodi prek razstavljenih črno belih fotografij, je pot spominov na krvave spopade, ki so uničili na tisoče življenj slovenskih fantov in tragično zarezali v narodovo telo ter tudi s kasnejše nastalimi posledicami spreminjali življenjski tok marsikateremu posamezniku in družini. Spominska obeležja, zapuščenost, zaraščena pokopališča, prhutajoče bele senice, nemi križi, zarjaveli topovi, kaverne, ki kot Minotaurusov labirint prepletajo notranjost obsojenega hribovja in kraške planote, so umetnika nagovorili, da je z njimi obudil spomin na visoki davek, ki so ga Slovenci morali plačati, za kaj? Preplet lastnega usodnega

doživetja, spominov, opisov, globokih razmišljanj in filozofskih izhodišč vodi avtorja v svojevrsno ustvarjalnost, ki se v ikonografskem, simbolnem in kompozicijskem pogledu uresničuje v edinstvenem fotografskem izrazu z visokim moralnim in etičnim sporočilom; fotografije niso več zapis resničnosti, ampak univerzalna ideja domišljenega s spremenjenima pomenom in vrednostno lestvico v območju umetniškega. Dela, ki jih avtor najprej vidi v sebi s svojim, kot sam pravi, tretjim očesom, fizično nastajajo ponoči s pomočjo umetne osvetlitve vsebinsko in pomensko ključnih podrobnosti. Nepričakovani, močni prameni luči, ki zasijejo iz notranjosti predmetov ali jih osvetljujejo iz neznanih vesoljskih daljav, izražajo v dobesednem in prenesenem pomenu avtorjevo slo po svetlobi, ki mu je bila nasilno odvzeta, in ki jo zato neprenehoma išče v sebi, v človeškem hrepenenju po Presežnem. Na odročnih krajih spomina, prepletanih z divjo poraščenostjo, leži popolna tišina, zapuščenosti in samote ne motijo človeške stopinje. Tančica pozabe leži na skoraj oniričnih pokrajinah z nizkim obzorjem, z dolgimi sencami in prebliski luči, s pajčevinasto meglo, vpije po zavedanju in trka na vest današnjega človeka, ki se iz preteklih morij ni veliko naučil, kar dokazujejo tudi sedanja vojna žarišča po svetu.

Z željo, da bi ta dela globoko nagovorila Vas, spoštovani obiskovalci, nato pa potovala po svetu in približala mednarodni javnosti trpko usodo med vojno krvavega slovenskega naroda, da bi prepoznala in priznala skoraj pozabljeni davek, ki ga je slovenski človek plačal za druge, se iskreno zahvaljujemo umetniku Evgenu Bavčarju, ki s svojo svetovljansko širino in plemenitim odnosom do bližnjega in rodne zemlje povezuje lastni mikrokozmos s svetovnim obnebjem. Hvala!

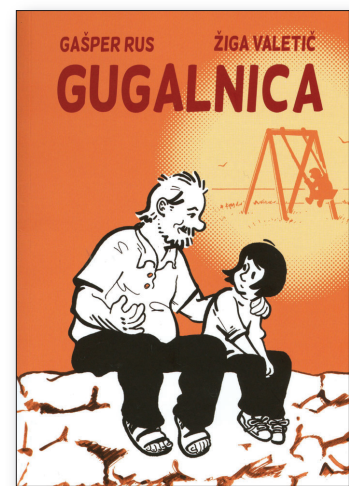
Celjska Mohorjeva družba in Društvo Ozara Gugalnica

Duševne bolezni so v današnji družbi v vse večjem porastu. K temu botrujejo predvsem spremenjene družbene razmere, v katerih je vse več prostora za individualizem, osamljenost, razslojevanje, nerazumevanje bližnjega, predvsem pa pomanjkanje perspektiv za dostojno življenje, ki so neposredno vezane na vse večjo brezposelnost in pomanjkanje. K vsemu se v veliko primerih dodaja mobing, torej trpinčenje na delovnem mestu, s katerim delodajalec oziroma nadrejeni izkorišča svoj položaj in s tem delavca manipulira, ponižuje, mu vzbuja občutke krivde in mu odvzema kompetence, ki jih je drugače zmožen redno opravljati. Z duševnimi boleznimi, predvsem z nevrotičnimi motnjami, kakršni sta, denimo, anksioznost in depresija, je povezan tudi pojav samomorilnosti. Statistika pa nas kljub vsemu preseneča. Če je duševnih bolezni več, je namreč, vsaj glede na statistiko, samomorov vse manj. K temu je v zadnjem desetletju pripomoglo marsikaj, predvsem manjša stigmatizacija duševnih bolnikov, ki so prestali psihiatrično zdravljenje, pa tudi večja podpora civilne družbe žrtvam tovrstnih motenj oziroma psihičnega nasilja. 10. septembra smo obhajali svetovni dan preprečevanja samomora, ki ga podpira združenje IASP (International Association for Suicide Prevention) in ki deluje v okviru Svetovne zdravstvene organizacije. Ob tej priložnosti se je na slovenskem knjižnem tržišču pojavila nova knjižna publikacija, ki sta jo založili Celjska Mohorjeva družba in Društvo Ozara. Avtor njenega besedila ali, bolje rečeno, scenarija za strip, je

slovenski pisatelj in prevajalec Žiga Valetič, ilustracije pa je stripu prispeval Gašper Rus. Čeprav ju ločuje desetletje, lahko rečemo, da sta avtorja pripadnika mlajše generacije. Žiga Valetič se je z depresijo in mislimi na samomor spopadal v začetku devetdesetih let preteklega stoletja, ko je bil v kritičnem življenjskem obdobju, pospešeno pa se je spreminjala tudi družba okrog njega. V intervjuju za slovensko komercialno televizijo POP TV je Valetič dejal, da stanja, v katerem se je sam znašel, ne privoščiti niti svojemu najhujšemu sovražniku. Za depresivno motnjo je namreč značilno vse večje drsenje v začarani krog, iz katerega posameznik ne najde več izhoda in se zato naposled odloči za usodni korak, s katerim prestopi subtilno mejo med življenjem in smrtjo. Depresivne oziroma samomorilne misli je seveda mogoče prekiniti s pravim pristopom, prvi je predvsem znanstvenega oziroma medicinskega značaja, depresivnega bolnika je treba namreč oskrbeti s primerno terapijo ter ga vključiti v zdravljenje. Drugi, ki je prvemu v podporo in ki lahko velikokrat prepreči najhujše oziroma oddaljuje nujno po hospitalizaciji bolnika in potrebo po zdravljenju, pa je predvsem človeški. V Sloveniji, pa tudi v Italiji, deluje

namreč kar nekaj nevladnih organizacij in društev, ki se ukvarjajo s preprečevanjem samomora in blažitvijo posledic duševne bolezni. V njih sodelujejo predvsem prostovoljci, ki so bolniku oziroma človeku v stiski pripravljeno nuditi pomoč, sočutje in bližino.

Če se za trenutek pomudimo pri sami vsebini knjige oziroma stripa, naj povemo, da gre za zgodbo družine, torej očeta in matere, ki imata dve doraščajoči hčeri. Starši ju nekega poletnega dne peljejo na morje na slovensko obalo, točneje v kraj Pacug pri Portorožu, kjer so nekoč tudi sami preživljali poletne počitnice. Oče začne tako pripovedovati zgodbo o dečku, ki je čas v poletni koloniji ob morju preživljal sam na gugalnici, saj je bila v njem še vedno neizpeta bolečina zaradi izgube očeta. Večkrat se je v sanjah oziroma mislih pogovarjal z njim, ta pa ga je prosil, naj ga ne obsojajo oziroma sovražijo, ker je poslednje dejanje storil zaradi obupa, ne pa zaradi pomanjkanja lju-

bezni do svoje družine. Znanstvene raziskave namreč dokazujejo, da vsak samomor poleg žrtve prizadene še približno šest ljudi, ki so tako ali drugače povezane z njo. Ob koncu zgodbe oče hčerkama razkrije, zakaj nimata starega očeta in da je protagonist zgodbe sam. Oporo v težkih trenutkih najde v nekoliko večji deklici, ki je tudi sama ostala brez mame, med njima pa se splete ljubezen, ki traja do današnjih dni.

Primož Šturman

T +386 (0)5 335 22 47
E blagajna@sng-ng.si
www.sng-ng.si

Vpišite ABONMA NEDELJA POPOLDAN v SNG Nova Gorica in si oglejte 4 duhovite predstave ob nedeljah popoldan ob 17.00.

Gašper Tič

TRIO

Oktober 2016

Tri sestre imajo svojo glasbeno skupino, a njen obstoj je na nitki, ko ob smrti očeta vzniknejo stare zamere in strupena tekmovalnost. Glasbeno komedijo v rimah in narečno obarvanih dialogih je režiral Jaka Ivanc. Predstava Gledališča Koper.

Matej Visnec

STARI KLOVNI

November 2016

Trije ostareli brezposelni klovni se znajdejo na avdiciji. Pod taktirko večkratnega žlahtnega režiserja Jaša Jamnika bodo nastopili odlični igralci Iztok Mlakar, Radoš Bolčina in Gojmir Lešnjak Gojc. Predstava SNG Nova Gorica.

Robert Harling

JEKLENE MAGNOLIJE

Februar 2017

V frizerskem salonu majhnega mesta šest žensk med urejanjem zunanosti razgalja svoja čustva in razkriva intimne svetove. Režiserka Katja Pegan, ki je sedla v mnoga srca z romantično melodramo *Filumena Marturano*. Koprodukcija SNG Nova Gorica in Gledališča Koper.

Erik Gedeon

VEČNO MLADI

Maj 2017

Zgodba o tem, kaj se zgodi čez petdeset let, ko gledališka hiša postane dom za ostarele. Zabavna in dinamična glasbena igra je na Dnevih komedije v Celju letos postala žlahtna komedija po izboru strokovne žirije in gledalcev. Predstava Drama SNG Maribor.

Trio

Komedija TRIO je prva predstava v abonmaju NEDELJA POPOLDAN in bo na programu v **nedeljo, 23. 10. 2016, ob 17.00.**

Pohitite in si zagotovite abonma. Vpis je do **21. oktobra 2016 pri blagajni SNG Nova Gorica. Z abonmajem si ceneje ogledate predstave** (samo 40 € v parterju in 34 € na balkonu za 4 komedije).

Ob 20-letnici smrti Antona Trstenjaka

Bil je celosten psiholog s humanističnim pogledom na človeka

De 29. septembra 2016 je preteklo 20 let, odkar nas je zapustil naš veliki Slovenec, teolog, filozof, psiholog, grafolog in antropolog prof. Anton Trstenjak.

Rodil se je 8. januarja 1906 v Rodmošci pri Gornji Radgoni, v deželi, ki nam je že v preteklosti dala velike ustvarjalce (Miklošič, Kocbek). Kmečki sin, kateremu je bilo nekako usojeno, da bo postal duhovnik.

Zato je po končani gimnaziji v Mariboru šel v Innsbruck na filozofijo in teologijo. Tako se je uresničila tudi materina želja. Vendar Trstenjak je šel dalje, postal je tudi profesor filozofije in psihologije najprej v Mariboru, nato pa na ljubljanski teološki fakulteti. Trstenjak je bil predvsem znanstvenik!

Začel je z grafologijo, ki ga je zanimala skoraj celo življenje, čeprav jo je pojmoval kot svoj konjiček. Nič koliko ljudi ga je prosilo, da jim izpostavi grafološki prikaz osebnosti in analizira razne rokopise. Sam je v *človekovi pisavi videl osebo, ki mu je predstavila svoj rokopis*. Ne poznam grafologa, ki bi dosegel tak velik uspeh v branju človekovega značaja ob analiziranju pisave!

Trstenjak ni bil samo naš največji grafolog, prav gotovo je naš največji slovenski psiholog, ki je bil poznan tudi v mednarodnem znanstvenem svetu. Veliko je tudi predaval na raznih univerzah in zato so ga tako v Italiji kakor v Avstriji hoteli, da bi tam sprejel profesuro. Trstenjak pa je ta povabila odklonil, ker je iz svojega bivanja ljubil svoj narod, v tem smislu je bil pravi narodnjak in zato se ne smemo čuditi, da je napisal toliko poljudnoznanstvenih knjig, ki so izšle v glavnem pri Celjski Mohorjevi družbi, saj je želel prispevati k duhovni rasti slovenskega človeka. Dela kakor *Pota do človeka*, *Človek v ravnotežju*, *Človek v stiski*, *Hoja za človekom*, *Človek samemu sebi* ali *Človek in sreča*, *Misli o slovenskem človeku*, *Slovenska poštenost*, *O koroški duši*, a tudi druge so bile pravi blagor za našega človeka, ki je po vojni preživljal tudi grenka obdobja. V tem smislu, kljub Trstenjakovi strogo znanstveni usmeritvi, je bil tudi pravi ljudski psiholog, kar ni tako navadno za znanstvenike. Njegovo stanovanje je bilo dolga leta prava psihološka posvetovalnica. Nikomur ni bil sposoben reči ne.

Za vsakega si je vzel čas in ga poslušal. Za "dobro besedo v stiski", ni maral plačila. Trstenjak ni bil samo ljudski in klinični

psiholog. V času, ko so pri Mohorjevi družbi izhajala njegova poljudnoznanstvena dela, je objavljala tudi strogo znanstvena, kot *Psihologija umetniškega ustvarjanja* ali *Psihologija dela*, ki so originalna dela, ki bi jih do tedaj zama-

iskali v svetovni psihologiji in so tudi zato vredna vsega spoštovanja.

Bil je tudi eksperimentalni psiholog. V to smer se je vpeljal, ko je bil na katoliški univerzi v Milanu. Posebno so ga zanimala barve, kjer je opravil cel kup raziskovanj, napisal celo vrsto znanstvenih člankov in knjig o vplivu in naravi barv. Na tem področju je sodeloval na raznih kongresih, tudi v Italiji in Franciji, kakor tudi v Ameriki, kjer je tudi predaval na univerzi v Montrealu.

Pozneje je izdal *Oris psihologije*, delo, v katerem opisuje celosten stoletni razvoj psihologije kot znanosti. Medtem ko so podobna dela vsebinski trud določene ekipe, se je ob slovenski izdaji tega analitičnega dela lotil sam avtor in zelo pregledno predstavil svetovni razvoj psihologije. S tem delom je Trstenjak končal tudi svoj profesorski stalež na teološki fakulteti v Ljubljani.

V zadnjem obdobju svojega ustvarjanja se je Trstenjak posvetil antropologiji. V to obdobje spadajo dela, kot *Skozi prizmo besede*, *Človek bitje prihodnosti*, *Psihologija ustvarjalnosti*, *Problemi psihologije*. Vsa ta dela so zelo obširna, saj imajo celo po 500 strani.

Če poskusimo opraviti sintezo Trstenjakovega delovanja, lahko rečemo, da je avtorja skozi vse življenje zanimalo, kako in kaj je človek. Njegovo življenjsko geslo je bilo: za človeka gre!

Zanimala ga je tudi filozofija, posebno

skrb je namenil slovenskemu filozofu Veburu, o njen pa je pisal v nemščini.

Trstenjak pa bi se izneveril samemu sebi, ko ne bi lep del svojega življenja posvetil duhovniškemu - teološkemu poklicu. V pastoralnem smislu seveda ni mogel aktivno delovati, zato pa so zlasti pomembne publikacije, ki so za duhovniško službovanje še danes zelo koristne. Na področju pastoralne psihologije je na primer načel novo in pomembno poglavje psihološke vede. Tudi zato se ne smemo čuditi, da je bil imenovan za častnega papeževga prelata.

Trstenjak je bil celosten psiholog s humanističnim pogledom na človeka, kljub njegovi univerzalnosti na interesnem polju. Pisal, govoril, predaval je o vsem, kar je človeškega, zato dobimo v njegovi izredno bogati bibliografiji tudi teme, ki pričajo o tem, da se je zanimal tudi za ekonomsko psihologijo, ekološko, pastoralno in eksperimentalno psihologijo. Povsod so ga vabili in nikomur ni bil sposoben odreči svojega doprinosa. Tudi zato je bil zelo priljubljen. Ni čudnega, da so mu tudi zato dodelili več odlikovanj. Tako je prejel Kidričevo nagrado, nagrado Avnoja, zlati znak svobode Republike Slovenije, častni doktorat mariborske in ljubljanske univerze, bil pa je tudi imenovan za ambasadorja znanosti Republike Slovenije.

Naj bo ta krajši zapis tudi poklon iz našega manjšinskega prostora, ki ga je naš profesor Trstenjak poznal in razumel, tudi zato se mu s spoštovanjem klanjamo.

D/S

Kratke

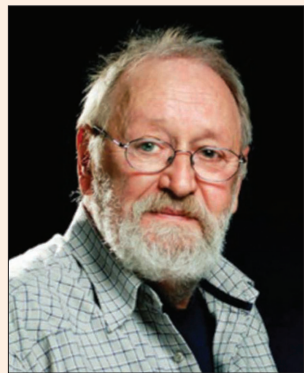
Pohod Gregorčičeva pot 2016

Pohod Gregorčičeva pot 2016 bo v soboto, 15. oktobra. Od prve Gregorčičeve informativne table ob osnovni šoli v Renčah se bo ob 10. uri pričel spominski pohod do Gradišča nad Prvačino, kjer je Gregorčič veliko let ustvarjal in služboval, končal pa se bo v Kulturni dvorani v Renčah, kjer bo ob 13.30 srečanje s pesnikom Cirilom Zlobcem. Pesmi iz njegove antologije Ljubezen, čudež duše in telesa bo interpretiral gledališki igralec Radoš Bolčina, pogovor s pesnikom bo vodil literarni kritik Bojan Bratina, dogajanje bo spremljala glasbenica Janka Frančeškin.

51. Boršnikovo srečanje - Maribor 2016

Boršnikov prstan letos prejme igralec Dare Valič

Od 14. do 23. oktobra 2016 bo v Mariboru Boršnikovo srečanje, najpomembnejši gledališki festival v Sloveniji, ki je v zadnjih letih dobil mednarodne razsežnosti. Ob tem se bo zvrstilo okrog 70 kulturnih dogodkov. Na tiskovni konferenci, ki je bila 6. oktobra v Mariboru, so razkrili letošnjega dobitnika Boršnikovega prstana, najbolj prestižne nagrade, ki jo lahko prejme na Slovenskem igralec za igralske dosežke. Ta dragoceni, edinstveni prstan se bo letos zbleščal na prstu igralca Daret Valiča (1941). Tako se je odločila posebna žirija, ki so jo sestavljali dva nosilca Boršnikovega prstana, igralca Vlado Novak (2014) in Ljerka Belak (2015), dramaturg Blaž Lukar, režiser Matjaž Zupančič in umetniška direktorica Festivala Boršnikovo srečanje Alja Predan. V obrazložitvi nagrade Boršnikov prstan je žirija med drugim zapisala, da je dolgoletni član ljubljanske Drame Dare Valič "nedvomno velika igralska osebnost, ki sveta slovenskega gledališča ni obogatil samo s fascinantnim nizom prepoznavnih karakternih vlog, temveč s svojim značajem kot takim, z edinstvenim igralskim obrazom, ki se je že neizbrisno zapisal v naš spomin". V svojem življenju je odigral približno 110

vlog, večinoma v ljubljanski Drami. Boršnikov prstan mu bodo izročili na slovesnem večeru ob koncu 51. Festivala Boršnikovo srečanje. Kot zanimivost naj povemo, da je Dare Valič nečak Aleksandra Valiča (1919-2015), ki se je rodil v Gorici in igral tudi v slovenskem tržaškem gledališču, potem pa je bil zaposlen v ljubljanski Drami in je Boršnikov prstan prejel l. 2008. Dare Valič, ki je tudi s svojim polnim, izrazitim glasom očaral množico gledalcev, je oče igralcev Nine Valič in Blaža Valiča, ki je že nekaj let odlični član ansambla Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica.

V tekmovalnem programu letošnjega Boršnikovega srečanja bo tekmovalo 11 slovenskih predstav; med temi sta kar dve Slovenskega stalnega gledališča: Dogodek v mestu Gogji v režiji Igorja Pisona in Peer Gynt v koprodukciji z Mestnim gledališčem ljubljanskim in v režiji Eduarda Milerja. Slovensko narodno gledališče Nova Gorica pa bo tekmovalo s predstavo Ondina v režiji Janusza Kice. Predstave je po ogledu uprizoritev iz lanske sezone izbrala selektorica Petra Vidali. Nagrajence bo izbrala mednarodna strokovna žirija, ki jo sestavljajo Martin Kuše, Zala Dobovšek, Tomaž Gubenšek, Nina Šorak in Ivor Martinič.

Mednarodni program Boršnikovega srečanja bo tokrat obravnaval švedsko dramatikino in gledališče. V Mariboru bo v gosteh tudi Rezidenztheater iz Münchna z uprizoritvijo dela Kdo se boji Virginije Woolf? v režiji Martina Kušaja. / IK

Kmalu izid knjige Majde Artač Sturman
Pravljice za Niko, pravljice za malo in veliko

Sklad Mitja Čuk se počasi pripravlja na praznovanje štiridesetletnice. Vsem dobro poznana ustanova, ki je nastala na Opčinah v spomin na prežgodaj preminulega dečka Mitjo Čuka, je v dolgih desetletjih razvila pisano paletu dejavnosti. Od podpore otrokom in sploh vsem tistim, ki so potisnjeni na rob zaradi začasnih ali trajnih ovir v razvoju, so pri Skladu spekter dejavnosti razširili na različna področja. Danes sodelujejo s šolami in vrtci in prirejajo predavanja, prireditve, razstave v Bambičevi galeriji, jezikovne tečaje, posebno pozornost pa namenjajo bogatenju in širjenju slovenskega jezika pri otrocih in odraslih.

Izid knjige predstavlja prijetno novost. Ob podpori gospe Stan-

ke Sosič Čuk je namreč prišlo do sodelovanja med pisateljico

Majdo Artač Sturman in ilustratorico Dunjo Jogan. Nastala je bogato ilustrirana knjiga *Pravljice za Niko, pravljice za malo in veliko*. Na začetku se nam predstavlja nagajiva in vedoželjna Nika, ki živi v razgibani in živahni družini, kot sodobna deklica širi svoja obzorja z branjem knjig, pa tudi s pomočjo sodobnih tehnoloških sredstev, obiskuje popoldanske dejavnosti, se rada igra, predvsem pa rada poslušata dedkove pravljice oziroma povestice. V tem pripovednem okviru zaživi ob likovni podkrepitvi izvirnih ilustracij dvanajst pravljic. Knjiga je prijetna na videz in otip, naslovi so izrisani ročno, s posebno nežnostjo, naravnana je sodobno in ekološko. Njena igrivost in sporočilnost bosta nagovorili tudi marsikaterega odraslega bralca in bralko.

Predstavitve zbirke pravljic bo v soboto, 15. oktobra, ob 18. uri v

Bambičevi galeriji na Opčinah, kjer bodo na ogled ilustracije likovne ustvarjalke in grafične oblikovalke Dunje Jogan. V naslednjih mesecih bodo potekale predstavitve knjige, ob tem pa tudi likovne delavnice ter delavnice kreativnega pisanja po šolah, na željo tudi v društvih.

KCLB ZCPZ / Koncertna sezona 2016 / 2017
Mladi izvajalci so pričarali pisanost zvokov

Kot je že ustaljena navada, se ob začetku nove sezone v Gorici začena tudi vrsta koncertov, ki jih prireja Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica s podporo Dežele FJK in Ura da Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Prvi izmed koncertnih večerov spada po tradiciji v program Mednarodnega festivala sodobne glasbe Kogojevi dnevi. Letošnji koncert, ki je ponudil poslušalcem zelo vsečno pisanost čarobnih zvokov, je bil v torek, 4. oktobra 2016, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki se je tokrat popolnila (le prve tri vrste so bile razumljivo bolj prazne) tudi z mlajšimi obrazi. To pa tudi zato, ker je kot zelo soliden solist na

večeru, ki ga je izoblikoval Komorni orkester Akademije za gla-

sbo Ljubljana pod dirigentsko paličico Janeza Podleska, nastopil osemnajstletni Aleš Lavrenčič iz Dobredeba. Njemu je bila ljubezen do glasbe tako rekoč postavljena že v zibelko, saj je njegova mama dolgoletna zvezta pevka v MePZ Hrast, oče, Hilarij, pa je že več desetletij tempera-

menten zborovodja omenjenega zbora in se z glasbo ukvarja tudi poklicno v tržaškem gledališču Verdi. Violinski lok je Aleš Lavrenčič po strunah začel "vleči" že pri štirih letih, ko je bil njegov učitelj Peter Gus. Na Slovenskem centru za glasbeno

vzgojo Emil Komel v Gorici se je violine učil pri profesorjih Francišku Tavčarju in Juriju Križničju. Prav z njim je z najvišjo oceno končal predakademski študij. Poleg tega je obiskoval razne izpopolnjevalne tečaje pri prof. Vasiliju Meljnikovu, Helfriedu Fisterju in Stefanu Milenkoviću. Masterclass je opravil s komornim kvartetom iz Prage. Čeprav je tako mlad, je prejel že vrsto priznanj in nagrad (npr. l. 2013, na Prvem državnem tekmovalju v Palmanovi, je bil prvi med 750 nastopajočimi). Zdaj je član Državnega orkestra italijanskih konservatorijev, sodeluje pa tudi z različnimi drugimi orkestri in obiskuje zadnji letnik triletno akademije na konservatoriju Tomadini v Vidmu.

Solist Aleš Lavrenčič (foto DP)

V Tržaškem knjižnem središču

Uspešna predstavitev knjige o tržaškem umoru

Vsredo, 5. oktobra 2016, se je nekaj po 18. uri zbralo res mnogo ljudi v prostori Tržaškega knjižnega središča na predstavitvi knjige Martina Breclja *Anatomija političnega zločina*. Knjiga, ki je pravkar izšla pri tržaški založbi Mladika, natančno opisuje okoliščine in razne zgodovinske podatke in dejstva ob umoru zakoncev Stanka Vuka in Danice Tomažič ter njenega prijatelja Draga Zajca, ki se je zgodil 10. marca 1944 v stanovanju v Trstu, v ulici Rossetti št. 31, kjer sta zakonca prebivala. Čeprav je minilo ogromno let od tistega tragičnega dogodka, trojni umor še vedno razburja duhove, še posebno na Primorskem, kjer

marsikdo ne priznava, da bi bili lahko krivci in izvajalci poboja člani Osvobodilne fronte oziroma pripadniki njene Varnostne obveščevalne službe (VOS). Predstavitev knjige se je v TKS začela z uvodom urednice založbe Mladika Nadie Roncelli, ki je predstavila goste in pisatelja ter se opravičila za rahlo zamudo pri začetku večera. Nato je prisotne

nagovoril zgodovinar Renato Podbersič, ki se je najprej zahvalil založbi Mladika za objavo tako kočljivega dela, in tudi piscu, saj

obravnavali, a tudi drugo gradivo, ki je bilo čisto nepoznano oziroma se ga niso lotili v zvezi s tem dogodkom (na primer najra-

kom, ki jih izrečejo priče in ne lepisni dokumenti, saj se je ideja za knjigo rodila po izpovedi anonimne pričevalke, ki je spodbudila nadaljnje raziskave. Po Pirjevčevem mnenju ne bi bilo nič čudnega, če bi trojni zločin zakrivali partizanski krogi, saj so večkrat uporabljali take metode oz. likvidacije, da bi se rešili nezaželenih oseb. Pirjavec je poudaril, da je bilo po njegovem mnenju Osvobodilno gibanje največkrat najvišja stvar slovenske zgodovine, za svoje cilje pa je večkrat uporabljalo skrajne stalinistične metode. Tretji je spregovoril avtor sam, ki je izpostavil razloge, ki so ga gnali, da je mnogo časa in energije namenil delu, ki naj bi pripomoglo k boljšemu razumevanju in razčlenjevanju naše bližnje zgodovine. Martin Breclj je v skoraj tristo strani debeli knjigi objavil ogromno dokumentov in najra-

Uradni predstavitvi knjige je sledila krajša razprava, v kateri so nekateri prisotni iz publike izpostavljali svoja mnenja in ideje o zgodovinskih dogodkih, ki pa so večkrat bili izven konteksta večera in so le poudarjali določena prepričanja in mnenja, ki niso imela zveze z vsebino knjige. Predstavitev knjige se je udeležil tudi Drago Zajc mlajši, sin tretje žrtve političnega umora v Trstu, ki se je zahvalil Breclju za knjigo, ki gre v smeri takih dokumentarnih del, ki pripomorejo k boljšemu odnosu do preteklosti Slovencev. Številni prisotni so pred odhodom prosili avtorja za avtogram na platnici knjige, ki je bila na razpolago kupcem.

Gotovo je bila predstavitev knjige *Anatomija političnega zločina*, ki jo je zelo temeljito in strokovno napisal Martin Breclj, diplomirani filozof in upokojeni časnikar, zelo zanimiva in poučna. Knjigo je vredno prebrati, saj avtor vse zapisane podatke podpira z opombami in z dokaznim gradivom, kje lahko določene dokumente najdemo, če pa se med prebiranjem izognemo opombam, je pisanje vseeno izredno zanimivo. Za vse, ki bi si radi ustvarili lastno mnenje o bližnji zgodovini, ki se razdvaja slovenski narod, je knjiga izredno priporočljiva. Vsak lahko ima svoje mnenje, dokumentiranim dokazom pa ne moreš oporekati. Zato je taka strokovna knjiga izredno dobrodošla.

MAP

Kratke

Vokalna skupina Bodeča Neža je nastopila v tržaški stolnici

V tržaški stolnici svetega Justa se je v ponedeljek, 26. septembra 2016, končal letošnji septembrski koncertni cikel, ki je bil 39. po vrsti. Kot je uvodoma povedal stolni organist in umetniški vodja te glasbene prireditve Roberto Brisotto, je bil letošnji niz štirih koncertov ugašen na ovrednotenje francoske orgelske literature in na predstavitev zborovske literature za moške in ženske zборе. Tako je bil prvi septembrski koncert priložnost za nastop moškega zbora Officium Consort, zadnje glasbeno srečanje pa je bilo namenjeno ženski zborovski literaturi. Ob samem organistu Brisottu, ki je samostojno izvedel Rheinbergerjevo in Duboisovo skladbo, je koncert oblikovala ženska vokalna skupina Bodeča Neža, ki jo vodi Mateja Černic. Pred številnim občinstvom so dekleta v prezbiteriju in razporejena po cerkvi in na koru ob spremljavi orgel predstavila zanimiv izbor pesmi raznih skladateljev, od Regerja in Brahmsa do Casals in Kocsarja, mimo Bibla, Sofianopula in samega Brisotta do Slovencev Jacobusa Gallusa in Aleksandra Vodopivca. Večina pesmi je bila Marijinih in zato je nekdanji župnik pri sv. Justu msgr. Giorgio Carnelos prebral dve molitvi v čast Materi Božji iz prvih stoletij krščanstva, ki sta vsebinsko primerno obogatili predstavljeni spored.

Pomenljivo je na večeru izzvenela Brisottova ugotovitev, da je nastopajoča vokalna skupina lep odraz slovenske zborovske kulture v Italiji, ki se lahko ponaša z bogato in tudi generacijsko raznoliko zgodovinsko tradicijo, kar omogoča, da tudi zbori, ki ljubiteljsko pristopajo k petju, dosegajo zelo kakovostno raven in svoje veselje in zadoščenje poslušalcev.

Lutkovno gledališče Pristanišče v Devinu

V Lutkovno gledališče Pristanišče je prišla v goste Rdeča kapica, druga izmed štirih predstav na programu. V soboto, 8. oktobra, je zaživela na odru Sedeža zborov v Devinu v izvedbi Gledališča Zapik iz Ljubljane - na besedilo bratov Grimm in v režiji Igorja Cvetka in Jelene Sitar. Posebnost predstave predstavljajo lesene lutke psihologa in psihoterapevta Zlatka Bastašiča, ki raziskuje terapevtske učinke lutk. Abonenti abonmaja Čoln pa tudi priložnostni obiskovalci so pred predstavo imeli tudi uvodno jezikovno delavnico, na kateri so se naučili težje izraze iz igre. Naslednjič bo Lutkovno gledališče Pristanišče odprlo svoja vrata v soboto, 15. oktobra, ko bo na sporedu Atelje Slikovke iz Ljubljane in bodo spoznali japonsko gledališče Kamišibaj. Sledila bo lutkovna delavnica. Zadnja predstava iz abonmaja bo na vrsti v torek, 25. oktobra, ko bodo v sklopu Koroških dni na Primorskem prišli v Devin otroci društva Lutke Suha z Vilo Malino Svetlane Makarovič. Niz predstav prirejajo Lutkarji iz Devina v sodelovanju z MoPZ Fantje izpod Grmade, OPZ Ladjica in Devinskim mladinskim krožkom ter s pomočjo Slovenske prosvete, Zadrudne kraške banke in pod pokroviteljstvom Občine Devin Nabrežina.

Prihodnji ponedeljek v DSI: Rado Pezdir o tržaških podjetjih pod nadzorom Udbe

Gost prihodnjega ponedeljkovega večera Društva slovenskih izobražencev v Trstu bo 17. oktobra ob 20.30 znani slovenski ekonomist mlajše generacije mag. Rado Pezdir.

Na podlagi arhivskega gradiva bo predaval o tem, kako je Jugoslavija preko Trsta od leta 1945 dalje vzpostavljala ekonomsko politiko finančnega inženiringa, ki je - sicer pod le delno resničnim skupnim imenomvalcem "pomoči zamejcem" - ustvaril podjetniško-finančno mrežo, v kateri je denar krožil med Trstom, Ljubljano in davčnimi oazami. V ta namen je Udba, poznejša Služba državne varnosti, "ugrabljala", ustanavljala in upravljala podjetja, katerih posli so potekali od mikro do makro nivoja. Zlom SFRJ pa je pripeljal do zloma večine večjih podjetij v Trstu in okolici.

Rado Pezdir je že leta 2000 z diplomsko nalogo o ekonomski politiki italijanskega fašizma in sovjetskega socializma do izbruha 2. svetovne vojne, ki jo je zagovarjal na ljubljanski Ekonomski fakulteti, pokazal izrazito zanimanje za nezdravo prepletanje politike in gospodarstva. Zaslovel je z uspešnimi akcijama proti elektroenergetskimi podjetjem in bankam v korist odjemalcev oz. varčevalcev. Leta 2011 je bil med pobudniki akcije Resetirajmo Slovenijo, vendar se v aktivno strankarsko politiko ni spustil. Zelo odmevne pa so bile njegove kolumne v dnevniku Finance, zadnje mesece pa predvsem v tedniku Reporter.

O ekonomski filozofiji, zdravstveni ekonomiki, ekonomiki tranzicije in matematični ekonomiji je začel predavati na Mednarodni fakulteti za družbene in poslovne študije v Celju, kasneje še na Fakulteti za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem v Kopru. Izdal je vrsto razprav, učbenikov in drugih knjig, med katerimi je že leta 2008 izšla njegova monografija Slovenska tranzicija od Kardelja do tajkunov.

Renato Podbersič, Martin Breclj in Jože Pirjavec (foto dami@n)

je opravil ogromno raziskovalno delo, ki je marsikatero plat tistega zgodovinskega časa primerno osvetlil. Zgodovinar je pohvalil način in strokovno metodo, s katero se je Breclj lotil opisovanja zločina, saj je do potankosti pregledal najrazličnejše gradivo, bodisi tisto, ki so ga nekateri že

zličnejši časopisni članki, ki so izhajali v periodičnem tisku tedaj. Po strokovni predstavitvi Renata Podbersiča je prišel na vrsto tudi zgodovinar Jože Pirjavec, ki je govoril o tedanjih časih in je poudaril, da se z izsledki Brecljeve knjige strinja, kajti verjame tudi takim zgodovinskim podat-

ki različnega gradiva; vsi vodijo v isto smer oziroma, da so trojni uboj v ul. Rossetti 31 naročili in izpeljali pripadniki komunistov, saj jih je motilo, da bi Stanko Vuk, ki so ga malo prej okupatorji izpustili iz zapora, odšel v partizane in širil svoje ideje o krščanskem socializmu med njimi.

Živahno kulturno življenje v obmorskem kraju

Več razstav v Miljah

V Miljah je bilo v zadnjem času več razstav in upati je, da so si jih ogledali tudi izredni obiskovalci, jadranci in radovedneži, ki so se te dni mudili po miljskih lokalih in uličicah, na nabrežju in pristanišču Sv. Roka, ki so ga preplavile pisane jadrnice barkovljanske regate. Ob komaj končanih razstavah v osrednji dvorani Negrisin in v muzeju Cara' sta še odprti na "alternativnih" lokacijah, v gostilni Punta Olmi na nabrežju proti Lazaretu in v prostoru Juliet-Room ob vhodu v istrsko-beneško mestece.

"Realni" in "metafizični" Ireneo Ravalico

V dvorani Negrisin na glavnem trgu ob stolnici je bila v gosteh pregledna razstava tržaškega slikarja Ireneo Ravalica (1922-2014). Sin Bruno, hči Maria in zet Fabrizio Stefanini so priredili kar nekaj razstav, v Trstu (Rettori Tribio, občinska umetnostna dvorana, krožek Generali), sedaj v Miljah, v načrtu je še rodni Piran, da bi ovrednotili zapuščeno slik, akvarelov, risb, ki je ostala po smrti pomenljivega, a malo znanega slikarja. Slikar, ki se je izučil v Benetkah in se uveljavil še pred vojno ter poučeval likovno vzgojo na tržaških šolah, je mnogo ustvarjal. Imel je tudi številne razstave in bil deležen priznanj (Trst, Milan, v deželi in po vsej državi), a trženje ga ni prav dosti zanimalo, zato so mnoga dela na miljski razstavi bila na prodaj. Na spletu se dobi več reprodukcij njegovih del, in kdor je zainteresiran, lahko piše na naslov brunel@merlion.it.

Ireneov zrel opus (od 60. do 70. let) označujejo mehki, topli in tudi hladni toni pastelnatih barv, pa tudi bravuroznost v več tehnikah izdelanih portretov in aktov (svinčnik, tuš, "sanguigna"), ki se nanašajo na zgodnje, celo predvojno, obdobje. Simbolična ikona razstave je bila podoba zapornika iz nemškega lagerja, "Tovariš iz Misburga" (1946), ki posebejla anemičen, resigniran izraz preživelega, ki ti nedoumno zre v oči... Slikar ni nikdar spregovoril s družinskimi člani o svoji izkušnji. Bil je italijanski vojak, ki so ga ob padcu Italije 1943 Nemci zajeli in zaprli v delovnem taborišču do konca vojne blizu Hannovera. Poznamo trpko izkušnjo še drugih zaprtih italijanskih vojakov, t. i. I. M. I. (italijanskih vojnihi internirancev), ki niso hoteli pristopiti k vojski Salojske republike, kot pisatelj Guareschi in tržaški slikar Nereo Lauren,

o katerih smo pred leti videli dragoceno razstavo v Rižarni. Ireneo Ravalico je to presegel oz. skušal preseči s svojim slikarstvom. Tako njegova takojšnja povojna dela, stilizirani mladinski liki, abstrahirane marine kot tudi kraške krajine iz kasnejšega časa (*Prosek na sliki*), izražajo sicer nekakšno svetlobno toplino, igrivost, barvitost, a obenem tudi lahko zamaknenost in otožnost. Tržaški kritiki in poznavalci (tudi Bambič) so izpostavili razne faze in nianse njegove interpretacije italijanskega Novecenta, od realizma do magičnega realizma, metafizičnosti, poetičnosti, filozofskosti, religioznosti... Gre vsekakor za bogato in kompleksno osebnost z izrazitim etičnim nabojem, ki bi si zaslužila bolj celovito in poglobljeno obravnavo.

"Komedije" fotografov: Daniele Indrigo in Giancarlo Rupolo

Ireneo Ravalico

V muzeju Cara' je tržaško društvo Photoimago, in sicer kurator Adriano Perini, poskrbelo za predstavitev dveh povsem različnih ustvarjalnih pristopov. Vezna nit obeh razstav, **Kreposti in pregrehe s Harlekinom** fotografa Danieleja Indrigo in **Misteriji** Giancarla Rupola, je bila magija in uprizorjanje pradavnih obredov skozi leče laičnega in desakraliziranega vpogleda v tradicionalne vsebine, kot krščanske kreposti in razvade oz. ljudska religioznost v sodobnem času.

Rupolo je starejši fotograf (letnik 1946) in po reportažah iz raznih kriznih žarišč po svetu (Kamerun, Černobil, Srebrenica, Romi v Albaniji) predlaga svojski pogled in pričevanje o verskem obredu "Misteri", ki se že štiristo let ponavlja v sicilskem zgodovinskem mestu Tra-

pani teden pred Veliko nočjo. V učinkovitih črno-belih in pravilno rezanih kadrih da v ospredje detajle obrazov in dobro zloščeni frizur, gizdalinsko elegantne postave nosačev Kristusa in svetnikov, njihove črne praznične "gvante" in sončna očala, pathos žalujočih izrazov, grotesknost objemov po stari (mafij-ski) navadi...

Mlajši fotograf iz Sacileja Indrigo (1965) pa predstavlja zahtevnejše, črno-bele triptihe, ki jih je posnel s sodelovanjem performerke Claudie Contin Arlecchino. S tehniko statične ateljejske fotografije, prefinjeno uporabo svetlobe, gledališke uprizoritve in scenografije je upodobil različne alegorične prizore, ki se navezujejo ali spominjajo na "Commediodell'arte", a tudi na skrajnosti baroka, avantgardnega teatra, Kubrickovih in Jancsojevih filmov. Iz "živih slik", ki uprizarjajo lenobnost, skopušnost, požrešnost in zavist, razum in preudarnost, upanje in odpuščanje, kesanje in kazen, ošabnost in oblastništvo, vero in smrt, prevevata ironija in razgaljenje narobe-pogleda Karnevala.

"Ribe" Alberta Rocce

V gostilni Punta Olmi na cesti za Lazaret 45 je odprta na pobudo društva Juliet razstava stenskih skulptur Alberta Rocce. Gre za izvirne rekonstrukcije reliefov ribjih podob različnih velikosti in oblik iz kosov lesa, ki jih je umetnik z ženo Barbaro našel na produ morske obale. Naplavljeni kosi lesa ostanejo v njenem skladišču, vse dokler se ne primerno uskladijo in nastane "fantastično" bitje, riba ali drug predmet, ki

zaživi novo življenje. Rocca je svojevrsten umetnik. Po umetnostnem zavodu Nordio in začetnem slikarskem delu se poklicno ukvarja v glavnem z opremo prostorov, a ob tem si prizadeva ob dolgoročnem umetniško-ekološkem projektu valorizacije odvrgnenih predmetov. Junija je že nastopil na skupinski razstavi "Arte & Vino" na kmetiji Vigna sul Mar pri Lazaretu v Miljah. Zdaj razstavlja tudi v tržaških obratih Knulp (do 20. oktobra) in "Renditi Conto Shabby Chic Style". O tem več na spletni strani www.albertorocca.com.

Miljska razstava Alberta Rocce v gostilni Punta Olmi bo odprta v času delovnega urnika lokala vse do 15. decembra.

Davorin Devetak

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV Predstavili so zadnjo knjigo pok. Marjana Pertota

Bil je izjemen raziskovalec

Raziskovalec slovenske bibliografije v zamejstvu in zdomstvu, a tudi kulturni delavec v svoji rodni vasi, na Kontovelu. To je bil Marjan Pertot, po poklicu knjižničar, zelo skromen človek, ki se ni branil dela in se je razdaljal za slovenski narod. V Društvu slovenskih izobražencev so predstavili njegovo zadnje delo, ki je izšlo letos pri založbi Mladika. Po avtorjevi smrti je knjigo *V sencih javora in lipe. Gledališko in kulturno delovanje Slovencev v Kanadi* uredila in pripravila za tisk Lučka Kremžar - De Luisa, zaposlena v Knjižnici Dušana Černeta, ki je publikacijo in Marjana Pertota tudi predstavila zbranim v Peterlinovi dvorani.

Marjan Pertot je prevzel izziv, da postavi na noge Knjižnico Dušana Černeta, kjer bi zbiral in hranil na enem mestu vse publikacije, ki jih izdajajo Slovenci v zamejstvu, zdomstvu in po svetu.

Leta 2004 je začel zbirati gradivo, ko je pisal bibliografijo za Kanado. Najbolj ga je zanimal drobnitisk, med katerega spadajo letaki, vabila in vizitke, saj prav ti naj-

Lučka Kremžar - De Luisa (foto dami@)

bolje pokažejo utrip delovanja društva in so koristen vir informacij za raziskovalce, še posebno, če o določenem dogodku ni bilo poročanja v medijih. Prav fotografije in slike vabil ter programov so koristna obogatitev pričujoče publikacije. Kot je dejala Lučka Kremžar - De Luisa, je Pertot imel srečo, da je veliko ljudi takrat bilo še živih. Tako mu je na primer Vilko Čekuta posre-

doval veliko gledaliških listov in letakov, ki jih je kasneje uredil po družtvih, okrajih in župnijah. Medtem ko je za Argentino pisal samo o gledališču, se je pri Kanadi odločil za širši pristop in zaobjel tako gledališko kot tudi kulturno delovanje, saj je po župnijah delovalo več folklornih skupin, manj pa je bilo dramskega izročila. Ko se je lotil tega dela, je moral prelistati in pregledati vse časopise, revije, biltenne in glasila, kar je zahtevalo veliko časa in truda, saj je zbiranje gradiva zelo zamudno opravilo.

Avtor zajetne, skoraj šeststo strani obsežne publikacije ni bil ljubitelj tehnologije, po navadi je tipkal na pisalni stroj in Lučka Kremžar - De Luisa je vse skrbno pretipkala na računalnik. Zadnja knjiga pa je v obliki rokopisa, zaradi česar se je večkrat kaj zapletlo in prišlo do težav s priimki in imeni. Rešitev se je pokazala le v dopisovanju s Kanado. Pri tem delu so bili zelo dragoceni sogovorniki iz Kanade,

pri tem je omenila Vilka Čekuto. O Pertotu je spregovoril še predsednik Knjižnice Dušana Černeta Ivo Jevnikar, ki se je za pričujočo publikacijo zahvalil Lučki Kremžar - De Luisa za požrtvovalno delo, lektorju Robertu Petarosu in grafiku Danilu Pahorju; sam pa je napisal spremno besedo. Sprehobil se je ob razstavljenih Pertotovih delih - razstavo je ob priložnosti pripravila Lučka Kremžar - De Luisa - in jih na kratko predstavil: od Bibliografije slovenskega tiska v Italiji med dvema vojnoma do Bi-

Marjan Pertot (foto IG)

bliografije slovenskega periodičnega tiska v Italiji, v Argentini, za Kanado in Veliko Britanijo, monografije o gledališkem delu pri nas in v zdomstvu. Leta 2014 preminulega Pertota sta se v besedi spomnila tudi Sergij Pahor in prof. Robert Petaros, ki je orisal delo sošolca: "Bil je redkobeseden, a je o svojem delu rad spregovoril".

Metka Šinigoj

Zadnja dva simfonična koncerta v Verdiju

Umetniški užitek je zagotovljen!

Ta konec tedna je na sporedu 5. koncert simfonične sezone v tržaškem gledališču Verdi, ki nekako sklepa sodobnejši del letošnjega repertoarja. Poslušalci so spremljali krásno izvedbo suite za orkester Prokofjeva po njegovem baletu Romeo in Julija ter koncert za klavir, orkester in moški zbor op. 39 Ferruccia Busonija. Mati le-tega je bila Tržačanka Anna Weiss. Kljub zahtevnosti pisanja, zlasti drugega "modernističnega" dela, je tržaška publika nagradila odličan nastop orkestra, ki ga je vodil Avstrijec Günter Neuhold, in pravo performanco slovitega neapeljskega pianista Micheleja Campanelle. Predzadnji koncert v sezoni bo v petek, 14. oktobra, ob 20.30, ponovitev pa v soboto, 15. oktobra, ob 18. uri. Po Španski simfoniji za violino in orkester št. 21 Edoarda Laloja (1823-1892), ki jo je francoski violinist-skladatelj posvetil španskemu virtuozu istega glasbila Pablu de Sarasate, bodo na vrsti rapsodija *Tzigane* iz koncerta za violino in orkester Mauricea Ravela (1875-1937) ter plešne simfonične skladbe za muzikal *West Side Story* Leonarda Bernsteina (1918-1990). Tokratna solistka bo violinistka Francesca Deگو, ki ima za sabo, kot pravzaprav vsi letošnji glavni izvajalci, bogat in zavidljiv kurikulum. Nastopila je s Salvatorejem Accardom, Gianluigijem Gemettijem, Paulom Goodwinom, Julianom Kovatchevom in drugimi v Lon-

5. koncert: dirigent Christopher Franklin in violinistka Francesca Deگو

njegova izvorna priredba ciganske ljudske glasbe bo gotovo prevzela ljubitelje te zvrsti. Bernsteina ni treba posebej predstavljati. Po premieri slovite opere muzikala l. 1957 je štiri leta pozneje priredil za orkester prav tako

6. koncert: dirigent Gianluigi Gelmetti

uspešno samostojno suito, iz katere bo tržaški orkester izvedel izbor; bogati zvočni in ritmični efekti bodo gotovo lep izziv za tržaški orkester. Gostujoči dirigent bo Christopher Franklin, ki

se je po začetnem študiju v Ameriki specializiral v Evropi, bil asistent Gelmettija in Petra Maaga, sedaj pa uspešno vodi orkestre po celem svetu. Naslednji petek, 21., in soboto, 22. oktobra, ob isti uri bo še zadnji letošnji koncert. Hišni dirigent Gianluigi Gelmetti bo s priznanimi vokalnimi solisti, domačim orkestrom in zborom ter zborom Slovenske filharmonije izvajal Beethovno *Missa solemnis* v D duru op. 123. Gre za pravo mojstrovino, ki ni nastala za potrebe bogoslužja (kot pri Haydn, Bachu in drugih skladateljih), pač pa za samostojno poslušanje in razmišljanje o veri.

Slovesno mašo si je Beethoven zamislil za nadškofovsko imenovanje svojega pokrovitelja nadvojvode Rudolfa, a mu je ni uspelo dokončati za to priložnost. Poglobil se je v študij kanona sakralne glasbe, gregorijanskega petja, flamske polifonije, mojstrov renesančne glasbe od Palestrine do Haendla, Cherubinija in potreboval celih šest let za izgradnjo tega kompleksnega dela zrelosti. Posamezne dele, Kyrie, Glorio, Credo, Sanctus - Benedictus, Agnus Dei, bodo, ob izrednem deležu orkestra in obeh zborov, posebno ovrednotili japonska sopranistka Hye myung Kang, mezzosopranistka Marina Comparato, tenor Giovanni Sebastiano Sala, bas Giorgio Giuseppini in hišni zborovodja Fulvio Fogliazza. Vstopnice so na razpolago pri blagajni gledališča, kjer so na

prodaj tudi abonmaji za novo operno in baletno sezono. Prva premiera, Verdijev *Rigoletto*, bo 25. novembra. Info: www.teatroverdi-trieste.com.

Davorin Devetak

Ob začetku nove pevske sezone Združeni zbor ZCPZ poromal na Sveto Goro

Deževno jutro rožnovenske nedelje ni obetalo prijetnega romarskega izleta, ki ga je ZCPZ priredila za pevce združenega zbora ob pričetku delovanja nove sezone. Turobno jesensko vreme je ne-

prijetno delovalo na razpoloženje, ko je avtobus po vaseh od Bazovice do Sesljana sprejemal potnike in jih nato mimo Nove Gorice in Solkana popeljal do svetišča Marije Pomočnice na Sveti Gori. Ob poti, ki se vzpenja, so od leta 1991 postaje križevnega pota, ki vodijo k veličastni baziliki in franciškanškemu samostanu. Tu se steka tudi povezovalna romarska pot treh svetih, kamor sodita še Stara Gora nad Čedadom in Marijino Celje na Kanalskem Kolovratu. Od tod se lepo razprostira pogled na Julijske Alpe in Trnovski gozd, na Kras in Jadransko morje.

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 17. oktobra, v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3 v Trstu, kjer bo ekonomist in kolumnist mag. Rado Pezdur predaval o nastanku, resnični vlogi in koncu tržaških podjetij, ki so bila v času Jugoslavije pod nadzorom Službe državne

varnosti. Začetek ob 20.30.

Darovi

Za Društvo rojanski Marijin dom v spomin na prijateljico Amelijo Pangos darujeta Marija Zanevra in Lizeta Janežič 50 evrov.

Za rojanski cerkveni pevski zbor daruje Lizeta Janežič 20 evrov.

Za rojansko glasilo *Med nami* daruje Zmaga Radetič 20 evrov.

KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM PRIREDITVE NA TRŽAŠKEM

■ sobota, 15. oktober 2016, ob 20.00

Finžgarjev dom, Opčine
Gledališko-filmska predstava **METLA IZ ŠMIHELA**
Mladinska gledališka skupina Štkgra KPD Šmihel, režija Alenka Hain

■ sredo, 19. oktober, ob 10.00

Knjižno središče TS 360, trg Oberdan - Trst
PREDSTAVITEV PUBLIKACIJ Krščanske kulturne zveze in SNI Urban Jarnik

■ ponedeljek, 24. oktober, ob 20.30

DSI - Peterlinova dvorana, Ulica Donizetti 3
NJEGOVO OBLIČJE - Janko Krištof - izbrana evangelijska besedila
Glasbena spremljava: Lena Kolter (violina), Simon Boštjančič (kitara), Lara Ogris (kitara)

■ torek, 25. oktober, ob 19.00

Dvorana pevskih zborov Devin - Lutkovno gledališče Pristanišče
Lutkovna predstava **VILA MALINA**
Skupina Lutke Suha

■ sobota, 29. oktober, ob 20.00

Marijin dom, ul. Risorta 3
SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV
Sodelujejo mladinski zbori iz Koroške, Slovenije in Italije

Prireditelji

SLOVENSKA PROSVETA, ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE in KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

zidavo cerkve na Skalnici. Pri kopanju temeljev so našli znamenito kamnito ploščo z vklešanimi ornamentami in molitvijo *Zdrava Marija*.

Na začetku rožnovenske bogoslužja je zadonela vstopna pesem Združenega zbora ZCPZ *Svetogorska Mati mila* V. Vodopivca pod vodstvom Edija Race-ta in ob suvereni orgelski spremljavi Alenke Cergol. Sledile so *Tretja maša* Ubalda Vrabca in druge Marijine pesmi, ki so odmevale pod oboki romarske bazilike. Mašnik se je v pridigi z mislijo navezal na jubilejno leto usmiljenja in na svetega Frančiška, skrbnika ubožnih in bolnih. Daritev se je končala s priljubljeno skladbo Ignacija Hladnika *Marija, skoz življenje*. Ob izhodu iz svetišča je lepo vreme presenetilo tržaške romarje s toplimi sončnimi

vidkinje; izdelala sta ga brata Francesco in Pietro Floreani iz Vidma. Usoda tega kipa ni znana. Zdajšnji je po vzorcu prvotnega, izdelanega v 17. stoletju. Leta 1540 so izdali dovoljenje za žarki, ki so nas spremljali na poti v Bilje, kjer se je vzdušje ogrelo ob petju, hrani in dobri kapljici ter se nadaljevalo po poti proti Krasu in domačim vasem.

Pavel Vidau

DRUŠTVO MARIJ KOGOJ

vabi na

ogled muzikla

OBUTI MAČEK

igra gledališka skupina O'Klapa iz Gorice
predstavo režira Sanja Vogrič, glasbo je napisal Patrick Quaggiato

nedelja, 16. oktobra, ob 18. uri

Marijin dom pri Sv. Ivanu

Izlet PD Rupa – Peč po Nizozemski in Belgiji (1)

Čar kulturnih in naravnih znamenitosti

Triindvajsetega avgusta se je lepa družba, v organizaciji PD Rupa-Peč odpravila na izlet. Tokrat so izbrali Nizozemsko in Belgijo. Nizozemska je majhna država v severozahodni Evropi, ki se razprostira na 40.844 kvadratnih kilometrih in šteje 16,5 milijonov prebivalcev. Pri-

nasipe in poplavilo ogromne površine. Na ustje rek so postavili zapornice, ki se zaprejo ob nevarnosti in tako preprečijo vdor morja po rečnih strugah navzgor. Lep je bil pogled na zeleno pokrajino s tipičnimi kmetijami in mlinci na veter. Obiskali so tradicionalno holandsko sirarno, kjer

in zanimive dražbe cvetja. Po vrnitvi v Amsterdam so se sprehodili po mestnem jedru in si ogledali plavajočo tržnico rož, Židovsko četrt, nekdanjo sirotišnico, v kateri sta protestantska in katoliška cerkev, ter prehodili galerijo, v kateri so prepoznavni znaki različnih držav, med drugimi tudi slovenski in italijanski. Po kosilu so izkoristili čas za ogled muzeja Van Gogh in še drugih zanimivosti. Po napornem dnevu so si privoščili večerno vožnjo z ladjico po kanalih Amsterdama.

Naslednji dan so namenili za ogled mesta Haag, glavnega mesta nizozemske province Južna Holandija, ki velja za eno najbolj imenitnih in negovanih mest. V njem prebiva tudi kraljeva družina. V mestu je sedež nizozemske vlade in parlamenta, vrhovnega sodišča ter državnega sveta in tujih veleposlaništev. Mednarodno haško sodišče domuje v Palači miru. Pred palačo gori ogenj miru, ki je simbolično obdan z imeni številnih držav sveta, vsaka od njih pa je simbolično darovala tudi kamen, ki jo predstavlja. Pravo presečenjenje je bil ogled 120 m dolge umetniške slike, ki predstavlja nastanek mesta.

blizno polovica celotnega ozemlja je bila odtrgana morju z osuševanjem in utrjenimi nasipi. Danes se pod nivojem morske gladine nahaja 27% celotnega nizozemskega ozemlja, zato velja pregovor "Bog je ustvaril Zemljo, Nizozemci pa Nizozemsko". Nizozemska ima zelo razvito kmetijstvo, živinorejo, najbolj prepoznavna pa je kot dežela tulipanov.

Z letalom so izletniki pristali v Amsterdamu. Mesto je postavljeno na 90 otokih, prepedeno je s kanali in povezano s 500 mostovi, zato ga nekateri imenujejo tudi "severne Benetke". Z vodičko so šli na panoramni ogled mesta, ki je polno življenja mladih ljudi, ki s kolesi hitijo kot mravlje v mravljišču. Med znamenitostmi, ki so si jih ogledali, so: trg Dam, kraljeva palača, nova cerkev, sedež univerze in Rembrandtova hiša.

Naslednji dan so se popeljali do največjega obmorskega letovišča Scheveningen za kratek ogled in skupinsko fotografiranje. Pot jih je nato vodila do Zuiderzee, 32 kilometrov dolgega nasipa, ki so ga zgradili po zadnjih poplavah leta 1953, ko je morje prebilo

so se na slikovit otoček Marken z lesenimi hišami in mostovi. Po večerji v Amsterdamu so se odpravili v središče mesta, ki je tudi v večernih urah zelo živahno. Naslednje jutro so šli v Aalsmeer, največjo cvetlično borzo na svetu, na ogled živahne

Peljali so se v sosednji Delft, ki je znan predvsem po modro obarvanih izdelkih iz porcelana, ki je že v 17. stoletju prav preko Delfta prihajal iz daljnega vzhoda v Evropo in pripomogel k razvoju mesta. Po kosilu so postali v Rotterdamu. Mesto so med drugo svetovno vojno strahovito bombardirala nemška letala. Obnovljeno mestno središče se danes lahko ponaša z izredno moderno stavbarsko arhitekturo. Rotterdam je tudi največje pristaniško mesto v Evropi. V mestu stoji spomenik v čast znanstveniku in humanistu Erasmu Rotterdamskemu. Ko so se poslovili od vodičke, ki jih je vse dni spremljala po Nizozemski, so se odpeljali do belgijskega mesta Antwerpen.

/ dalje
Udeleženka Šinigoj Jožica

VIPAVSKI PRIIMKI (12)

MOŽINA

Primorski priimek Možina ima danes dve obliki, čeprav gre za isti izvor: Možina in Mužina. Na Vipavskem so Mužine postali Možine v 19. stoletju.

Beseda možina pomeni velikega, močnega moškega. Izhaja iz besede mož, ki so jo stari Slovenci uporabljali tudi kot osebno ime. Končnica pa izraža veličino. Mož je slovenska različica grškega imena Andros, je trdil jezikoslovec Pavle Merku'. Andrej torej. Andrej Možina je kombinacija imena in priimka istega pomena. V Sloveniji jih trenutno živi šest. To je razmeroma malo, če pomislimo, da je vseh Možin v državi 729. Poleg 70 Mužin, ki živijo vsi v Vipavski dolini in bližnji okolici. Velika večina Možin živi v celinski Sloveniji, na Kranjskem. Precej jih je z vipavskimi koreninami, še zdaleč pa ne vsi. Možina izvorno namreč ni le primorski priimek. Zato si vsi s tem priimkom niso v sorodu.

Moževati pomeni resno pogovarjati se ali imeti moški pogovor. Še danes radi rečemo, da se bomo pomenili po možko. V sodobnem jeziku pa bi lahko besedo moževati prevedli tudi v politizirati.

Prvi možina, po katerem je nastal priimek, je torej bil velik mož ali hrust, lahko pa tudi samo človek, ki se je uveljavil na kak drug način. Lahko je to bil tudi hud človek nizke rasti. Merku' trdi, da je Mužina "izrazito tržaška inačica". A v resnici najdemo ta priimek tudi v Brjah na Vipavskem že pred stoletji. Mužini je celo ime celega zaselka. Ker so toponimi velikokrat starejši od priimkov, bi se utegni-

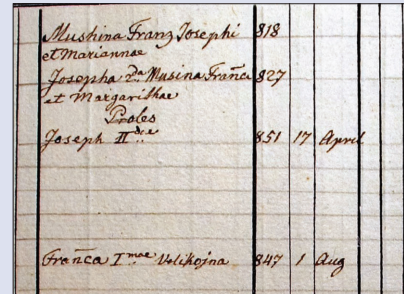
lo odkriti celo, da so Mužini nastali zaradi imena naselja. Vse to bo jasno, ko bo narejena zgodovinsko-rodoslovna raziskava. Žal pa je veliko matičnih knjig tistega območja uničenih.

Naj kot zanimivost, ki ji sicer zgodovinska stroka ne pritrjuje, omenimo še, kaj pišejo venetologi. Zagovorniki venetske hipoteze namreč navajajo etruščanski napis MUOINA, ki so ga našli na kovinskih zrcalih. Vinko Vodopivec (pozor, ne gre za istoimenega duhovnika in skladatelja, ampak za publicista) trdi, da je zapisana beseda možinja, ki je verjetno pomenila plodno žensko ali prostiutko. Najbolj znana Vipavca s priimkom Možina sta

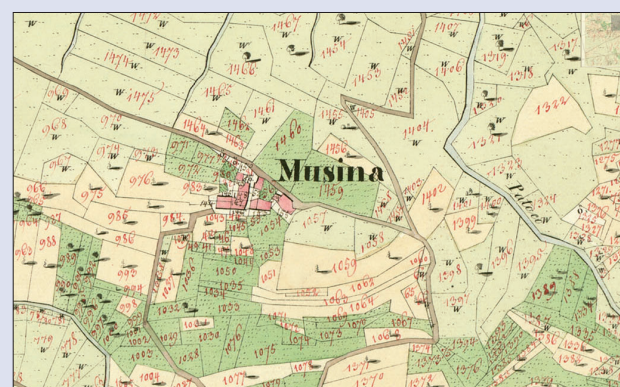
Franc in Jožef iz Dobravelj. Prvi je nekdanji politični zapornik, drugi njegov sin, urednik in znani režiser. Ta rod izvira iz Brij. Pred približno dvema stoletjema se je Matevž Mužina preselil v Dobravlje. Konec 19. stoletja so duhovniki začeli ta priimek pisati kot Možina.

Osmrtica Ivana Možine, župnika v Godoviču, izpred prve svetovne vojne.

Zapis družine Mužina iz Dobravelj iz prve polovice 19. stoletja. Družinsko knjigo hrani danes Škofjski arhiv Koper.

Zaselek Mužini na Brjah, kot so ga zapisali okoli 1820. Katastrsko mapo hranijo v Trstu in Ljubljani.

Ob pomoči Združenja don Mario Cernet Slovenščina v šolah Kanalske doline v šolskem letu 2016-2017

Poučevanje slovenščine se je v Kanalski dolini začelo tudi letos s pomočjo Združenja don Mario Cernet. Ta slovenska organizacija se je ponudila, da bo finančno prisločila na pomoč trbiškemu večstopenjskemu šolskemu zavodu, da bi se začelo poučevanje slovenščine tam, kjer je potekalo v zadnjih letih, to je v otroških vrtcih v Ukvah, Žabnicah, na Trbižu ter v osnovnih šolah v Ukvah in na Trbižu.

Predsednica Združenja Cernet Anna Wedam je s pismom ravnatelju Antoniu Pasquariellu sporočila, da si bo slovensko katoliško društvo iz Kanalske doline prevzelo to odgovornost. Na Združenju Cernet to razumejo kot naložbo v prihodnost mladih iz Kanalske doline, seveda v pričakovanju sistemske rešitve za poučevanje domačih jezikov in ustanovitve trijezične šole. Združenje Cernet bo sklenilo pogodbo z učiteljico Almo

Hlede, ki jo otroci iz Kanalske doline že poznajo in ki bo v omenjenih šolah skupno poučevala 23 ur tedensko. Rešitev, ki jo je ponudilo Združenje Cernet, je seveda le začasna, saj si Združenje lahko prevzame finančno breme le na začetku šolskega leta. Vseh potrebnih sredstev enostavno nima, a računa vsekakor na podporo javnih ustanov, organizacij slovenske manjšine, Republike Slovenije in javnosti nasploh.

Amnesty International / Deset držav na svetu gosti več kot polovico vseh beguncev

V desetih državah, ki predstavljajo 2,5% svetovnega bruto domačega proizvoda (BDP), živi 65% vseh beguncev na svetu, je sporočila mednarodna organizacija za človekove pravice Amnesty International (AI). Organizacija je kritična do najbogatejših držav, ki gostijo "najmanj beguncev in tudi najmanj naredijo". V poročilu o trpljenju, s katerim se sooča 21 milijonov beguncev, je organizacija s sedežem v Londonu izpostavila obremenjenost držav, ki mejijo na krizna območja. "Majhnemu številu držav je bilo prepuščeno preveliko breme, in to le zato, ker ležijo poleg kriznih območij", je ob predstavitvi poročila za naslovom Reševanje globalne begunske krize: od odklona do delitve odgovornosti povedal generalni sekretar AI Salil Shetty. "Položaj je v bistvu nevzdržen in milijoni ljudi so v državah, kot so Sirija, Južni Sudan, Afganistan in Irak, prisiljeni bežati pred vojnami in preganjanjem", je dejal. "Čas je, da vodi-

telji sprožijo resno in konstruktivno razpravo o tem, kako bodo naše družbe pomagale ljudem, ki so zaradi vojn in preganjanja prisiljeni zapustiti svoje domove", je še menil Shetty. Po podatkih AI največ vseh beguncev živi v Jordaniji, kjer jih je več kot 2,7 milijona, sledijo pa Turčija z več kot 2,5 milijona, Pakistan z 1,6 milijona in Libanon z več kot 1,5 milijona beguncev. Med deseterico držav so še Iran (nekaj manj kot milijon beguncev), Etiopija (okoli 750.000), Kenija (okoli 550.000), Uganda (nekaj manj kot 500.000), Demokratična republika Kongo (okoli 380.000) in Čad (skoraj 370.000). Statistika sicer temelji na številkah Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR). "Če bi vsaka od najbogatejših držav na svetu sprejela takšno število beguncev, ki je sorazmerno velikosti države, bogastvu in stopnji brezposelnosti, bi bilo iskanje doma za več beguncev po svetu zelo rešljiv izziv", je še dejal Shetty.

Bojazni in pridržki ob prenosu žrtev povojnih pobojev iz Hude Jame

V Sloveniji v novem študijskem letu nad 80.000 študentov

V Sloveniji se je v sproščenem vzdušju in tudi po pripravah v poletnem času začelo novo študijsko oziroma akademsko leto. Ocene o višjem in visokem izobraževanju na obstoječih petih univerzah in na okoli 40 samostojnih višješolskih oziroma visokošolskih zavodih so različne in gredo od najbolj ugodnih do skrajno kritičnih. Uradna statistika pravi, da se je število študentov v preteklih petih letih zaradi manjših generacij sicer zmanjšalo, vendar v Sloveniji še vedno študira skoraj polovica mladih, starih od 19 do 24 let. To število nas uvršča med vodilne države v EU. Povzemam torej podatka, da v novem študijskem oziroma akademskem letu študira okoli 80.000 fantov in deklet iz prejšnjih let in kakih 15.300 prvič vpisanih študentov. Največ novih študentov se je vpisalo na Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani, Univerza v Novi Gorici pa je edina v Sloveniji, kjer se je število razpisanih mest in prijaviteljev študentov glede na prejšnja leta povečalo. Morda predvsem zaradi tega, ker na omenjeni zasebni univerzi, ki jo ocenjujejo za elitno, vsi študenti po pridobitvi diplome dobijo zaposlitev. Žal, pa ob pričetku novega študijskega oz. akademskega leta nihče iz uradnih ustanov, pa tudi ljudi iz politike, ni navedel dejstva, da v Sloveniji velika večina študentov po pridobitvi diplome ne dobi svojih izobrazbi primerne zaposlitve. Zato postajajo natakariji, čistilci oken, delavci v skladiščih in delavci pri drugih podobnih opravilih. Mnogi med njimi se zaradi takih razmer v domovini

obupno trudijo, da bi odšli v tujino in tam dobili možnosti za primerno zaposlitev in tudi za stalno bivanje. Zaradi omenjenih pomanjkljivosti in slabih razmer v slovenskem izobraževalnem sistemu je le obrobna pomena trditev, ki so jo uradni viri navedli ob začetku novega študijskega leta, da so namreč slovenske univerze po kakovosti vloge med 25.000 univerzami na svetu, na okoli 500. mestu. Za nekatere naj bi omenjena univerza uvrstitev slovenskih univerz pomenila izreden uspeh.

V Sloveniji se medtem nadaljuje žalostna, morda pa zavestna in premišljena politična igra oblasti, v zadevi prenosa žrtev povojnih pobojev iz Barbarinega rova v Hudi Jami pri Laškem v spominski park Dobravo pri Mariboru. Začelo se je s prenosom 778 ostankov trupel, ki so že izkopana. Okoli 440 jih je bilo v vodoravnem rovu, približno 340 pa je bilo izkopanih iz dobrih petih metrov navpičnega rova. Ker je ugotovljeno, da je rov globok 45 metrov, lahko računajo še na nadaljnjih 2.200 pa do 2.500 trupel, ki so še v jašku in katerih iznos se je

tudi že začel.

Ob začetku prenosa trupel iz Hude Jame je bilo izrečeno ali ponovljeno veliko misli o razsežnosti povojnih pobojev, tudi zelo kritičnih stališč vodstva Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega

boja, ki meni, da zaradi takih dejanj sprava v Sloveniji postaja iluzija. Celjski škof Stanislav Lipovšek je na tradicionalni spominski slovesnosti, ki sta jo v Spominskem parku Teharje pripravila Nova slovenska zaveza in župnija Teharje, opozoril, "da bi se zgodil zločin, če bi pozabili na žrtve in ne storili vsega, kar je v naši moči, da se v Hudi Jami in tudi na drugih več kot 600 znanih in neznanih moriščih v državi izvede človeško-civilizacijski in tudi krščanski proces, ki je v tem, da bodo vse žrtve povojnih pobojev dobile svoje ime in svoj

letja. Malo več kot 15.000 ljudi je bilo ubitih, ko je bilo druge svetovne vojne na slovenskih tleh že konec, in njihove grobove iščemo. Seveda pa ne smemo pozabiti, da na slovenski zemlji leži tudi nekaj deset tisoč Hrvatov, Srbov, Črnogorcev, Italijanov in Nemcev, katerih grobovi so bili po vojni prav tako izbrisani".

Zaradi slabih izkušenj iz preteklosti pa mnogi svojci žrtev, pa tudi del politike, dvomijo o iskrenosti namere predsednika države Boruta Pahorja in drugih odločujočih, da se žrtve iz Hude Jame

pokopljejo v spominski park Dobravo pri Mariboru. Helena Jaklitsch je v reviji Zaveza zapisala, "da gre pri predlogu tistih, ki se zavzemajo za pokop žrtev iz Hude Jame v spominski park Dobravo pri Mariboru, bolj za to, da bi posmrtno ostanke pomorjenih umaknili še dlje od oči javnosti in s tem tudi iz narodovega spomina. Pomorjene umikajo na obrobje Slovenije, daleč stran, da nas ne bi preveč spominjali na zločine v naši polpretekli zgodovini".

Podobne bojazni in pridržke o tem, kam bodo žrtve iz Hude Jame pokopali, so navajali tudi udeleženci okrogle mize v Rovtahn, ki je potekala z naslovom *Kam jih bomo pokopali*.

Kronika dogajanja v Sloveniji v preteklih dneh je seveda polna in bogata tudi zaradi drugih dogodkov. Poudarjam očno o stanju vere v naši državi, ki jo je kardinal Franc Rode podal ob srečanju vernikov iz treh novih škofij v Vatikanu. Vprašal se je, "kaj je z našim narodom, ki je bil pred drugo svetovno vojno eden najbolj katoliških v Evropi. Po zadnjih, dokaj zanesljivih podatkih, se 68 odstotkov Slovencev izreka za kristjane. Pred nedavnim jih je bilo še 75 odstotkov. Vernost v narodu torej očitno upada. Vera je nekaj lepega. Vsak dan pa lahko srečate ljudi, ki jim vera ne pomeni nič. Lahko srečate ljudi, ki so prav sovražni do Cerkev in vernikov. Kot da je vera nekaj nepotrebnega, nekaj, kar je zastarelo, preseženo, celo škodljivo za človeka. Pol stoletja totalitarne vladavine je pustilo v marsikaterem kristjanskem občutku manjvrednosti in krahu. Čas je, da Slovenci te strahove premagajo".

Posredujem še novico, da je zgodovinar, nekdanji direktor RTV Slovenija, novinar in urednik, avtor dokumentarnih filmov, pa aktiven tudi v politiki, Jože Možina, na Filozofski fakulteti v Ljubljani nedavno doktoriral. Zagovarjal je in ubranil pionirsko študijo o začetkih slovenskega medvojnega razdora.

Matijan Drobež

Zanimivi podatki Statističnega urada RS

V Sloveniji deluje 86 radijskih in 61 televizijskih programov

Lani je v Sloveniji delovalo 86 radijskih programov, ki so ponudili 493.000 ur programa, ter 61 televizijskih programov, ki so predvajali 218.000 ur različnih vsebin. Radijski programi so skoraj 70 odstotkov programskega časa predvajali glasbo, televizijski pa so približno polovico programskega časa namenili glasbi in igranemu programu. Število radijskih in televizijskih programov se je po podatkih Statističnega urada RS (Surs) v letu 2015 nekoliko povečalo: našli so deset radijskih in šest televizijskih progra-

mov več kot leto prej. Med 86 radijskimi programi je bilo 34 programov s statusom posebne pomena, od 61 televizijskih programov pa je bil tak status priznan dvaintridesetim.

Radijske organizacije so v letu 2015 predvajale 539.213 ur programa iz matičnega studia, od tega je bilo 493.450 ali približno 92 odstotkov ur različnih zvrsti pripravljenega programa, preostalo so bili oglasi, promocijski ali podoben program.

Od zvrsti predvajanega radijskega programa je daleč največji del, več kot 68 odstotkov,

zavzemal glasbeni program, večinoma je šlo za zabavno in popularno glasbo. Razvedrilnemu programu je bilo odmerjenega nekaj več kot 11 odstotkov časa, govornemu programu blizu 18 odstotkov, športu pa nekaj več kot odstotek programskega časa.

Televizijske organizacije pa so v letu 2015 predvajale 370.443 ur programa, od tega je bilo 217.821 ur ali približno 59 odstotkov programskega časa namenjenega različnim televizijskim zvrstem. V preostalem času pa so predvajali zvrsti, kot so TV-prodaja, oglasi, promocijski program in videostrani ter TV-panorama.

Po podatkih Sursa je bilo glasbi namenjena 25,9 odstotka predvajanega televizijskega programa, igranemu programu 22,9 odstotka, informativnemu programu 17,5 odstotka, športu 10,3 odstotka, izobraževalnemu programu pa 7,7 odstotka.

V letu 2015 so radijske organizacije predvajale regionalne vsebine v 28 programih in jim namenile 104.661 ur programa, lokalne vsebine pa v 53 programih in jim namenile 83.731 ur programa.

Televizijske organizacije pa so v tem letu predvajale regionalne vsebine v šestih programih in jim namenile 23.250 ur programa, lokalne vsebine pa v 27 programih in jim namenile 46.821 ur programa, še ugotavlja Surs.

Zvonovi zvonite k molitvi vabite!

Gradišče pri Vipavi

Slovenski zvonovi so zelo staro in priljubljeno glasbilo in so naša duhovna, kulturna in materialna dediščina. Spremljajo nas skozi življenje v žalostnih in veselih dogodkih, spominjajo nas na naše rajne, vabijo nas skupaj k molitvi in ob naravnih nesrečah in so tako vez med našo preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo. Cerkev je že v 8. stoletju poznala pontifikalni obred blagoslova zvonov, zato še danes blagoslovujemo zvonove.

Tako je bilo tudi 4. septembra 2016 na Gradišču pri Vipavi pred lepo cerkvico Sv. Križa. Gospod škof msgr. Metod Pirih je pred sveto mašo blagoslovil dva večja zvonova in šest manjših. Večja zvonova z letnico 1972 sta prej visela v zvoniku cerkve sv. Štefana v Vipavi in bosta odslej zvonila na Gradišču pri Vipavi. Zvonova sta uglasena in kovinsko obdelana. Eden je težak 720 kg, imenovan Sv. Florjan, drugi pa tehta 472 kg, posvečen Sv. Križu. Istočasno so bili blagoslovljeni še trije manjši zvonovi za preslico grajske kapele Lanthierjevega dvorca v Vipavi. Dva sta nova, njun donator je vipavski rojak gospod Jožko Krapež. Eden pa je še originalen in nosi letnico 1671. Na njem je še viden grb

grofa Lanthierija. Zvon je bil močno poškodovan in je zdaj obnovljen. Ostali trije manjši zvonovi pa bodo spremljali naše pokojne na pokopališki kapeli sv. Jožefa v Vipavi. Prvotni zvon nosi letnico 1830, dva pa sta nova, tudi donacija gospoda Jožkota Krapeža. Domači kovač Ignac Česen je za vse zvonove skoval vso opremo na star način, Marko Česen pa je zvonove uglasil in materialno obdelal po zelo starih postopkih, ki so že pozabljeni. To je bil velik praznik za majhno vasico med vinogradi in za vso vipavsko župnijo. Ob koncu trgatve bo na Gradišču pri Vipavi že odmevala po dolini lepa melodija novih zvonov. Naj vsi lepo zvonijo nam v veselje in Božjo čast. Gospodu Jožkotu Krapežu pa prisrčna hvala, ker nikoli ne pozabi na svojo rodno Vipavo in nam dobrosrčno ponudi roko. Hvaležni smo mu, ker nam je omogočil, da bo toliko zvonov v naši župniji spet opravljalo svoje poslanstvo. Bog vidi in previdi.

Opravljeno je bilo veliko težkega in zahtevnega dela. Vsem, ki ste se trudili, da so zvonovi obnovljeni in uglaseni, Bog povrni.

Magda Rodman

Opozorilo na rok predlogov Za priznanje Boruta Meška

Odbor za podelitev Častnega priznanja Boruta Meška poziva vse posameznike in organizacije, da do 31. oktobra 2016 predlagajo kandidate za priznanje Boruta Meška, ki jih podeljujejo novinarjem in publicistom za pomemben prispevek pri širjenju javne besede po zgledih

Münchenske deklaracije. Podeljena bodo priznanja za posebne publicistične dosežke in priznanje za življenjsko delo.

Predloge pošljite na naslov: Združenje novinarjev in publicistov, Banija 82, 1292 Ig pri Ljubljani ali na elektronsko pošto: info@znp.si

V Begunjah pri Cerknici Pokop žrtev iz Krimske jame

V farni cerkvi sv. Jerneja v Begunjah pri Cerknici je v nedeljo, 9. oktobra, nadškof Anton Stres daroval pogrebno mašo za žrtve iz Krimske jame, sv. maši je na tamkajšnjem pokopališču sledil tudi cerkveni pogreb žrtev. Tako maše kot pokopa se je udeležil tudi predsednik republike Borut Pahor, ki si v do-

movini izredno prizadeva, da bi prišlo do pokopa vseh žrtev medvojnih in povojnih pobojev. Slovenski predsednik je poudaril, da je pravica do dostojnega pokopa civilizacijska pravica: "Prav mogoče je in verjamem, da imamo v teh dneh in tednih ljudje različna stališča tudi do tega, ampak če želimo imeti odprto družbo in eno domovino, potem moramo prenesti tudi te morebitne razlike, živeti v sožitju in zlasti storiti vse, da se nikoli več ne bi zgodilo, da bi se sovražili".

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (35) Mariza Perat

Petek - 13. julija - 3. prikazovanje

V Globeli se je tega dne zbralo več tisoč oseb. Takoj ko so vidci dospeli in si med množico utrli pot, so poklekli in pričeli moliti rožni venec. Kmalu zatem je blisk naznanil prihod nebeške Poslanke.

"Kaj želite od mene?" je vprašala Lucija. "Hočem", je odgovorila Gospa, "da trinajstega naslednjega meseca spet pridete sem, da še naprej vsak dan molite rožni venec v čast Naši Gospe rožnega venca in tako izprosimo svetu mir in konec vojne, kajti samo Ona vam lahko pomaga".

Lucija je tedaj Gospo prosila, da bi povedala svoje ime in naredila čudež, da bi vsi mogli verjeti v njena prikazovanja.

"Prihajajte sem vsak mesec", je odvrnila Gospa. "Oktobra bom povedala svoje ime in kaj želim. Naredila bom čudež, ki ga bodo vsi videli in tako verjeli mojim prikazovanjem".

Lucija je tedaj Gospe navedla nekaj prošnji, za katere so jo ljudje prosili, naj bi jih predložila nebeški Poslanke.

"Če želite med letom prejeti milosti, za katere prosijo", je odvrnila Gospa, "naj molijo rožni venec".

Zatem je Božja Mati dostavila:

"Žrtvujte se za grešnike in večkrat recite, še posebno, ko naredite kakšno žrtev:

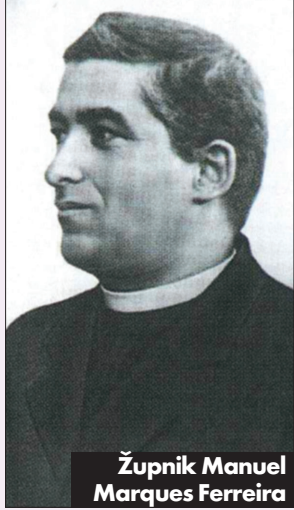
'Jezus, iz ljubezni do Tebe, za spreobrnjenje grešnikov in v zadoščenje za grehe proti Marijine-mu Brezmadežnemu Srcu'!"

"Ko je Gospa to izrekla", piše Lucija v Četrthih Spominih, "je zopet razprla dlani. Zdelo se je, da je odsev svetlobe, ki je izhajal iz njih, prodril v zemljo. Zagledali smo morje ognja in v njem hudobne duhove ter pogubljene duše kot nekakšne prosojne žareče in črne ali bronasto rjave ogorka v človeški podobi. Dvigali so se in padali, kot bi jih nosili plameni, ki so skupaj z oblaki dima izhajali iz njih. Padali so na vse strani kot iskre pri velikih

vrtnih živali, prozornih kot črno žareče oglje. Videnje je trajalo le trenutek in samo obljubi Božje Matere, da bomo prišli v nebesa, smo se morali zahvaliti, da nismo pomrli od groze, ki smo jo pri tem videnju občutili.

Kot bi prosili za pomoč, smo dvignili pogled k Božji Materi, ki nam je z dobrotljivostjo in žalostjo rekla:

"Vidite ste pekel, kamor pridejo ubogi grešniki. Da jih reši, hoče Bog na svetu vpeljati pobožnost do mojega Brezmadežnega Srca. Če bodo storili, kar vam bom rekla, se bo mnogo duš rešilo in imele bodo mir. Vojna gre h koncu. Toda, če bodo še naprej žalili Boga, se bo pod vladanjem Pija XI. (1922-1939) pričela druga, še hušja. Ko boste neke noči ugledali neznano svetlobo, vedite, da je to veliko znamenje, ki vam ga Bog pošilja, da kaznuje

Župnik Manuel Marques Ferreira

svet za njegove pregrehe z vojno in lakoto ter preganjanjem Cerkve in svetega očeta".

Nato je Marija nadaljevala:

"Da to preprečim, bom prišla prosit za posvetitev Rusije mojemu Brezmadežnemu Srcu in prejemanje zadoštilnega obhajila na prve sobote. Če bodo poslušali moj poziv, se bo Rusija spreobrnila in bo mir. Drugače pa bo ta svoje zmote širila po svetu in povzročala vojne in preganjanja Cerkve. Dobri bodo mučeni, sv. oče bo moral trpeti, več narodov bo uničenih... Končno bo zmagalo moje Brezmadežno Srce. Sveti oče mi bo posvetil Rusijo, ki se bo spreobrnila, in svetu bo za nekaj časa dan mir. Na Portugalskem se bo prava vera vedno ohranila".

Tu je del skrivnosti, ki ga je papež Janez Pavel II. razodel svetu dne 13. maja 2000 v Fatimi ob razglasitvi Frančiška in Hijacinte za blažena.

Zatem je Marija dodala:

"Ko molite rožni venec, recite po vsaki skrivnosti: 'Jezus, odpusti nam naše grehe, obvaruj nas peklenškega ognja in privedi v nebesa vse duše, posebno še tiste, ki so najbolj potrebne tvojega usmiljenja'!"

Sledil je trenutek tišine, nato je Lucija vprašala:

"Želite še kaj od mene?"

"Ne, danes ničesar več".

Glede "neznane svetlobe", ki jo je nebeška Gospa omenila pri tretjem prikazovanju, je treba povedati, da se je ta pojavila v noči med 25. in 26. januarjem 1938, ko je vse severno nebo zažarelo v močni luči, kot bi se bil vnel požar. Po poročilih je bil pojav v Evropi viden med 20.45 in 1.15.

Ljudje so zaradi tega bili popolnoma zbegani in so drug drugega preplašeno spraševali, kaj to pomeni. Časopisi, ki so prinesli sporočilo o tej nenavadni svetlobi, so poročali, da je to izreden severni sij, toda Lucija, v tem času redovnica v mestu Tuy v severozahodni Španiji, je razumela, da je to napovedano božje znamenje za vojno, ki naj bi v kratkem zadelo svet.

Da to ni bil severni sij, kot so ga nekateri imenovali, je potrdil tudi nemški znanstvenik dr. Otto Bohr, ki je, kot piše p. Anton Nadrah, izjavil, "da tako on kakor mnogo njegovih kolegov, priznava, da niso sposobni znanstveno pojasniti pojava, ki ga nekateri površno imenujejo severni sij".

/ dalje

Študijski obisk v Veroni; med partnerji tudi SDGZ

Evropski projekt EARN za razvoj znanj v kamnoseštvu

Partnerji evropskega projekta EARN - Učenje in razvoj kompetenc v kamnoseštvu na programu ERASMUS+, pri katerem sodeluje tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje, so se mudili v Veroni, kjer jih je

gostil Salezijanski inštitut San Zeno. Gre za pomembno izobraževalno strukturo s preko 1600 dijakov, ki obiskujejo različne smeri (električna in energetska, mehanika in mehatronika, grafika in komunikacije ter kamnoseštvo).

Sedež šole za kamnoseštvo se nahaja nedaleč od Verone v kraju Sant' Ambrogio di Valpolicella, ki ni poznan le po izvrstnih vinih, pač pa tudi po pomembni industriji kamna. V okolici Verone je namreč veliko število svetovno znanih podjetij, ki se ukvarjajo z obdelovanjem kamna iz krajevnih kamnolomov in iz ostalih delov sveta.

Kamnite izdelke in stroje za obdelovanje kamna so si partnerji projekta ogledali na sejmu MAR-MOMACC, ki je najpomembnejši dogodek v svetovnem me-

peljali udeleženci, s katerimi se soočajo tamkajšnja podjetja, in s priložnostmi za poslovanje, ki so si jih pridobila na tujih tržiščih, še posebno v Rusiji in Združenih arabskih emiratih. V sklopu dejavnosti, ki so jih iz-

njegovo obdelavo.

Udeleženci študijskega obiska (OOZ Sežana, VSS Srečko Kosovel Sežana, SGGOS Ljubljana, Klesarska šola Puščišča Brač, Cendra Split, Inštitut San Zeno in SDGZ) so si ogledali podjetja CEV in CITCO ter kamnolom Morandini, ki je v hribovitem območju nad Gardskim jezerom. Tu pridobivajo zanimiv kamen "pietra della Lessinia", za katerega je značilno, da se lomi v vodornih plasteh. Partnerji projekta so se ob enem seznanili s

Udeleženci študijskega obiska (OOZ Sežana, VSS Srečko Kosovel Sežana, SGGOS Ljubljana, Klesarska šola Puščišča Brač, Cendra Split, Inštitut San Zeno in SDGZ) so si ogledali podjetja CEV in CITCO ter kamnolom Morandini, ki je v hribovitem območju nad Gardskim jezerom. Tu pridobivajo zanimiv kamen "pietra della Lessinia", za katerega je značilno, da se lomi v vodornih plasteh. Partnerji projekta so se ob enem seznanili s

peljali udeleženci, s katerimi se soočajo tamkajšnja podjetja, in s priložnostmi za poslovanje, ki so si jih pridobila na tujih tržiščih, še posebno v Rusiji in Združenih arabskih emiratih. V sklopu dejavnosti, ki so jih iz-

Borut Sardoč

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (127)

MENOPAVZA IN PERSONALIZIRANA NATUROPATSKA URAVNAVA

Kaj se dogaja z žensko v menopavzi? Zgodijo se vse mogoče težave, seveda. Nočno potenje in dnevni izbruhi vročine, ko je človek v trenutku moker in preznojen. Najslabše je, ko se to zgodi v najbolj neprimernem trenutku na socialno neustreznem mestu, da je osebi kar nerodno. Poleg tega je druga največja nadloga v menopavzi suha nožnica, da osteopenije in osteoporoze niti ne omenjam.

Nekatere ženske se s tem dejstvom kar sprijaznijo, rekoč, da je to del starosti in da je pač treba potrpeti.

Telo se z leta v leto slabša, je šibkejše, krhkejše in slabotnejše. Tako se tudi zgodi, da trpi ženska za nočnim potenjem po nekaj let, tudi enajst! Seveda je to nedopustno. Prehod v menopavzo zaznamuje hormonsko nihanje, ki bi moralo biti blago, če je pravilno in uravnoteženo.

Toda, kje se dejansko zalomi?

Naturopatska obravnava je celostna in pri človeku ne upošteva samo hormonskega neravnovesja, ampak išče vzrok, zakaj je do tega prišlo. Zdravnik postopa tako, da pregleda krvno sliko, hormonsko neravnovesje in svetuje manjkajočo hormonsko integracijo. Naturopat pa pogleda celega človeka, celo osebo z vso njeno zgodovino, in išče vzrok. Vsaka ženska ima svojo menopavzo, vsaka jo doživlja po svoje, na drugačen način, menopavza je emocionalno-fiziološka in za vsako žensko unikatna.

Nekatere postanejo veliko bolj nestrpne in ne-

potrpežljive, se poredijo, napihnejo, se nenadzorovano potijo, druge se potijo samo čez noč, tretje se samo zredijo in četrte se počutijo stare ter nepotrebne ali pa izgubijo žensveno noto. Nič od tega ni potrebno. Menopavza je dogodek, ki ga krepi in harmonično telo lahko mirno prenese brez večjih težav in hormonskih dodatkov.

Dober naturopat mora biti sposoben okrepiti telo na takšen način, da bo ravnovesje hormonov pravšnje, kar pa lahko dosežemo s celostno kuro, prehrano in dodatki, ki so lahko oligoelementi (cink in baker, ki se vezeta z estrogenom

in progesteronom) oziroma tudi z drugimi zelišči, kot je agnus castus idr. Ključna pri vsem tem je prehrana.

Če oseba pristane na to, da bo uravnavala hormonsko neravnovesje z dodajanjem hormonov, homeopatskih ali drugih, potem mora to obdobje zdravljenja trajati malo (največ 3 tedne), v nasprotnem primeru se bodo žleze, ki

hormone uravnavajo, polepile in bo oseba postala odvisna od njih. Istočasno pa bo žleza, ki bi morala hormone proizvajati, zaradi nedelovanja oslabela, saj ji ne bo treba proizvajati hormonov.

Naše telo je tako inteligentno grajeno, da varčuje z energijo, ker ve, da je energija življenjske; in če se telo zaveda, da bo odmerek hormonov prišel v telo, ne da bi jih telo proizvajalo, se bo temu odpovedalo, saj bo tako prihranilo energijo. Posledično pa lahko žleza zaradi nedelovanja tudi zakrni, zato je zelo pomembno, da je terapija s hormonskimi dodatki kratkotrajna!

/ dalje
www.saeka.si

Lucija in Hijacinta v času prikazovanj

požarih, brez teže in ravnovesja, med stokanjem in kriki bolečin in obupa, kar nas je napolnilo z nepopisno grozo. "Takrat", piše Lucija, "mi je najbrž ušel krik, o katerem so prisotni povedali, da so ga slišali".

Lucija še nadaljuje:

"Hudobni duhovi so se od duš razlikovali po strašnih in gnusnih oblikah nam neznanih in od-

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Pravni zastopnik Marko Tavčar

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 11. oktobra, ob 14. uri

Tam, kjer je sonce skoraj tujec

Dolina brezen in samote (2)

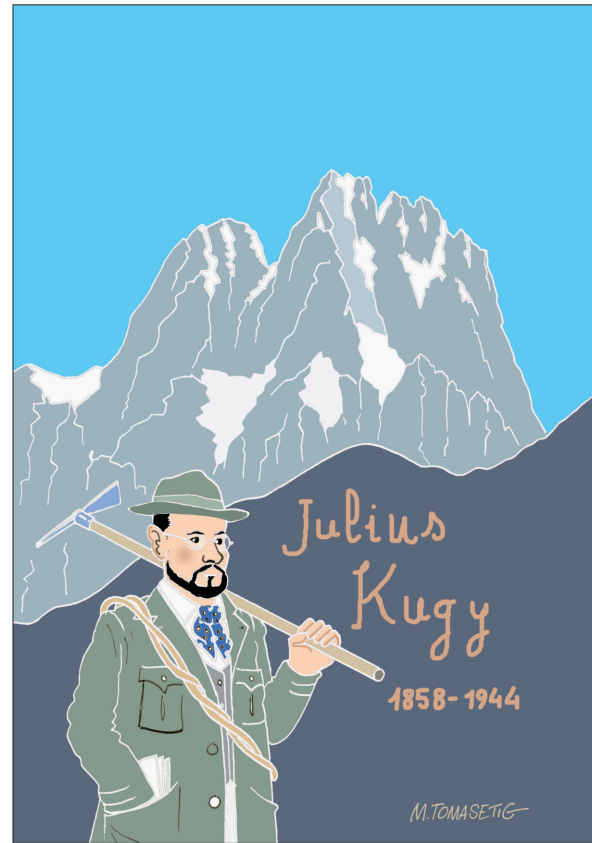
Prva svetovna vojna je dolino Dunje močno zaznamovala. Zaradi krutih bojev so večino prebivstva izselili na jug Italije. Mnogi se niso nikoli več vrnili. Pridobitev iz teh časov pa je vsekakor 18 km dolga cesta od vasi Dunje do Rudnega vrha. Kljub varovalom, dovršenosti in solidni gradnji je za mnoge neizkušene voznike še danes prehudo vrtoglava. Gradili so jo po najodobnejših kriterijih od avgusta 1914 do pomladi naslednjega leta prek trase nekdanje ozke gorske steze. Dolej je bila ta edina pot, ki je povezovala gorska naselja z dolino. Kljub času, ki je pritiskal, utrujenosti, mrzli zimi in snegu je bila cesta zelo dobro in moderno grajena. Postavili so majhne viadukte, mostove, izkopalni tunele in jo zavarovali na nevarnih mestih. Opremil so jo celo s parkirišči in ploščadmi za dvosmerni promet. Pot je namreč tako ozka, da se mora, v primeru, da se srečata dva avtomobila, eden izmed voznikov umakniti in prepustiti drugemu cestišče. Pripovedujejo, da sta mojsrka dovršenost in brezhibna izgradnja vojaške ceste očarali celo Benita Musso-

linija, ki se je tedaj boril v italijanskih vrstah. V svojem vojnem dnevniku je namreč močno pohvalil uporabnost, varnost in moderen koncept gorske ceste. Dejansko služi cesta svojemu namenu še danes in v nasprotju s številnimi novogradnjami kljubuje dežju, neurjem, snegu in ledu. Vrhovi nad dolino Dunje so se v tistih daljnih vojnih letih spremenili v vojne utrdbe, iz njih so Italijani streljali na Naborjet (Malborghetto), kjer so imeli svoje postojanke Avstrijci. Ti seveda niso ostajali dolžni in so med napadi skoraj do tal porušili vas Dunjo. V teh bojih je našel smrt tudi nedolžen domači civilist, ki je kljub evakuaciji kljubovalno ostal v domači vasi. Po porazu v Kobaridu so se italijanske enote umaknile čez reko Piave in razdejana dolina je lahko spet zadihala. Preteklost z možem počasi pustiva za sabo in greva soncu in skalam naproti. Dolina je v zgodnji jeseni tiha in sanjsko lepa. Montaž naju vabi in je v svoji veličini prelesten. Tako blizu je onstran ozke in strme struge, da se nama zazdi, kot bi se skal lahko dotaknila z roko. V resnici je

do vrha naporen vzpon, primeren le za zelo večje planince in alpiniste. V dolini Dunje ima izho-

dišče kar nekaj severnih poti. Julius Kugy, ki je Montaž nadvse ljubil, je odkril osem novih alpinističnih smeri, ki peljejo na vrh. Eno izmed teh, najtežjo in najlepšo, so leta 1910 alpinisti iz Beljaka opremili in okovali z osemstotimi klini in varovali. Kugy je bil hudo jezen, saj so ji po njegovem mnenju ukradli vso divjo lepoto. Kljub zavarovanim potem pa je Montaž s svojimi 2753 metri zahtevna gora, katere vrh, vem, ne bom nikoli odsegla. Preveč me je namreč strah in vse premalo zaupam vase. In prepadom nisem kos, čeprav imam kar zadovoljivo kondicijo in bi brez večjih pretresov zmogla sedem ur hoje po skalovju navkreber.

Na planino Bieliga pelje gozdarska, prometu zaprta pot, menda je bila tudi ta zgrajena z namenom, da bi služila italijanskim vojakom med prvo svetovno vojno. Vzpon je lahek, čeprav je včasih v poletju nekoliko naporen zaradi vročine, saj se mulatjera vzpenja po južnem, z borovci po-

raslem grebenu navkreber. Vode ni, kar je tipično za karnijski predalpski kamniti

svet. Zahvaljujoč se vrtoglavi razgledom, Montaž, ki nas spremlja ves čas, ter obzorju, ki se počasi odpira proti mogočnim slovenskim goram, vzpon ni v nobenem trenutku dolgočasen. V nekaj manj kot dveh urah udobne hoje si na planini pri koči, ki je poleti odprta za goste in nudi hrano ter prenočišče. Položna zelena oaza s prostornimi gorskimi pašniki leži v naročju Dveh Špic in Dunjskega vrha. Pašniki in gozdovi se ponajajo z raznolikim in bogatim rastlinstvom. Poleti je tu vse polno barv, metuljev in opojnih vonjav. Na težko dostopnih skalah, med vršjem in vrhovi, gnezdi celo orel in medved ni redek obiskovalec teh skoraj neokrnjenih gozdov. Pozimi, ko se temperature tu zgoraj spustijo globoko pod ledišče, se tihi velikan zateče v Kanalsko dolino in se ponoči brez večjega strahu približa celo naseljem.

/ dalje
Suzi Pertot

Dramska družina SKPD F. B. Sedej Števerjan

Prikupna nagradna predstava in pomembna novost

V nedeljo, 9. oktobra 2016, se je v števerjanskem župnijskem domu F. B. Sedej - ki je ob obnovi pridobil obširnejši oder, malo dvorano, odprt prostor za režijo nad vhodom v dvorano, novo napravo za ogrevanje in še marsikaj - zapisal epilog niza gledaliških predstav *Gledališče na ocvrtem*, ki si ga je zamislila in uresničila Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana v sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete Gorica, pod pokroviteljstvom JSKD, SSO in Vinoteko Števerjanski griči. Na števerjanskem oderu so gledališki zagnanci Mladinske gledališke skupine O'Klupa iz Gorice s svojim zelo sproščeno razgibanim nastopom navdušili zbrano občinstvo z izvedbo svoje velike upešnice, "družinskega mijauzickla" *Obuti maček* Andreja Rozmana Roze. Pod režijskim vodstvom mlade Sanje Vogrič, ob vselej prisotnem mentorju Franku Žerjalu in "gonilni sili" skupine Katerini Ferletič - tudi tokrat sta bila oba navzoča -, so gledalce prijetno pozabavali s svojo interpretacijo pravljirnega spleta v verzih, ki ga krasno poživlja glasba Patricka Quaggiata in ga pestrijo

plesni koraki, ki jih je na glasbo ubrala Sanja Vogrič, saj je v predstavi imela kar trojno, odlično opravljeno vlogo: igralke, režiserke in koreografinje! Tudi tokrat je občinstvo z ritmičnim ploskanjem pokazalo svoje navdušenje nad predstavo in se tako na najlepši način od-

dolžilo prizadevnim igralcem za trud, ki so ga vložili v uprizoritev, in za prijetno vzdušje, ki so z njo znali poudariti. Aplavz je bil seveda namenjen tudi vsem zelo prizadevnim zakulisnim delavcem. Po lepem gledališkem dogodku so gledalci še zadnjič na razgledni točki uživali ob gostoljubnosti prirediteljev, ki so jim postregli z okusnimi ocvrtimi dobrotami in zlahko briško kapljico.

Kot znano, je program niza predstav *Gledališče na ocvrtem* vseboval štiri predstave, dve v avgustu in dve v septembru. Organizatorji so že na začetku napovedali nagradno predstavo za abonente; ti so bili res zvesti. Na vsakem srečanju z očarljivo modrico Talijo je bila dvorana dobro ali vsaj zadovoljivo zasedena, tako da je bila nagradna predstava več kot upravičena. Kot nam je povedala Jasmin Kovic, umetniški vodja števerjanske Dramske družine, so bili s potekom *Gledališča na ocvrtem* zelo zadovoljni. Odziv gledalcev je bil namreč zelo dober, zato bodo ta niz predstav verjetno ponudili tudi prihodnjo sezono. V isti sapi nas je opozorila, da bo v soboto, 15. oktobra 2016, ob 16.30 informativno srečanje za vse mlade, ki bi radi pristopili k nastajajoči Mladinski skupini Dramske družine SKPD F. B. Sedej pod imenom M+.

Števerjanski gledališki zagnanci, ki vselej presenečajo s svojimi novimi zamislimi, želijo ustanoviti to skupino, da bi števerjanska Dramska družina dobila podmladek, kar je pogoj za njeno nadaljnjo plodno ustvarjalno pot. Kot nam je pojasnila Kovičeva, vabijo mlade, naj se v soboto oglasijo v čim večjem številu. Kot je zapisano na vabilu, bo na tem tečaju vsak udeleženec lahko na zabaven način usvojil temeljne gledališke veščine, razvil svojo sposobnost komunikacije, gojil lepo govornico, treniral govorni aparat in se naučil

osnov glasoslovja. Lahko se bo preizkusil na odrskih deskah, se naučil nastopanja v javnosti, prevzemanja odgovornosti in dela v skupini, razvijal osebna nagnjenja in zanimanja, pa tudi sodeloval pri vseh fazah nastajanja gledališke produkcije. Organizatorji namreč želijo, da bi s tega tečaja izšla uprizoritve. Kakšna pa bo, bo odvisno od zanimanja, okusov, želja in sposobnosti tečajnikov.

Mentorji na tečaju bodo Patrizia Jurinčič Finžgar, mlada diplomirana igralka, redna članica ansambla SNG Nova Gorica, lektor in svetovalec za govor Jan Leopoli, urednik in režiser na Slovenskem programu Rai za FJK, in svetovalec za gib in koreografija Monika Zajšek, pa še Janez Terpin, tehnični vodja števerjanske Dramske družine, ki bo vodil manjši tečaj tehnike in razkril vse, kar je s tem povezano. Na tečaj se lahko vpišejo namreč tudi tisti mladi, ki jih zanima odrska tehnika. Organizacijski vodja tečaja, ki bo potekal pod naslovom M+, je Sara Soban, organizacijski vodja Dramske družine F. B. Sedej pa Ilija Bergnach. Pokrovitelj te nove pomembne ponudbe za mlade je Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij. Tečaj bo predvidoma trajal do februarja, z dvema tedenskima srečanjema.

Prijave: ms.dramske.druzine@sedej.org; dodatne informacije na tel. št. 3458547803.

Iva Koršič

Z 9. strani

Mladi izvajalci ...

Kot je napisano v programskem listu koncerta, Aleš Lavrenčič igra na violino S. Peresson iz l. 1981 v lasti videmske občine. Dodeljena mu je bila v letošnjem marcu kot nagrada za najboljšega violinista konservatorija v Vidmu. Na koncertu je s področjevo, svežo interpretacijo odigral prvi stavek allegro aperto Koncerta za violino in orkester št. 5 v A-duru, K219, Wolfganga Amadeusa Mozarta (1756-1791), ki je bil tudi sam odličen violinist. Aleš Lavrenčič se je imenitno ujel v tem "pogovoru" med solistom in orkestrom, se pravi z mladimi izvajalci Komornega godalnega orkestra Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani, ki so poustvarjali zvočno lahkotnost tega Mozartovega dela. Njegove solistične zmožnosti in glasbena nadarjenost so prišle do izraza tudi, ko je z orkestrom odigral uvod in rondo 'capriccioso' op. 28, ki ga je ustvaril Camill Saint-Saëns (1835-1921), v priredbi A. Šareva. Publika je z dolgotrajnim ploskanjem pokazala svojo naklonjenost mlademu violinistu, ki ima gotovo pred seboj blestečo solistično pot. Odobravaljočega ploskanja so bili deležni tudi mladi člani Komornega godalnega orkestra Univerze v Ljubljani, ki ima za seboj že več kot desetletno pot. Nastopil je že večkrat tudi v tujini s svojim raznolikim repertoarnim programom. Od njegove ustanovitve do l. 2008 ga je vodil Ciril Škerjanec, redni profesor za violončelo in komorno igranje, v študijskem letu 2009/2010 pa je na njegovo mesto stopil violinist Janez Podlessek, koncertni mojster Orkestra Slovenske filharmonije, ki poučuje na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani. Od l. 2012 je redni docent za violino. V času študija je dvakrat prejel Prešernovo nagrado Akademije za glasbo. Da ima v mezinu delo z mladimi, je bilo dobro razvidno s podoživetelega koncertnega večera, ki so ga poslušalcem pričarali mladi izvajalci. Ti so zbrano občinstvo osvojili že z uvodno posrečeno "eklektično" skladbo *Moz-Art a La Haydn* Al'freda Scnitteja (pri tem sta se posebej izkazali violinistki Jerica Kozole in Ana Dolžan v solističnem delu). Le-ta je bila opremljena tudi s "svetlobno-koreografsko" noto, z zatemnitvijo odrskih luči v začetku in z "godalnim" odhodom glasbenikov z odra v dvorano, kar je seveda vzbudilo pristrčen aplavz. Ploskanje se je v dolgotrajni ritmični obliki ponovilo tudi ob koncu, ko so glasbeniki odigrali *Serenado za godala* Daneta Škerla. Ker ploskanje kar ni hotelo ponehati, so mladi izvajalci podarili še pravšnji dodatek: skladbo *Lahko noč* Leona Janačeka in spet doživeli buren aplavz. Tako se je letošnja glasbena sezona KCLB ZCPZ začela v kar najlepšem vzdušju in ponudila veliko umetniškega užitka. Tega so bili brezplačno deležni tudi vsi tisti, ki so že vpisali letošnji abonma Slovenskega stalnega gledališča Trst. Vpis je bil možen tudi na sam koncertni večer.

S 7. strani

Radodarnost ...

Za glasbeno kuliso sta tokrat poskrbela dva moška pevski sestava, zbor Monte Sabotino pod vodstvom Marca Marsecchia in zbor "Voci della foresta" pod taktirko Benečana Daria Scignara. Zbora sta najprej zapela posebej, nastop pa sta sklenila v združenem sestavu. Osrednji del večera je bil namenjen predstavitvi združenja "Settembre in vita". Nastalo je pred petimi leti, njegovi ustanovitelji pa so upokojeni in aktivni orožniki. Pri Devetakovih je združenje predstavil Stefano Grudini. Gre za ustanovo, ki prireja dogodke in zbira sredstva v dobrodelne namene, posebej na področju onkologije in zdravljenja rakastih obolenj. Sodelovali so že s številnimi bolnišnicami v naši okolici, od onkološkega oddelka v tržaškem Burlu Garofolu do tržiške onkologije. Med zadnjimi podvigi, ki si jih je zadalo združenje, je zbiranje sredstev, s katerimi bi omogočili šolanje na domu

osnovnošolskemu dečku, ki se zdravi za levkemijo. V lanskem letu je združenje "Settembre in vita" zbralo sredstva za nakup stroja, ki pomaga zdravnikom pri iskanju žil bolnikov, ki jim je treba odvzeti vzorce krvi. Združenje je pred kratkim dobilo tudi svoj uradni sedež v tržiški bolnišnici.

Ob sklepu sta o rakastih obolenjih spregovorila še onkologa Michele Luise in Eros Luigi Torricelli (na sliki). Svojo pripoved in svoje pričevanje sta osvetlila z optimistično noto in z žarkom upanja. Poudarila sta, da človek danes lahko preživi in uspešno premaga številna rakasta obolenja. To velja za otroke, a vse bolj tudi za odrasle in starejše. "Glavna naloga vsakega posameznika je ta", sta še dejala, "da skrbi

za preventivo". V tem primeru je možnost ozdravitve zelo visoka, sta podčrtala zdravnik. "Fizična aktivnost in gibanje, zdrava prehrana in odpovedovanje tobaku in alkoholu so najboljše preventiva", sta še pojasnila zdravnik in ob tem podčrtala pomembnost tudi zgodnjega odkrivanja to-

Foto Marilika K.

vrstnih obolenj. Oktober je mesec, posebej ozaveščanju o raku na dojki, ki je najpogostejši pri ženski populaciji. "Čeprav je ta oblika raka najpogostejša

med petdesetim in petinsedemdesetim letom starosti", sta opozorila zdravnik. "Je vse več primerov tudi v obdobju med petintridesetim in petdesetim letom". Pri moških sta gosta posebej izpostavila rak na debelem črevesju, ki je "povsem ozdravljiv, če ga zasledimo v zgodnji fazi". Tudi v tem primeru je najboljša priporočila zdrav način življenja in ustreznost preventiva. Večer je povezovala Tatjana Devetak. Podčrtala je, da ima prirediteljev korenine v žaloštni zgodbi, ki je doletela njihovo družino. Prav zaradi te boleče izkušnje pa želi družina Devetak pomagati ljudem, ki so v podobni stiski. Radodarnost, ki pride do izraza na teh večerih, pa hkrati obogati tudi človeka, ki se je odločil, da bo pomagal bližnjemu.

Osebni spomini na pot osamosvajanja Slovenije (12)

Samostojni

KOSTANJEVICA OB KRKI

Zadnjič sem omenil civilne žrtve jugoslovanskega letalstva, šoferje, ki so bili v koloni ustavljeni na avtocesti, piloti pa so jih zamenjali za barikade in jih bombardirali. Prav je, da se jih tudi poimenujemo spomnimo. Ubiti so bili Kanan Cetin, Zaprian Dinčev, Plamen Dinčev, Nikolaj Dragev, Stoyan Kazakev, Konstantin Nikolaj, Hismetin Ozbek, Svetoslav Spassov, Muzafer Vildirin, na brniškem letališču pa sta pod letalskimi bombami umrla avstrijska novinarka Nicolas Vogel in Norbert Werner.

Tudi po Otočcu sva s kolegom Pellegrinijem morala voziti po stranskih poteh. Pretresljiv je bil prihod v Kostanjevico ob Krki, znano po galeriji Božidarja Jakca, kakor tudi po formi vivi. Poleg skulptur iz tipičnega hrastovega lesa iz Krakovskega gozda so bili na ulicah protitankovski križi, ki so jih zvarili iz železniških tračnic. V Kostanjevici je Josef Ressel v prvih desetletjih 19. stoletja preučeval svojo iznajdbo, ladijski vijak, ki ga je nato izboljšal in patentiral v Trstu. Drugo jutro smo se iz Zagreba vračali po povsem prazni avtocesti. Na slovensko-hrvaški meji Bregana je plapolala nova slovenska zastava, toda v čuvajnici ni bilo nikogar. Ustavili smo se na gradu Mokrice, da bi z vrha posneli prazno avtocesto. Naenkrat smo zaslišali brnenje, z vso naglico smo se vrnili na avtocesto in po nekaj sto metrih dohiteli počasno kolono jugoslovanske vojske, ki so jo sestavljali trije tanki in

transporter. Skupno smo potem vozili vse do kraja Podgračeno, kjer je bila minirana blokada. Vojaška kolona se je ustavila in mi z njo. Ko so spoznali, da pregrade ne bo moč razstreliti, se je prvi tank pognal na levo po strmih travniku. Ko ga nismo videli več, je v strmino zapeljal drugi, nato smo slišali močno eksplozijo. Drugi tank se je ustavil, iz daljave je bilo slišati streljanje iz mitraljezov in eksplozije min. Nad nami so krožila letala in se nato preu-

Toni Mrlak z družino

smerala proti Brezicam. Okrog kraja Prilepe so se boji nadaljevali. Ob 10.18 so letala pričela napadati s kasetnimi bombami teritorialce, ki so obkolili kolono jugoslovanske vojske. Tanki, ki so bili poslani v pomoč obkoljeni koloni, so zamaževali navodila, na poveljstvu v Jastrobarskem na Hrvaškem ni nihče odgovarjal. Tanki so se obrnili in mi tudi, saj smo imeli slikovnega materiala dovolj. Pred osrednjo vojašnico v samem zagrebškem

središču se je zbrala množica staršev, ki so zahtevali, da generali dovolijo njihovim sinovom vrnitev domov. Z na hitro zbitega odra na trgu pred vojašnico so materam izražali solidarnost hrvaški pesniki in pisatelji, igralci in pevci. Nastala je popevka Stop the war in Croatia, ki je s svojo spevnostjo raznežila srca. Iz tisočih grl je zazvenel refren: ustavite vojno na Hrvaškem.

Osamosvojitve, spopade z jugoslovansko vojsko je vsak doživel po svoje. Najobsežnejši izbor spominov najdemo v knjigi Moški na položajih, ženske v strahu, otroci na češnjah, ki sta jo uredili Marija Stanovnik in Irena Uršič, založila in izdala pa Muzeje novejšje zgodovine Slovenije in inštitut za slovensko narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Zbranih je 435 spominov svojcev padlih in ranjenih, moških, žensk in otrok. Marija Stanovnik je v uvodu zapisala: "Za proces demokratizacije, ko se je samostojna Slovenija rojevala, se je uveljavila metafora slovenska pomlad. Češnje so nekakšen smerni motiv tukajšnjih pričevanj. Ne le kot vsako leto zaželeni prvi sadež, temveč tudi kot simbol - ali niso kot kaplje prelite krvi za našo domovino".

Irena Uršič pa je v svojem uvodnem zapisu poudarila, da je bila za svoje padlih in za ranjence obuditev spomina na vojno huda.

"Nekateri so svojo zgodbo želeli povedati, ker, kot je bilo večkrat slišati, s tako imenovano uradno zgodovino niso bili zadovoljni ali pa jim je bilo lepo pripovedovati o obdobju, ko smo bili Slovenci enotni kot še nikoli dotlej. Seveda gre pri tem pripovedovanju za subjektivne izkušnje, ki govorijo o tem, kako je posameznik doživel vojno, kakšna čustva so se v njem prebudila, kakšne občutke je imel, kako je razmišljal, kako je deloval.

To so tista področja, ki jih s prebiranjem brezosebnih uradnih dokumentov ne bi spoznali nikoli. Spomine na vojno v slovenski zgodovini, v kateri je šlo za ohranitev samostojne in demokratično posta-

Komenda 26.06.1991: ljudje na kolesih opazujejo vojske JLA, ki stojijo ob tankih med 10-dnevno vojno za Slovenijo

vljene države Slovenije, prepoznavamo kot del slovenske neosnovne dediščine". Suzana, sestra rezervnega policista Roberta Hvalca iz Maribora, ki je med prvimi padel v noči na 28. junij, je svojo bolečino lajšala s pisanjem neke vrste dnevnika. 27. julija je zapisala: *Kmalu bo mesec dni, jaz pa še vedno ne morem dojeti. Robija ni več. Božam steklen srček, ki mi ga je Robi podaril za 8. marec. Iz srčka rasteta dve cvetlici, simbol naše slovenske ljubezni. Ti si je bil poln, zanjo si daroval svoje mlado življenje. Z grenkim nasmehom se spominjam uric in dni, ki sva jih skupaj preživela jaz in ti. Ne vem, zakaj ne zakričim, da bi vsi čutili mojo bolečino, moj klic na pomoč, mojo globoko srčno rano.*

Pretresljiva je pripoved Brede Mrlak, hčerke helikopterista jugoslovanske vojske, ki so ga teritorialci sestrelili nad Rožno dolino. Takole piše:

27. junij: z mamo sva še vedno sami, očka se nama že tri dni ni oglašil. Z mamo sva

bili ves popoldan na vrtu, okoli šeste ure sem zaslišala znani zvok, ki se nama je približeval. "Mami, oči gre". Naredil je dva kroga nad hišo, nama pomahal in izginil za hribom. Zadnja vest večernega televizijskega dnevnika je bila, da so nad Rožno dolino sestrelili helikopter. Dan kasneje sta nama stric in teta povedala, da so očka sestrelili, to je bila zadnja vest sinočnega dnevnika. Čez nekaj dni smo pričeli prejemati odgovor na naša vprašanja, zakaj je očka letel, če je bila na tisti dan objavljena prepoved letov. Le kako naj bi vedel za prepoved. Nekateri pa očitno so. Pozneje smo zvedeli, da je bil za to nalogo najprej napoten drug pilot, ki je očka poprosil, naj to opravi na mesto njega. Privolil je. O

prepovedi ni bil obveščen, njegova pot ga je vodila mimo babičinega bloka v Mostah. Odletel je še proti Rožni dolini, kjer sta živela stric in teta. Takrat je počilo.

Počitnic je bilo konec, Breda se je vrnila v šesti razred. Prizadela so jo zbadanja, da je prav, da so ga sestrelili, ker je delal za JLA. "Zaradi izrečenih besed sem doma jokala. Mami se je veliko pogovarjala z mano in bratom. Ko pomislim na mamo, kaj vse je morala poleg izgube moža pretrpeti in ob vsem tem je ostala močna. Danes ne delam razlik med ljudmi, ni mi pomembna njihova narodnost, da so le pošteni in imajo dušo. Dušo imaš ali je nimaš. In za tiste, ki pravite, da ni bilo vojne v Sloveniji. Zakaj ste od leta 1991 naprej začeli deliti ljudi na mi in oni, pa naše in vaše. Dragi moji, prej smo bili vsi naši, pa če vam to ugaja ali ne, končuje Breda Mrlak, hčerka sestreljenega helikopterista.

/ dalje
Saša Rudolf

PD Štandrež / Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin 2016 Z nasmejanim obrazom v jesenske in zimske dni!

Tudi letos bodo žalostno sivino vlažnih jesenskih in mrzlih zimskih dni odele v pisane barve komedije, ki so vzklicale na ljubiteljskih odrih. Neutrudni člani Prosvetnega društva Štandrež, predvsem tisti, ki se z nezmanjšanim zagonom in zavzetostjo predajajo gledališkemu ustvarjanju s požrtvovalnim zlahtnim komedijantom na čelu, Božidarjem Tabajem, ki kljub vsem osebnim težavam vztrajno skrbi za živahno delovanje dramskega odseka, ponujajo tudi v letošnji sezoni Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin 2016, v soorganizaciji Zveze slovenske katoliške prosvete in Sveta slovenskih organizacij. Zamisel, ki se je porodila l. 2000, se je razrasla v tradicionalni niz ljubiteljskih gledaliških predstav, ki jih gledalci imajo nad vse radi. Da je to res, dokazuje vselej polna župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu. Na njenem odru se namreč zvrščajo komedije sodobnih in klasičnih avtorjev iz domače in svetovne zakladnice. Uverturne komedijske note so prireditelji tokrat prepustili gledališki skupini KPD Planina, Sele na Koroškem, s katero ima štandreško društvo dolgoletne, trajne stike z izmenjavo gostovanj. Koroški igralci bodo v nedeljo, 16. oktobra 2016, ob 17. uri uprizorili komedijo *Zaspigite, če vam rečem* priljubljenega francoskega avtorja Georgesa Feydeaua, v režiji Nika Kranjca. Predstava spada v sklop prireditev Koroški dnevi na Primorskem, ki jih na Goriškem prireja Zveza slovenske katoliške prosvete.

V nedeljo, 6. novembra 2016, ob

17. uri bodo na komedijske strune zaigrali igralci KUD Dolomiti Dobrova, že večkrat gostje v Štandrežu. V režiji dobro poznanega režiserja Francija Končana bodo predstavili komedijo *Državni lopov*, ki jo je napisal Fadil Hadžič. Ko bo že zadišalo po prazničnih dneh, v nedeljo, 4. decembra 2016, ob 17. uri bo v goste prišla ljubiteljska skupina KUD Valentin Kokalj, Visoko, ki bo pod režijsko taktirko Frenka Kranjca odigrala znan komedijski splet *Butelj za*

ski odsek bo v nedeljo, 29. januarja 2017, ob 17. uri pod zanesljivo režijsko roko Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, odigral prvo ponovitev *Dohodnine*, komedije, ki jo je napisal Jean Jacques Bricaire. Njena premierna uprizoritev bo v soboto, 28. januarja 2017, ob 20. uri.

Vse predstave bodo na odru župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu. Prodaja abonmajev in vstopnic je možna v nedeljo, 16. oktobra, od 11. do 12. ure ali eno

Pokojna gospejina mama - dramski odsek PD Štandrež (foto M. Brajnik)

večerjo francoskega pisca Francisca Vebr.

V novem letu bo nedeljo, 15. januarja 2017, ob 17. uri prevetrila gostujoča skupina KUD Rače. V režiji Melite Lašič bo uprizorila komično igro *Pacient v čakalnici* Andreja Jelačina.

Kot veleva že ustaljena navada, se bo tudi letošnja vrsta komedijskih predstav končala z nastopom domačih igralcev. Štandreški dram-

uro pred predstavo koroških rojakov. Abonma za pet predstav znaša 32 evrov, znižan pa 27 evrov (za študente in starejše nad 70 let in družinske skupine). Za vstopnico je treba odšteti 8 evrov, za znižano pa 6,50. Informacije: 3479748704 (Vanja), 3492247961 (Matej) (od 20. do 21. ure) in 3286669048 (Božo).

Pohitite z vpisom. Ne bo vam žal!

IK

Monte Napoleone
ORIENTALSKE PREPROGE

POPUSTI DO **70%**

BELUCI -70%
€ 250,00 € 75,00

BREZ OBVEZNOSTI

SHIRWAN BAFF.
različne dimenzije raznih barv

**UDOBNO SI OGLEDATE
PREPROGO NA DOMU**

ZIGLER -60%
190x140cm
€ 1.900,00
€ 760,00

KAZAK -60%
240x170cm
2.400,00 evrov
960,00 evrov

-70%

TABRIZ
300x200cm
1.300,00 evrov
390,00 evrov

-60%

TEKAČ KAZAK
200x80cm
550,00 evrov
220,00 evrov

MOŽNOST PLAČILA NA
OBROKE BREZ OBRETI

**PRANJE
IN RESTAVRIRANJE**

TRŽIČ - UL. IV. Novembre, št. 34 - tel. št. 0481 411575
GORICA - CORSO ITALIA ŠT. 91 - CELL. 338 9096337
ODPRTO OB NEDELJAH IN OB PONEDELJKIH POPOLDAN
VEČ KOT 10% POPUSTA NA BLAGAJNI